

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Faculty of Humanities and Social Sciences
Loei Rajabhat University

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

(Journal of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (มกราคม - มิถุนายน 2564) Vol. 3 No. 2 January - June 2021

ISSN : 2651-0510

บทความวิชาการ

ฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศ
ฐานริณทร์ หาญเกียรติวงศ์, รุจิภาญจน์ สานนท์ 1

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนา นครหลวงพระบาง
แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 9
สุวิไลต์ พันสุเดต, เกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ, วิชญ์ มะลิตัน

การปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง
แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 21
พุดสะดา อินทะวง, เกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ, วิชญ์ มะลิตัน

ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
อรอุมา ชัดเจนกิจ , เอกพงษ์ สารน้อย 35

ผลของ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ต่อระบบกฎหมายและการเมืองภายหลังการรัฐประหาร
พ.ศ. 2549 47
จาตุรงค์ สุทาวัน, พีรพล สิมมา

กฎหมายกับการควบคุมมาตรฐานผู้ขนส่งสินค้าทางราง 59
พีรพล สิมมา, วสันต์ สิงห์ดา และนิมิต วุฒิอินทร์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Journal of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (มกราคม - มิถุนายน 2564) ISSN : 2651-0510
Vol. 3 No. 2 January - June 2021

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วัตถุประสงค์

เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ ตลอดจนถึงองค์ความรู้ทางด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งศักดิ์ คชโคตร
ดร.พนิดา ตาสี
อาจารย์ทรัพย์อนันต์ พลະบุตร

อาจารย์อารีย์ ลำมะยศ
อาจารย์วีระยุทธ สุขยะชัย

บรรณาธิการ ดร.เขาวพา กองเกตุ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ ดร.ภูมิ เพชรกาญจนพงศ์

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์
รองศาสตราจารย์ตรีเนตร สารพะงษ์
รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ ไศกค้อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พยุ่งพร ศรีจันทวงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรชัยนุกูล นุ่นภูบาล
ดร.กิตติ์ธันต์ ญาณพิสิษฐ์
ดร.โสภี อุ่นทะยา
ดร.สมัย วรรณอุตร
ดร.กนกพร นาสมตริก ชิมิโอนิกะ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายวิชาการวิจัยและนวัตกรรม
รองคณบดีรองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา
และการประกันคุณภาพการศึกษา
หัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์
หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.รักษนก แสงภักดีจิต
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต อธิปัตย์กุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ ตรงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา
รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเด่น นาคสีหราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเด่น นาคสีหราช
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา ยอดมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริกาญจนารมณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นัยนา อรรถนาทรร
รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวารี ศรีบุญนะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รัตนไพจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยา กองสูงเนิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไกรฤกษ์ ศิลาคม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดถนอม ตันเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูพักตร์ สุทธิสา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ อุ้นจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิดชาย บุตดี
พระมหาสุภวิษณุ ปราสสุโร,ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ ประवालัญญกร
ดร.กิตติธันต์ ญาณพิสิษฐ์
ดร.พิชชา บัวแย้ม
ดร.สุธิดา สองสีดา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรี
วิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์เลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสาวสุภาพร เมืองจันทร์
นางสาวศกุลตรา นามวงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้อความหรือบทความใด ๆ ที่ได้พิมพ์เผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นิพนธ์บทความกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใด ๆ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
234 ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร 0 4283 5224-8 ต่อ 43100 โทรสาร 0 4283 5230
Email : supaporn.mua@lru.ac.th
เว็บไซต์ : <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/husolru>

กำหนดออก : ปีละ 2 ฉบับ มกราคม – มิถุนายน, กรกฎาคม - ธันวาคม

พิมพ์จำนวน 150 ฉบับ

ปีที่พิมพ์ 2564

ISSN 2651-0510

สถานที่พิมพ์

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารที่นำเสนอผลงาน บทความทางวิชาการ บทความวิจัย และวิจารณ์หนังสือของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ในด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, สาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, สาขาวิชาภาษาไทย, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, สาขาวิชาดิจิทัลอาร์ต, สาขาวิชาทัศนศิลป์, สาขาวิชาดุริยางคศิลป์, สาขาวิชานิติศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจต่อไป

สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา หรือผู้สนใจที่มีผลงาน และมีความประสงค์ จะเผยแพร่ผลงาน สามารถส่งผลงานของท่านตามหัวข้อ และแบบฟอร์มของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะส่งผลงานของท่านให้ ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและประเมินผลงานของท่านเพื่อให้ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับการเผยแพร่ต่อไป

ขอขอบคุณผู้เขียน ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจจน ทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (มกราคม – มิถุนายน 2564) จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการ หากมีข้อบกพร่องประการใด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทความวิชาการ	
ฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศ Halal in Social Participation Cooperation Networks Dimension for Country Development ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์, รุจิกัญจน์ สานนท์ Thanarin Harnkiattiwong, Rujikarn Sanont	1
บทความวิจัย	
แนวทางการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนา นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว Guidelines for Health Development Towards Social Development Luang Prabang City, Luang Province, Lao People's Democratic republic. สุวิรัตน์ พันสุขเดด, เกียรติศักดิ์ สร้อยสุวรรณ และวิชญ์ มะลิตัน Suwilad Punsudat, Kriangsak Soisuwan and wich maliton	9
การปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The implementation of Education Policy Towards Social Development Luang Prabang City, Luang Prabang Province, Lao People's Democratic Republic พุดสะดา อินทะวง, เกียรติศักดิ์ สร้อยสุวรรณ และวิชญ์ มะลิตัน Pisada Intavong, Kriangsak Soisuwan and Wich Maliton	21
ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 Hemp legal status issues in the Narcotics Act, B.E. 2522 อรอุมา ชัดเจนกิจ , เอกพงษ์ สารน้อย Onuma Chatjenkit, Egkapong Sarnnoi	35
ผลของ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ต่อระบบกฎหมายและการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 The effect of "Thai Rule of Law" on the legal and political systems after the 2006 coup. จาทูรงค์ สุทาวัน พีรพล สิมมา Jaturong Sutawan and Peerapol Simma	47

เนื้อหา	หน้า
กฎหมายกับการควบคุมมาตรฐานผู้ขนส่งสินค้าทางราง Legal standards to control the transport of rail. Transport Vehicles พีรพล สิมมา, วสันต์ สิงห์ตา และนิมิต วุฒิอินทร์ Peerapol Simma, Wasant Singhada, Nimit Wuttiin	59
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	69
แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อรับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	82

**ฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วม
เพื่อการพัฒนาประเทศ**
**Halal in Social Participation Cooperation Networks Dimension
for Country Development**

Received: January 25,2021

Revised: February 18,2021

Accepted: April 26,2021

ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์¹, รุจิกกาญจน์ สานนท์²
Thanarin Harnkiattiwong¹, Rujikarn Sanont²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอมุมมองของฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศ ผลการวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค 2) การพัฒนาสังคมจิตวิทยา 3) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4) การพัฒนาระบบการศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม 6) การพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม 7) การพัฒนาการค้าและการลงทุน และ 8) การพัฒนาการเมือง โดยในการพัฒนาแต่ละด้านต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมร่วมกัน ตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลการทำงานร่วมกันในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ฮาลาล, เครือข่ายความร่วมมือ, การมีส่วนร่วมทางสังคม, การพัฒนา

Abstract

The paper aimed at to present the halal in social participation cooperation networks dimension for country development. We found that the halal in social participation cooperation networks dimension for country development can describe in 8 topics: 1) Development of utilities, 2) social psychological development, 3) economic development, 4) educational system development, 5) justice development, 6) telecommunication network development, 7) trade and investment development, and 8) political development. Each aspect of development must be formed through government cooperation. Private Sector People and civil society together. Decide to work together, benefit and evaluate collaboration in the form of a participating cooperation network for sustainable development of Thailand.

---

¹ สมาคมปรัชญาคุณฐิบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Keywords: Hala, Cooperation networks, Social participation, Development

บทนำ

ฮาลาลนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศไทยและโลกเป็นอย่างมาก จากข้อมูลจำนวนประชากรโลกมีชาวมุสลิมราว 1.9 พันล้านคนที่ ซึ่งนับได้ว่าเป็นอันดับที่สอง รองจากศาสนาคริสต์ มุสลิมส่วนใหญ่มีแนวคิดแบบซุนนี 1.5 พันล้านคน และชีอะห์ 240 - 340 ล้านคน นอกนั้นเป็นนิกายขนาดเล็ก โดยอินโดนีเซียมีจำนวนชาวมุสลิมมากที่สุดที่ 12.70% ของทั่วโลก รองลงมาคือ ปากีสถาน 11.10% อินเดีย 10.90% และ บังกลาเทศ 9.20% (Worldpopulationreview.com, 2020) ซึ่งไทยมีชาวมุสลิมราว 3 ล้านคน คือ 4.30% ของประเทศ และ 0.20% ของโลก ซึ่งทำให้ตลาดฮาลาลมีความสำคัญอย่างยิ่ง จากข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2561, หน้า 2) พบว่า ประเทศไทยมีโอกาสสำหรับผู้ประกอบการ SME ไทยที่จะขยายบทบาทในตลาดนี้เพิ่มขึ้นผ่านอาหารแปรรูปต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการ SME ไทยมีศักยภาพ โดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชน อาทิ ผักและผลไม้ท้องถิ่นแปรรูป เครื่องปรุงรส ขนมขบเคี้ยว เครื่องดื่มสมุนไพร เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐนั้นได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมตลาดฮาลาล และการสร้างมาตรฐานเป็นอย่างมาก โดยกระทรวงเกษตรฯ ยกย่องผู้ประกอบการส่งเสริมสินค้ามาตรฐาน “ฮาลาล” ดันไทยสู่ประเทศส่งออกอาหารที่อุปแทนของโลก

ผู้เขียนจึงมีความสนใจนำประเด็นด้านการสร้างความร่วมมือทางสังคมมาประกอบและอธิบายแนวทางในการนำผลิตภัณฑ์ และบริการฮาลาลมาเชื่อมความสัมพันธ์ด้านการสร้างให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเพื่อนำเสนอมุมมองของฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศ

เพื่อสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองของผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ การบริหารจัดการภาครัฐ การสร้างความร่วมมือในภาคประชาชน และการสร้างบทบาทของภาคประชาสังคมได้อย่างมีทิศทางต่อไป

แนวคิด/ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายทางสังคมแบบมีส่วนร่วม

เครือข่ายทางสังคม หมายถึง การร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่ม องค์กรประเภทเดียวกัน หรือเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มองค์กรต่างประเภทกัน ซึ่งมีหลายระดับตั้งแต่การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกต่อปัจเจก การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกกับกลุ่ม การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่อกลุ่มโดยดำเนินงานภายใต้เป้าหมายและวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ (กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย, 2547, หน้า 7) โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ 3 องค์กรประกอบ คือ 1) กลุ่มของบุคคลหรือตัวแสดง 2) แต่ละบุคคลมีกลุ่มเอตริบิวต์ที่อธิบายคุณลักษณะ และ 3) กลุ่มของจุดเชื่อมโยงของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Wasserman, S., Faust, K., & Faust, K., 1994) เครือข่ายทางสังคมสามารถอธิบายความร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่ม ทั้งที่เป็นองค์กรเดียวกันและเครือข่ายระหว่างองค์กรแตกต่างกันได้ ซึ่งเข้ามาร่วมมือกันทำงาน โดยการนำเอาฮาลาลมาอธิบายในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมจะสามารถนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาประเทศต่อไป

ทั้งนี้ในเรื่องการมีส่วนร่วม Fornaroff, A. (1980) ได้นำเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการในการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน ประกอบด้วยการตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย วิธีทรัพยากร และการติดตามประเมินผลของการดำเนินงาน 2) การดำเนินงาน 3) การใช้บริการจากโครงการ และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมนั้นมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefit) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) (John M. Cohen และ Norman T. Uphoff, 1980, pp.219-222) ดังนั้นการนำเอาแนวทางการสร้างความร่วมมือกันในระดับปัจเจกชน ครอบครัว และสังคมนั้นย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในมิติของเครือข่าย ในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมต่อไป

ผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาล

ผลิตภัณฑ์ฮาลาล (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2564, น. 1) ได้ระบุไว้ว่า “ฮาลาล” เป็นคำมาจากภาษาอาหรับ แปลว่า อนุมัติ อนุญาต หมายความว่า สิ่งของหรือการกระทำใด ๆ การผลิต การให้บริการ หรือการจำหน่ายใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อบัญญัติของศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ อาหารฮาลาล (Halal Food) หมายถึง อาหารหรือผลิตภัณฑ์อาหารซึ่งอนุมัติตามบัญญัติศาสนาอิสลามให้มุสลิมบริโภคหรือใช้ประโยชน์ได้ อีกนัยยะหนึ่ง คำว่า “ฮาลาล” เป็นคำมาจากภาษาอารบิก หมายความว่า การผลิต การให้บริการ หรือการจำหน่ายใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อบัญญัติของศาสนา ดังนั้น เราจึงอาจกล่าวได้ว่า “อาหารฮาลาล” คือ อาหารที่ได้ผ่านกรรมวิธีในการทำ ผสม ปปรุง ประกอบ หรือแปรรูป ตามศาสนบัญญัตินั่นเอง เป็นการรับประกันว่าชาวมุสลิมโดยทั่วไป สามารถบริโภคอาหาร หรืออุปโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ได้โดยสนิทใจ เราสามารถสังเกตผลิตภัณฑ์ว่าเป็น “ฮาลาล” หรือไม่นั้น ได้จากการประทับตรา “ฮาลาล” ที่ข้างบรรจุภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2564) ซึ่งธุรกิจที่ดำเนินการผลิตอาหารภายใต้เครื่องหมายฮาลาลต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นมาตรฐาน สอดคล้องกับ อารยา อายุรเวช และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558, หน้า 1327) ที่ระบุว่า การดำเนินงานอาหารฮาลาลเป็นการบริหารจัดการที่เน้นถึงกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพโดยเป็นการจัดการและควบคุมกระบวนการผลิตอาหารและเป็นการดำเนินงานตามหลักมาตรฐานอาหารฮาลาลมีกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ฮาลาลเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับแก่สากล

นอกจากผลิตภัณฑ์ และอาหารแล้ว ฮาลาลยังได้รวมไปถึงบริบทของการให้บริการตั้งการศึกษาของ ปันมนัส จันทวงษ์ (2562, หน้า 69-70) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวแบบฮาลาลว่าการท่องเที่ยวแบบฮาลาลมีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการของนักท่องเที่ยว โดยปัจจัยที่ส่งผลประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยวเป็นมิตร ปัจจัยโรงแรมเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวมุสลิม และปัจจัยระดับความสามารถทางภาษาในเรื่องการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวมุสลิมเป็นปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญ

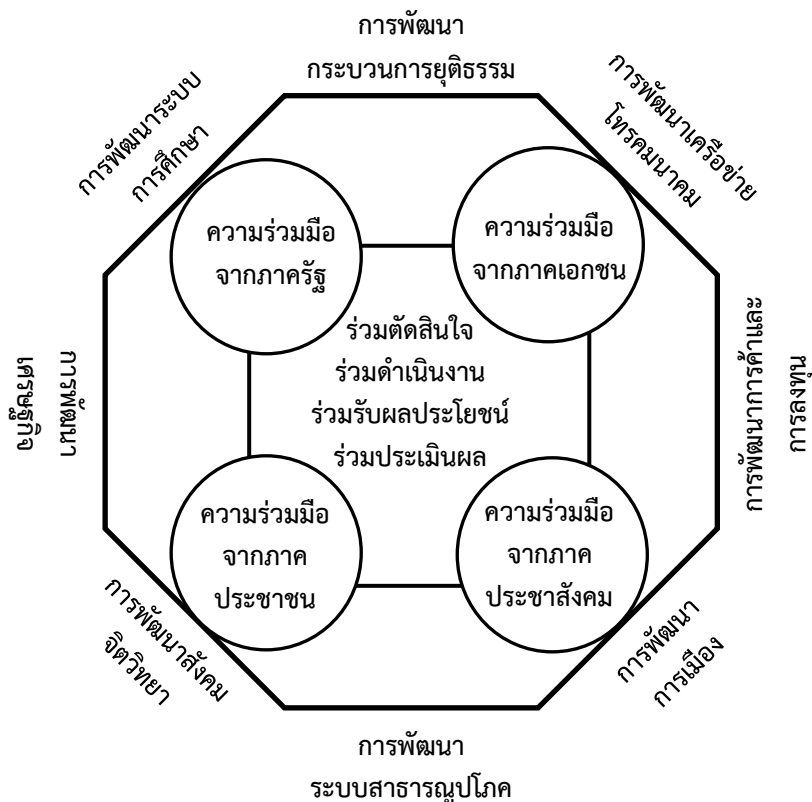
ทั้งแนวทางการจัดการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลนั้นได้มีการศึกษาของ นันทรัตน์ นามบุรี, สันติ อารักษ์คุณากร, ไญยิกา ยอดสุดเอี่ยม, อัลอามีน มะแต, อาดัม ไกรสุรงค์, มนัส สุทธิการ และ ฮาซียะห์ ดอโรแซ (2561, หน้า ก) ระบุว่าประกอบด้วย ระบบที่ 1 การบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิกการสร้างระบบการบริหารจัดการกลุ่ม ระบบนี้ได้พัฒนาให้มีข้อมูลเกี่ยวกับด้านโครงสร้างของกลุ่ม ด้านการนำกลุ่ม และด้านการสื่อสาร ระบบที่ 2 การบริหารจัดการด้านการตลาด ได้พัฒนาให้มีข้อมูลเกี่ยวกับด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการกำหนดราคาขาย ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และด้านการส่งเสริม

การตลาด ระบบที่ 3 ระบบบริหารจัดการด้านจริยธรรมทางธุรกิจ ได้พัฒนาให้มีข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ของกลุ่ม จริยธรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และจริยธรรมเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ระบบที่ 4 การบริหารจัดการด้านผลิต ได้พัฒนาให้มีข้อมูลเกี่ยวกับด้านการจัดซื้อ ด้านการผลิตสินค้า ด้านเครื่องมือรวมทั้งอุปกรณ์การผลิต และด้านบรรจุและจัดส่งสินค้า และระบบที่ 5 การบริหารจัดการด้านบัญชีและการเงินได้พัฒนาให้มีข้อมูลเกี่ยวกับด้านรายรับ รายจ่าย ด้านต้นทุน และกำไร ด้านการเงินของกลุ่ม และด้านทรัพย์สินและหนี้สิน

ดังนั้นในการวิเคราะห์เรื่องฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศจะได้นำผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลมาอธิบายในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

ฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วม

ผู้เขียนจึงขอเสนอรูปแบบฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค 2) การพัฒนาสังคมจิตวิทยา 3) การพัฒนาเศรษฐกิจ 4) การพัฒนาระบบการศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม 6) การพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม 7) การพัฒนาการค้าและการลงทุน และ 8) การพัฒนาการเมือง โดยในการพัฒนาแต่ละด้านต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ร่วมกัน ตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลการทำงานร่วมกันในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน ดังภาพ

ภาพ 1 รูปแบบฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

บทสรุป

จากภาพรูปแบบฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ สามารถอธิบายแนวทางการพัฒนาประเทศด้วยฮาลาลใน 8 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ระบบไฟฟ้า ประปา ถนน รวมถึงระบบพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอื่น ๆ เช่น การเดินทางโดยสารด้วยระบบราง การเดินทางทางน้ำ และทางอากาศ

2) การพัฒนาสังคมจิตวิทยาทางด้านสังคม ที่มีความจำเป็นอื่น ๆ เช่นโรงพยาบาล แพทย์ และจิตแพทย์ เป็นต้น สอดคล้องกับ Vasylieva, T. A., Bilan, S., Bahmet, K. V., & Seliga, R. (2020, p. 291) ซึ่งระบุเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมเพื่อรองรับการพัฒนาของประเทศ ในประเด็นเรื่องเตียงโรงพยาบาล แพทย์ จิตแพทย์ ที่ต้องมีเพียงพอ มีแพทย์เพียงพอ

3) การพัฒนาเศรษฐกิจ: การพัฒนาด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลต้องมีความสะอาดมีมาตรฐานตรงตามที่ได้กำหนดไว้ภายใต้มาตรฐานการดำเนินงานการผลิตอาหารภายใต้เครื่องหมายฮาลาลทั้งในเรื่องของ 1) ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการผลิตอาหารฮาลาล ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านสถานที่การผลิต ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการทำการผลิต ด้านการจัดซื้อวัตถุดิบ และ 2) การดำเนินงานกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล ได้แก่ ด้านการจัดการวัตถุดิบ ด้านวิธีการชำระล้างวัตถุดิบ ด้านการควบคุมการใช้น้ำ ด้านการผลิต ด้านการประเมินการดำเนินงานการผลิต และ 3) การดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปของผลิตอาหารฮาลาล ได้แก่ ด้านการบรรจุ ด้านการเก็บรักษาด้านการขนส่ง ด้านการจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการแสดงฉลากเครื่องหมายฮาลาล สอดคล้องกับ อารยา อายุยศเคน และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558, หน้า 1333-1335)

4) การพัฒนาระบบการศึกษาในพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมซึ่งมีรูปแบบของการพัฒนาระบบการศึกษาโดยยึดหลักที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมเป็นที่ตั้ง สอดคล้องกับ ชีวาลสิงหาทอง, เปรมจิตต์ ขจรภัย ลาร์เซ็น, ซอเพชร เป้าเงิน และมารุต พัฒนผล (2563, หน้า 231) ที่ระบุว่าองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการพัฒนาระบบการศึกษาคือ รูปแบบของเครือข่ายต้องร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผลร่วมกันด้วยวัตถุประสงค์เดียวกันในลักษณะกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพการศึกษาของคนในชุมชนและพื้นที่เหมือนกัน

5) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นร่วมกันในสังคมถึงความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งจะต้องทำให้เกิดการยอมรับทุกภาคส่วนทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาสังคม สอดคล้องกับ อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และ ธนสฤกษ์ สดเวทิต (2561, น. 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย พบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนต่อการสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคง เพื่อความสงบสุขและสันติในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้านพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ด้านพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านพัฒนาระบบการศึกษา ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาการค้าและการลงทุน ด้านพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ ทั้งนี้ การที่ภาครัฐได้ดำเนินยุทธศาสตร์สนองรับแนวทางตามพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความ

มั่นคงภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามทิศทางที่ควรจะเป็น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรผลักดันการเสริมสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกมิติ

6) การพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการติดต่อสื่อสารแนวทางการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคมที่ดีจะก่อให้เกิดการบริหารจัดการภาพรวมและการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งเพราะการสื่อสารที่ดีนั่นเอง สอดคล้องกับ อิสมาแอล เบญอিবรอฮิม และ ธนสฤกษ์ สดเวทิต (2561, น. 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย พบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนต่อการสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคง เพื่อความสงบสุขและสันติในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้านการพัฒนาระบบสาธารณสุขภาค ด้านการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาการค้าและการลงทุน ด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ ทั้งนี้ การที่ภาครัฐได้ดำเนินยุทธศาสตร์สนองรับแนวทางตามพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ในขณะเดียวกันประชาชนในพื้นที่ก็มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความมั่นคงภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามทิศทางที่ควรจะเป็น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรผลักดันการเสริมสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกมิติ

7) การพัฒนาการค้าและการลงทุน โดยการพัฒนาส่งเสริมการมีงานทำด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ โดยเฉพาะชาวมุสลิมเพื่อให้เกิดการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลได้อย่างถูกต้องได้มาตรฐานสอดคล้องกับ นันทรัตน์ นามบุรี, สันติ อารักษ์คุณากร, ไญยิกา ยอดสุดเอี่ยม, อัลอามีน มะแต, อาดัม ไกรสุทริงค์, มนัส สุทธิการ และ ฮาซียะห์ ดอโรแซ (2561, หน้า 107) ที่เสนอให้มีวิสาหกิจชุมชนที่สามารถกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่มีศักยภาพ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมาตรฐานสามารถส่งไปจำหน่ายตลาดนอกชุมชนได้โดยการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มหรือองค์กรนอกชุมชน หรือส่งไปยังหน่วยงานที่ทดสอบและรับรองผลสามารถสร้างความเข้มแข็งได้ และส่งเสริมการผลิตและการลงทุน รวมถึงช่องทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง

8) การพัฒนาการเมือง ต้องมีแนวทางการพัฒนาจากทุกภาคส่วนร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งภาคประชาสังคมในประเทศไทยนั้น เริ่มมีบทบาทสำคัญและชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในรูปแบบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่นำไปสู่เหตุการณ์สำคัญในวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 และมีบทบาทสำคัญเรื่อยมาจนถึงความเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศอีกครั้งในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2535 หลังจากนั้น เครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันและก่อให้เกิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งถูกขนานว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เนื่องจากประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้สูงกว่าฉบับอื่น และมีบทบาทกับภาคประชาสังคมค่อนข้างสูง (Kittayarak, K.,2003; Pongsapich, A., 1999)

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการวางนโยบายผลิตภัณฑ์หรือบริการ ควรนำรูปแบบฮาลาลในมิติของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมาปรับใช้ในองค์กร หรือธุรกิจของตน เพื่อให้เกิดประเด็นผลกระทบเชิงบวกต่อทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชนเอง ภาครัฐในการบริหารนโยบายประเทศ ภาคประชาชนในการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพ และภาคประชาสังคม โดยจะส่งผลให้เกิดการปรับตัวทางด้านกลยุทธ์ของภาคธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลเพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยกลยุทธ์การสร้างพันธมิตรทั้งด้านพันธมิตรทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดำเนินกิจการด้านผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลด้วยกัน และพันธมิตรทางการค้าในระดับของภาคีความร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายเพื่อให้ผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลเป็นที่รู้จักในวงกว้างต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2564). *ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพธุรกิจสินค้าและบริการฮาลาล (พ.ศ. 2559-2563)*, สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564, จาก <https://www.dip.go.th/Portals/0/2558/Busarin/%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%9D%E0%B8%B2%E0%B8%81/Halal%20Strategy.pdf>
- กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย. (2547). *รายงานการวิจัยสถานการณ์เครือข่ายด้านเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ชัชวาล สิงหาทอง, เปรมจิตต์ ขจรภัย ลาร์เซ็น, ช่อเพชร เป้าเงิน และมารุต พัฒนผล. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *Journal of Modern Learning Development*, 5(1), 231-245.
- นันทรัตน์ นามบุรี, สันติ อารักษ์คุณากร, ไฉยิกา ยอดสุดเอี่ยม, อัลอามีน มะแต, อาดัม ไกรสุทรงค์, มนัส สุทธิการ และ ฮาซีเยห์ ดอโรแซ. (2561). การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตอาหารฮาลาลในเขตสามจังหวัดชายแดนใต้เพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันทางการค้าสู่สากล, ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2561.
- ปิ่นมณัส จันทวงษ์. (2562). การท่องเที่ยวแบบฮาลาลมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการให้บริการของนักท่องเที่ยวมุสลิมในจังหวัดชลบุรี, *หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจโลก วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2564). *มาตรฐานอาหารฮาลาลแห่งชาติ*, สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564, จาก <https://www.acfs.go.th/halal/general.php>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2561). *โอกาส SME ไทย ชิงตลาดฮาลาลโลก*, สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564, จาก https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/Thai-SME-Opportunity_Halal-Market.pdf

- อารยา อายุบเคน และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์. (2558).มาตรฐานการดำเนินงานการผลิตอาหารภายใต้เครื่องหมายฮาลาลของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในจังหวัดนนทบุรี, *Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(2), 1327-1340.
- อิสมาแอล เบญอุบรอฮีม และ ชนสฤษฏี สดเวทิต. (2561). วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย, *บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*. ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2561, 79-90.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: seeking clarity through specificity. *World development*, 8(3), 213-235.
- Dong, X., Yu, C., & Hwang, Y. S. (2021). The Effects of Reverse Knowledge Spillover on China's Sustainable Development: Sustainable Development Indicators Based on Institutional Quality. *Sustainability*, 13(4), 1628.
- Fornaroff, A. (1980). Community Involvement in Health System for Primary Health Care. *Geneva: World Health Organization*.
- Gerber, M. L. (2020). *Global Health Security and Development Indicators* (Doctoral dissertation, Tulane University, Payson Center for International Development).
- Kittayarak, K. (2003). The Thai Constitution of 1997 and its implication on criminal justice reform. *Resource Material Series of United Nations Asia and Far East Institute For the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders*, 60, 107-117.
- Nilsson, A. E., & Larsen, J. N. (2020). Making regional sense of global sustainable development indicators for the Arctic. *Sustainability*, 12(3), 1027.
- Oliveira, G. M., Vidal, D. G., Viterbo, L. M. F., & Maia, R. L. (2020). Measuring the implementation of Sustainable Development Goals at a local level: The WeGlx index. In *Universities and Sustainable Communities: Meeting the Goals of the Agenda 2030* (pp. 215-245). Springer, Cham.
- Vasylieva, T. A., Bilan, S., Bahmet, K. V., & Seliga, R. (2020). Institutional development gap in the social sector: Cross-country analysis.
- Wasserman, S., Faust, K., & Faust, K. (1994). *Social Network Analysis. Structural Analysis in the Social Sciences*.
- Worldpopulationreview.com. (2020). *Muslim Population By Country 2020*, Retrieved date: 25 March, 2021, <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/muslim-population-by-country>

แนวทางการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนา นครหลวงพระบาง
แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Guidelines for Health Development Towards Social Development
Luang Prabang City, Luang Province, Lao People's Democratic republic.

Received: March 9,2021

Revised: April 9,2021

Accepted: April 26,2021

สุวิไลต์ พันสุเดต¹, เกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ²,

วิชญ์ มะลิตัน³

Suwilad Punsudat¹, Kriangsak Soisuwan²,

and wich maliton³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ด้านสาธารณสุข นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชน 683 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เชิงปริมาณ คือแบบสอบถาม และเชิงคุณภาพได้แก่ ประเด็นการสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการสรุปเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข นครหลวงพระบาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.54) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่วมคิด ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.08) รองลงมาคือ ด้านร่วมวางแผน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.67) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 09.8)

2. แนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม ได้แก่ 1) การบันทึกข้อมูลการย้ายถิ่นของประชากรให้เป็นปัจจุบัน 2) การส่งเสริมความรู้ด้านสุขศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายและทั่วถึง 3) การบริการน้ำดื่มสะอาด 4) การกำหนดกลยุทธ์การป้องกันยุงและแมลงต่าง ๆ 5) การวางแผนครอบครัว 6) การส่งเสริมให้เด็กแรกเกิดจนถึง 2 ปีได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, สาธารณะสุข,หลวงพระบาง

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Pisada Intavong. Master of art Thesis in Social Development Faculty of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University.

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Kriangsak Soisuwan. Social Development Program, Loei Rajabhat University.

³ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Witch Maliton. Social Development Program, Loei Rajabhat University.

Abstract

This research with objectives 1) to study the operational conditions Public health Luang Prabang City, Luang Prabang province and 2) to propose guidelines for the development of public health practices towards social development. Using quantitative and qualitative research methods Quantitative research the population used in this study was 683 people, specifying 280 sizes from Crazy and Morgan. Qualitative studies determine the target audience of the study, which are 13 government health officers working in public health. The tools used for collecting quantitative data are questionnaires and qualitative forms which are Interview issues and the static discussion group used were percentage, standard deviation and content summary.

The results of the research showed that 1. Public health operational conditions Luang Prabang Overall, it was in the high level ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.54$). The aspect with the highest mean value was the joint aspect ($\bar{X} = 3.92$, $SD = 1.08$), followed by the joint planning ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.67$). Had the lowest mean of receiving benefits ($\bar{X} = 2.54$, $SD = 09.8$)

2. Guidelines for public health development to social development, including 1) keeping records of migration data for the population up to date 2) promoting knowledge in health education through various and thorough methods 3) providing safe drinking water 4) taking Establish strategies for preventing mosquitoes and insects. 5) Family planning. 6) Promoting newborns up to 2 years to receive a thorough vaccination.

Keyword: Health development towards, social development, Luang Prabang

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals-MDGs) และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) ขององค์การสหประชาชาติที่มุ่งหวังจะช่วยแก้ไข ปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่และเป้าหมายการพัฒนาที่ 3 ที่เน้นการพัฒนาด้านสาธารณสุขและสร้างหลักประกันว่า คนมีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย เช่น การลดอัตราการตายของมารดาทั่วโลก การยุติ การตายที่ป้องกันได้ของทารกแรกเกิดและเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ภายในปี พ.ศ. 2573 (องค์การอนามัยโลก, 2562)

รัฐบาลสาธารณสุขรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติ นโยบายการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชน การบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ยุติธรรมและความเสมอภาคเป็นสำคัญ พร้อมกับการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพของการบริการให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศในระยะสั้นและระยะยาวตามแผนพัฒนา สาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 8 (2559-2563) ให้มีการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม และเป็นการพัฒนาประเทศชาติให้พ้นจาก สถานภาพประเทศที่ด้อยพัฒนา ที่สำคัญโดยปฏิบัติตามมติของกรมการเมืองศูนย์กลางพรรค (ฉบับเลขที่ 03/ กมสพ) ว่าด้วยการสร้างแขวงเป็นหัวหน่วยยุทธศาสตร์สร้างเมืองเป็นหัวหน่วยเข้มแข็งรอบด้านและสร้างบ้านเป็น

หัวหน้าพัฒนา เพื่อให้ประชาชนของ สปป.ลาว มีสุขภาพและพละนาามัยที่สมบูรณ์ ด้วยการปฏิบัตินโยบายด้านสาธารณสุข ให้บรรลุเป้าหมายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ประกอบส่วนในการขจัดความยากจนและพัฒนาประเทศชาติพ้นออกจากสถานะด้อยพัฒนา (สรุปการปฏิบัติแผนพัฒนาสาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 7 (2554-2558) และทิศทางหน้าที่แผนพัฒนาสาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 8 (2559-2563) ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2559 : 43, 44, 45 (กระทรวงสาธารณสุข, 2559) และแขวงหลวงพระบางยกระดับคุณภาพด้านการบริการสาธารณสุข ให้เป็นศูนย์กลางหนึ่งของแขวงภาคเหนือของ สปป. ลาว และสอดคล้องกับเงื่อนไขมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก กำหนด สามารถทำให้อายุยืนเฉลี่ยของประชาชนแขวงหลวงพระบางให้ได้ 70 ปี (มติคองประชุมใหญ่ของผู้แทนองค์คณะพรรค แขวงหลวงพระบางครั้งที่ 8, 2558)

ปัจจุบันแผนสาธารณสุข แขวงหลวงพระบางได้ปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้างด้านสาธารณสุข โดยได้ปรับปรุงระบบการจัดตั้งในแขวงการ (ห้องสาธารณสุขประจำเมือง) การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดตั้งปฏิบัติยุทธศาสตร์ปฏิรูปสาธารณสุขและการประสานงานเวียงงาน 3 สร้าง ได้มอบหมายให้แขวงการสาธารณสุขของเมืองติดตามหมู่บ้านเป้าหมายเวียงงาน 3 สร้าง ในแขวงหลวงพระบาง โดยยึดตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขเลขที่ 247/สท-ทก วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 โดยได้มอบให้เมืองต่าง ๆ กำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรมอย่างละเอียดในการปฏิบัติงานสาธารณสุข ได้จัดสรรงบประมาณต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ และได้กำหนดระดับสุขศาลา (สถานอนามัยหรือโรงพยาบาลชุมชน) และบ้านในการปฏิบัติเวียงงานสาธารณสุข ขึ้นต้นและสร้างบ้านสาธารณสุขแบบอย่าง (อสบ) (บทสรุปการปฏิบัติเวียงงานสาธารณสุข ประจำปี 2561 และทิศทางแผนการปฏิบัติประจำปี 2562 ของแผนสาธารณสุข แขวงหลวงพระบาง (แผนสาธารณสุข แขวงหลวงพระบาง, 2562 : 21)

จากการที่นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบางได้กำหนดให้บ้านเมืองชายเป็นหมู่บ้านที่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง และได้ดำเนินการปฏิบัติด้านสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมามีปรากฏว่าผลการดำเนินงานดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ในทุกมาตรฐานบ้าน 3 สร้าง ได้แก่ 1) ขบวนการสุขศึกษาอย่างรอบด้าน 2) ขบวนการแก้ไขน้ำสะอาด และสิ่งแวดล้อม (ส้วม) 3) การศึกษา (นิตยา) และหยอดยากันพยาธิให้เด็กและแม่หญิงตั้งครรภ์ 4) ขบวนการเพิ่มความปลอดภัยของการตั้งครรภ์และคลอดลูก 5) การปฏิบัติโครงการอยู่รอดของเด็ก 6) การแก้ไขสภาพวิกฤตด้านโภชนาการ 7) มีอาสาสมัครที่ผ่านการอบรมด้านการส่งเสริม ต้านและรักษาพยาธิที่แพร่หลาย 8) มีถุงยาหรือตู้ยาประจำบ้าน 9) บันทึกรทุกการคลอดและการเสียชีวิตอยู่ภายในบ้าน 10) มีการนำส่งคนเจ็บฉุกเฉิน (ผู้ป่วยฉุกเฉิน) ไปสุขศาลาหรือโรงพยาบาลที่ใกล้ ได้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ แต่มีบางมาตรฐานที่ยังไม่บรรลุผลตามที่คาดหมายไว้ เช่น ขบวนการแก้ไขน้ำสะอาด และสิ่งแวดล้อม การนำส่งคนเจ็บฉุกเฉิน (ผู้ป่วยฉุกเฉิน) ไปสุขศาลาหรือโรงพยาบาลที่ใกล้ การมีถุงยาหรือตู้ยาประจำบ้าน เป็นต้น (บุญสะหวัด พงมีชัย, 2562)

จากสภาพดังกล่าวเห็นได้ว่าการดำเนินงานด้านสาธารณสุขตามนโยบาย เวียงงาน 3 สร้างของนครหลวงพระบาง ที่ได้ดำเนินการปฏิบัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนสามารถดำเนินการให้เกิดความสำเร็จตามที่ภาครัฐกำหนด และเกิดผลตามวัตถุประสงค์ในระดับหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ยังเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน (บุญสะหวัด พงมีชัย, 2562) จึงทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงการปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุข บ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่นำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว)
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือประชาชนบ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง จำนวน 648 คน (ข้อมูลประชากรของนครหลวงพระบาง พ.ศ. 2562)

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือประชาชนบ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง บ้านเมืองชาย จำนวน 648 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 คน ด้วยวิธีการสุ่มเปิดตารางการสุ่มของ เครซี่และมอร์แกน (Kaejcie and Morgan, 1970)

กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 7 คน คือผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และรองผู้ใหญ่บ้าน 6 คนและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการหาแนวทางการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนา นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว) คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเวียกงาน 3 สร้าง ได้แก่ หัวหน้าแผนกสาธารณสุขแขวงหลวงพระบาง 1 คน คณะรับผิดชอบเวียกงาน 3 สร้างของแผนกสาธารณสุขแขวงหลวงพระบาง จำนวน 3 คน หัวหน้าแขนงสาธารณสุข นครหลวงพระบาง จำนวน 1 คน โรงพยาบาลชุมชนบ้านเมืองชาย จำนวน 5 คน และตัวแทนชุมชนบ้านเมืองชาย จำนวน 3 คน รวม 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามและประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม

เพื่อศึกษาสภาพแนวทางการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนา นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามให้เลือกตอบ (Checklist) โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติเวียกงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุข บ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว) ได้แก่

1. ร่วมคิด00
2. ร่วมวางแผน
3. ร่วมดำเนินการ
4. ร่วมรับผลประโยชน์
5. ร่วมประเมินผล

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาเวียกงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม บ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว)

2. ประเด็นการสัมภาษณ์

เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม บ้านเมืองชาชนนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย
2. ติดต่อกับคณะรับผิดชอบเวียงงาน 3 สร้าง ของแขวงหลวงพระบาง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลและกลุ่มตัวอย่าง นั้ดวัน เวลา เพื่อดำเนินการเก็บก่าข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยอธิบายให้กลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการทำแบบสอบถาม
4. นัดหมายวันเวลาและสถานที่กับกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม การนำเสนอและอธิบายให้เข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการระดมสมอง
5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม - 30 พฤศจิกายน 2562
6. นำผลที่ได้รับจากการเก็บข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ และสถิติเบื้องต้นในการอภิปรายผล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อแปลความหมายในการวัดระดับความคิดเห็นได้กำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาบรรยายพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่ออธิบายให้เห็นลักษณะของข้อมูลปัจจัยทางสังคมและปัจจัยการพัฒนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์ตีความจากแบบสัมภาษณ์และการประชุมระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)

พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย มีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 59.64 มีอายุระหว่าง 30-35 ปี มี 71 คน คิดเป็นร้อยละ 25.36 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 39.64 และมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 44.29

1. ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข บ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว)

1.1 ด้านร่วมคิด พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะความคิดเห็นต่อรูปแบบวิธีการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 1.07) รองลงมาคือได้เข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อวิธีการดำเนิน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 1.08) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมเสนอความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.06)

1.2 ด้านร่วมวางแผน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้เข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือได้เข้าร่วมในการวางแผนจัดทำกรปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือได้เข้าร่วมในการวางแผนการได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 1.28)

1.3 ด้านร่วมดำเนินงาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้เข้าร่วมดำเนินงานประเมินผลของการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.02) รองลงมาคือได้เข้าร่วมดำเนินงานติดตามผู้ได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.85) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมดำเนินโครงการต่างๆ ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 1.12)

1.4 ด้านร่วมประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะการประเมินการร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.45) รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะการเตรียมการประเมินผลการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 1.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะการวางแผน ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.90)

1.5 ด้านร่วมรับผลประโยชน์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้เข้าร่วมรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการประชุมระดมความคิดเห็นในการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 1.44) รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมและเสนอแนะประโยชน์จากการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 1.38) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมและเสนอแนะประโยชน์จากการประเมินผลการปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 0.98)

2. ความคิดเห็นต่อการพัฒนางานด้านสาธารณสุข สู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป. ลาว)

พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84, S.D. = 0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าให้มีอาสาสมัครที่ผ่านการอบรมด้านการให้ความรู้การป้องกันและการกำจัดพยาธิ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.14, S.D. = 0.93$) รองลงมาคือให้มีการแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการ ($\bar{X} = 2.07, S.D. = 0.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ให้มีการฉีดยาและการกำจัดพยาธิให้เด็กและผู้หญิง ($\bar{X} = 1.26, S.D. = 0.52$)

2.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.75, S.D. = 0.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ตัวแทนประชาชนมีความเหมาะสมต่อการพัฒนา เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 1.96, S.D. = 0.82$) รองลงมาคือ บุคลิกภาพที่เอื้อเพื่อต่อเพื่อนร่วมสังคมจะทำให้การดำเนินนโยบาย ($\bar{X} = 1.78, S.D. = 0.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ เจ้าหน้าที่ของแขวงสาธารณสุขมีความสามารถที่จะนำพา ($\bar{X} = 1.58, S.D. = 0.75$)

2.2 ด้านความรู้ถึงการเป็นเจ้าของ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13, S.D. = 0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เชื่อว่าความเสมอภาคของคนในชุมชนความเท่าเทียมกันในการจัดสรรทรัพยากรในชุมชน เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.39, S.D. = 1.07$) รองลงมาคือ เชื่อว่าความเสมอภาคของคนในชุมชนมีความเท่าเทียมกันในการได้รับการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 1.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ เชื่อว่าตัวเองสามารถรับผิดชอบต่อการกำหนดทางเลือกของอนาคตได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.67, S.D. = 0.88$)

2.3 ด้านวัฒนธรรมในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.62, S.D. = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสาธารณสุขช่วยเพิ่มคุณค่าความเป็นมนุษย์ก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคมสร้างคนดีให้กับสังคมได้ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.62, S.D. = 1.46$) รองลงมาคือ เชื่อว่าศูนย์กลางพัฒนา คือการพัฒนาคนที่ทำให้คนเกิดการจัดการตนเองได้และเกิดการพัฒนาพึ่งตนเองได้ ($\bar{X} = 2.06, S.D. = 1.06$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ เชื่อว่าการใช้กลยุทธ์การทำงานที่สมดุลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ($\bar{X} = 1.29, S.D. = 0.54$)

3. แนวทางปฏิบัติเพื่อบรรลุตามมาตรฐานของครอบครัวสาธารณสุขแบบอย่าง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.07, S.D. = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครอบครัวเป็นเจ้าการในการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.57, S.D. = 0.74$) รองลงมาคือ ครอบครัวที่มีเด็กตั้งแต่อายุ 0-23 เดือนต้องได้ไปรับวัคซีนและได้รับยากำจัดพยาธิให้ครบตามเกณฑ์อายุ ($\bar{X} = 2.51, S.D. = 0.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ครอบครัวถือปฏิบัติตามหลักการอนามัย ($\bar{X} = 1.33, S.D. = 0.58$)

4. บ้านสาธารณสุขแบบอย่าง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.16, S.D. = 2.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บ้านเป็นผู้ปฏิบัติ งานหลักในการระดม ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.54, S.D. = 0.73$) รองลงมาคือ บ้านมีการชักชวนหญิงวัยเจริญพันธ์ไปรับวัคซีน ทานยาธาตุเหล็กและมีการวางแผนครอบครัว ($\bar{X} = 2.49, S.D. = 0.69$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ บ้านมีการปฏิบัติตามหลักการอนามัย ($\bar{X} = 1.73, S.D. = 0.60$)

5. ข้อเสนอแนะด้านปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามโครงการงานด้านสาธารณสุข สรุปได้ดังนี้

5.1. ด้านการเงิน รัฐควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรม และใช้จ่ายตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้แล้วสรุป รายงานผลการนำใช้การเงิน งบประมาณเข้าในกิจกรรมด้านสาธารณสุข อยู่บ้าน 3 สร้าง ในแต่ละระยะ

5.2 ด้านบุคลากร ควรเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ทางการแพทย์เพื่อบรรจุอยู่โรงพยาบาลชุมชนบ้าน 3 สร้าง ให้เพียงพอและจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้สม่ำเสมอและให้ บุคลากรของรัฐ ตัวแทนชุมชนและชาวบ้านได้มีการทักษะเกี่ยวกับ เวียกงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุข อยู่ภายในและต่างประเทศให้มากขึ้น

5.3. ด้านนโยบายสู่การปฏิบัติ ภาครัฐควรมีนวัตกรรมเฉพาะและให้บูรณสิทธิพิเศษเกี่ยวกับนโยบายด้านสาธารณสุขต่อกับ โรงพยาบาลชุมชน รวมทั้งชุมชนและชาวบ้าน สำหรับบ้าน 3 สร้าง เช่น นโยบายในการได้รับทุนช่วยเหลือต่าง ๆ ได้รับข้อมูลข่าวสาร การรักษาโรค การรับยารักษาโรค เป็นต้นและควรมีนโยบายในการสนองอุปกรณ์ทางการแพทย์และพาหนะรับใช้ที่จำเป็นให้แก่โรงพยาบาลชุมชน บ้าน 3 สร้าง

6.ข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการตามนโยบายเวียก งาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุข

6.1. การบริหารสั่งการ ควรทำเป็นหนังสือทางราชการ และแจ้งก่อนล่วงหน้า เพื่อสะดวกในการรับมาปฏิบัติและรายงาน กำหนดให้มีการจัดการ ตรวจสอบติดตามและมีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดการ ตรวจสอบติดตามพร้อมกับสรุปถอดถอนบทเรียนด้านสาธารณสุข อยู่บ้าน 3 สร้างในแต่ละระยะเพื่อพร้อมกันปรับปรุงให้ดีขึ้น

7.แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป.ลาว) สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การบันทึกข้อมูลประชากร การเคลื่อนย้ายของประชากรและการเกิด การตาย ควรมีหนังสือบันทึกเฉพาะ เพื่อสะดวกในการรวบรวมและรายงาน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ และการรายงาน ควรมีการบันทึกข้อมูลโดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายของประชากร ตามระเบียบกฎหมาย โดยผ่านการเห็นดีจากแขนงงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐและผู้นำชุมชน 2. มีกระบวนการโฆษณาสุขภาพศึกษารอบด้านซึ่งระยะผ่านมายังปฏิบัติไม่บรรลุตามคาคดหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากงบประมาณ และประชาชนบางกลุ่มยังไม่เห็นความสำคัญต่อกับเวียกงานสาธารณสุขเท่าที่ควรจึงเสนอให้ภาครัฐทำกระดานข่าวสาร เพื่อติดหนังสือ แผ่นพับโฆษณาไว้ในชุมชน เพื่อสะดวกในการติดตามข้อมูลข่าวสาร

3. การกำจัดขยะด้วยวิธีการต่าง ๆ จากปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นมาก ชุมชนจึงได้ร่วมกันกำจัดขยะด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ชุดหลุมฝัง ใช้วิธีเผาขยะ และรณรงค์ให้รักษา ความสะอาดด้วยวิธีการต่าง ๆ พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตที่ทิ้งขยะ หลีกเลี้ยงการเผาขยะโดยไม่จำเป็นและภาครัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์รรับใช้สำหรับขนขยะหรือมีรถขนขยะของเอกชนเพื่อขนขยะไปสถานที่ ที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนา นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ด้านสาธารณสุขนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

1.1 ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

1.1.1 ด้านร่วมคิด พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 1.08$) การได้เข้าร่วมประชุม และเสนอแนะความคิดเห็นต่อรูปแบบวิธีการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด และการได้เข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อวิธีการดำเนิน ก็ยังเป็นส่วนสำคัญในด้านการร่วมคิด สอดคล้องกับการศึกษาของ พัชริรินทร์ สิริสุนทร (2556 : 41) กล่าวว่า สังคมมนุษย์ก็เหมือนกับร่างกายของคนนั่นเอง คือจะประกอบด้วย อวัยวะที่ประสานสอดคล้องกันจำนวนหนึ่ง (หัวใจ ตับ ไต สมอ แขนขา) อวัยวะแต่ละส่วนจะทำหน้าที่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต จึงเปรียบเสมือนกับโครงสร้างที่ปฏิบัติหน้าที่อันจำเป็น เช่นเดียวกันกับสังคมมนุษย์ สถาบันสังคมก็เปรียบได้กับอวัยวะต่าง ๆ แต่ละสถาบันเป็นโครงสร้างอย่างหนึ่ง ทำหน้าที่สนองความจำเป็นของสังคม

1.1.2 ด้านร่วมวางแผน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83, S.D. = 0.67$) โดยการได้เข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมในการวางแผนจัดทำกรปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือได้เข้าร่วมในการวางแผนการได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ และจากการศึกษาของ วิจัยของดิเรก ฤกษ์ห่วย (2556 : 42) กล่าวว่า การทำงานเป็นเครือข่ายตามแนวคิดพื้นฐานของการสร้างพลังให้แก่ประชาชนด้วยการมอบอำนาจ (Empowering) ของประชาชน เพื่อประชาชนและโดยประชาชน ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Solidarity) เข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วม

1.1.3 ด้านร่วมดำเนินงาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44, S.D. = 0.16$) การได้เข้าร่วมดำเนินงานประเมินผลของการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูง รองลงมาคือได้เข้าร่วมดำเนินงานติดตามผู้ได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมดำเนินโครงการต่าง ๆ และจากการศึกษาของ กฤษยาภัสสร ขาวพทุมทิพย์ (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.1.4 ด้านร่วมประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.09$) การได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะการประเมินการร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะการเตรียมการประเมินผลการปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะการวางแผน และจากการศึกษาของ วิจัยของ พทุมรัตน์ รัตนธำ, (2550) ได้ศึกษาความต้องการ การบริการด้านสาธารณสุขของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรีพบว่า

โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกๆ ด้าน โดยมีความต้องการด้านสุขาภิบาลอนามัยสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองมาคือด้านรักษาความสะอาด ด้านป้องกันควบคุมโรคติดต่อด้านสัตวแพทย์ ด้านรักษาพยาบาลและด้านส่งเสริมสุขภาพ

1.1.5 ด้านร่วมรับผลประโยชน์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54, S.D. = 0.22$) การได้เข้าร่วมรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการประชุมระดมความคิดเห็นในการปฏิบัติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมและเสนอแนะประโยชน์จากการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ได้เข้าร่วมและเสนอแนะประโยชน์จากการประเมินผลการปฏิบัติ และจากการศึกษางานวิจัยของ สุรเกียรติ อชานานุภาพ (2541 :27-28) พบว่า การส่งเสริมสุขภาพมีประสิทธิภาพจริง กลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพเป็นการปฏิบัติที่ช่วยให้บรรลุซึ่งความเสมอภาคทางสุขภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

1.2 ความคิดเห็นต่อการพัฒนางานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป.ลาว) พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84, S.D. = 0.24$) การให้มีอาสาสมัคร ที่ผ่านการอบรมด้านการให้ความรู้การป้องกันและการกำจัดพยาธิ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด รองลงมา คือให้มีการแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ ให้มีการฉีดยาและการกำจัดพยาธิให้เด็กและผู้หญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษยาภัสสร ขาวพทุมทิพย์ (2556) พบว่า อาสาสมัคร ควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การจัดแบ่งปันกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นกลุ่มย่อย และการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน กับอาสาสมัคร หลังจากการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ที่วางแผนพัฒนางาน

2. การเสนอแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคมนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป.ลาว)

2.1 การบันทึกข้อมูลประชากร การเคลื่อนย้ายของประชากรและการเกิด การตาย ชุมชนควรมีหนังสือบันทึกเฉพาะ เพื่อสะดวกในการรวบรวมและรายงาน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ เนื่องจากจะได้รับทราบประชากรมีจำนวนเท่าไร ประชากรมาจากที่ไหนบ้าง และประชากรเคลื่อนย้ายไปอาศัยอยู่ที่อื่นมีเท่าไร เกิดใหม่และเสียชีวิตในแต่ละระยะเท่าไรเพื่อรายงานแผนงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพราะฉะนั้นภาครัฐควรมีการฝึกอบรมให้ผู้รับผิดชอบตัวจริงได้รับทราบ

2.2 การปฏิบัติระบอบการรายงาน การบันทึกข้อมูลโดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายของประชากรยังปฏิบัติไม่ได้ตามระเบียบกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เช่น ผู้เคลื่อนย้ายยังไม่ได้ประกอบเอกสารขอเคลื่อนย้าย โดยผ่านการเห็นดีจากแผนงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ เพราะฉะนั้นผู้นำชุมชน

2.3 การเผยแพร่และโฆษณาสุขภาพศึกษาเวียกงานต่างๆ ด้านสาธารณสุข ระยะผ่านมายังปฏิบัติไม่บรรลุตามคาคหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากทางด้านการเงิน งบประมาณที่นำเข้าไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าวยังไม่เพียงพอ เช่น อุปกรณ์และพาหนะที่จำเป็นใช้ในการเผยแพร่และโฆษณาสุขภาพยังไม่ทันเพียงพอ รวมทั้งประชาชนภายในชุมชนยังไม่เป็นเจ้าของหรือให้ความร่วมมือแก่ภาครัฐ เพราะฉะนั้นผู้นำชุมชนควรช่วยภาครัฐโฆษณาให้ประชาชนมีส่วนร่วม ภาครัฐควรอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งสนองอุปกรณ์และพาหนะรับใช้ที่จำเป็นให้แก่แผนงานที่เกี่ยวข้องด้วย

4. การสนองข้อมูลข่าวสารทางด้านสาธารณสุขให้กับชุมชนหรือประชาชนเพราะยังทำได้ น้อยมาก อีกทั้งประชาชนบางกลุ่มยังไม่เห็นความสำคัญต่อกับเวียกงานสาธารณสุขเท่าที่ควร ดังนั้นชุมชนเสนอให้ภาครัฐทำกระดานข่าวสาร เพื่อติดหนังสือ แผ่นพับโฆษณาไว้ในชุมชน เพื่อสะดวกในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข

จากการสรุปแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติเวียง งาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุขสู่การพัฒนาสังคม บ้านเมือง
ชาย ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ พิริยะไพบูลย์ (2559) ที่ศึกษาสถานะสุขภาพและการดูแลสุขภาพของ
ครอบครัวเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และประพฤติปฏิบัติตนใน
การดูแลสุขภาพด้วยตนเองอย่างรับผิดชอบด้วยความรู้สึกที่ “สุขภาพเป็นของตนเอง” ในทุกครอบครัว อย่างน้อย
ครอบครัวละ 1 คน ทำหน้าที่เป็นแกนนำทางด้านสุขภาพ มีความรู้ความสามารถใน การดูแลสุขภาพตนเองและ
สมาชิกในครอบครัว โดยมีภาครัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการจัดระบบบริการสุขภาพ ที่มีคุณภาพของประชาชน
ตลอดจนทำให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ และการได้รับบริการด้านสุขภาพจาก อสม.และระบบบริการสุขภาพของ
ชุมชน จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพได้รับคำแนะนำและการถ่ายทอดความรู้ด้าน
การดูแลสุขภาพจาก อสม. และควรจัดหาสิ่งสนับสนุนหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับ อสม.ในการปฏิบัติงานใน
หมู่บ้าน/ชุมชนมี ศูนย์สุขภาพ ชุมชน (ศสมช.) และจากการศึกษาทฤษฎีด้านสาธารณสุขของ ดิเรก ฤกษ์หรั่ง
(2556 : 42) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาสังคมที่สำคัญต่อการผลักดันให้ประชาชนในสังคมสงบสุขจะต้อง
ประกอบไปด้วย (1) เกี่ยวข้องกับด้านสังคม เช่น การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ สรุปได้ว่าการ
สาธารณสุขจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อ 1) ด้านบุคคล การสาธารณสุขทำให้บุคคลมีสุขภาพพลานามัยดี มีร่างกาย
แข็งแรง สามารถทำงานประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่ สามารถสร้างฐานะครอบครัวให้มั่นคงได้เร็วและดำรงชีพอยู่
อย่างผาสุก และ 2) ด้านสังคม บุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม เมื่อบุคคลในสังคมเข้มแข็ง มีพลานามัย
สมบูรณ์ ก็จะทำให้สังคมนั้นมีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง
การพัฒนาสาธารณสุข นอกจากจะเกิดผลประโยชน์โดยตรงแก่ตัวบุคคลแล้วจึงยังมีผลดีต่อสังคมโดยรวมอีก
ด้วย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ภาครัฐควรนำนโยบายการพัฒนางานด้านสาธารณสุข นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง (สปป.
ลาว) สู่การปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อให้ชุมชนและครอบครัวชาวบ้านได้รับการบริการด้านสาธารณสุข ทำให้ครอบครัว
และประชาชนภายในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. ภาครัฐควรระดมภาคเอกชนให้มีการประกอบส่วนเข้าในการพัฒนาเวียงงาน 3 สร้างด้านสาธารณสุขให้
มากขึ้น
3. ภาครัฐควรมีการทัศนศึกษาเวียงงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุขอยู่ภายในประเทศและต่างประเทศ
4. ควรพิจารณางบประมาณ และจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์และยา และจัดระบบนำส่งคนป่วยให้
โรงพยาบาลชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. ควรพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ทางการแพทย์ให้แก่
โรงพยาบาลชุมชนและมีการติดตาม สรุป และประเมินผลกิจกรรมด้านสาธารณสุข ในบ้าน 3 สร้าง อย่างต่อเนื่อง
เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อการพัฒนาเวียงงาน 3 สร้าง ด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
2. ควรมีการศึกษาถึงนวัตกรรมทางสังคมในการพัฒนางานด้านสาธารณสุข บ้าน3 สร้าง เพื่อให้ทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2015). *สรุปการปฏิบัติแผนพัฒนาสาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 7 (2011-2015) และทิศทางหน้าที่แผนพัฒนาสาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 8 (2016- 2020)*.
- กระทรวงแผนการและการลงทุน. (2016). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ 8 (2016-2020)*. กระทรวงแผนการและการลงทุน : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- กรมอนามัยและส่งเสริมสุขภาพ. กระทรวงสาธารณสุข (2018). *คู่มือการสร้างบ้านสาธารณสุขแบบอย่าง*. (กระทรวงสาธารณสุข : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2554). *การบริหารงานพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2552). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปทุมรัตน์ รัตนธารี. (2550). *ความต้องการบริการด้านสาธารณสุขของประชาชนในเขตเทศบาล*. เมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี.
- วิษณุ มะลิตัน. (2559). *การสร้างความมั่นคงของครอบครัวโดยการมีส่วนร่วมของบ้านน้อยศิริ ตำบลโคกขาม อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย*. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2546 : 35). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงหลวงพระบาง.
(2018). *คู่มือการสร้างบ้านสาธารณสุขแบบอย่าง (ฉบับปรับปรุง)* : กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย และส่งเสริมสุขภาพ : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- _____ (2016). *สรุปการปฏิบัติแผนพัฒนาสาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 7 (2011-2015) และทิศทางหน้าที่แผนพัฒนาสาธารณสุข 5 ปี ครั้งที่ 8 (2016- 2020)*. กระทรวงสาธารณสุข : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- _____ (2019). *สรุปการปฏิบัติเวียงงานสาธารณสุขประจำปี 2018 และทิศทางแผนการประจำปี 2019*. แผนกสาธารณสุขแขวงหลวงพระบาง : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

การปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง
แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
The implementation of Education Policy Towards Social
Development Luang Prabang City, Luang Prabang Province, Lao
People's Democratic Republic

Received: February 18,2021

Revised: March 24,2021

Accepted: April 20,2021

พุดสะดา อินทวง¹, เกียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ²,
วิชญ์ มะลิตัน³

Pisada Intavong¹, Kriangsak Soisuwan²,
Wich Maliton³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคมนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประชาชน 296 คน กลุ่มตัวอย่างได้ 170 คน กลุ่มเป้าหมาย โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษา จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ประเด็นการสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ผลการวิจัย พบว่า มีการสนับสนุนการศึกษาต่อ การพัฒนาครูผู้สอน การสร้างโรงเรียนต้นแบบ การบริหารคุณภาพการจัดการศึกษา การสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา อุปกรณ์กีฬา การกำกับ ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอน การฝึกอบรมอาชีพชาวบ้าน การบริหารงบประมาณ การสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และตอบสนองต่อแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) ปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Pisada Intavong. Master of art Thesis in Social Development Faculty of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University.

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Kriangsak Soisuwan. Social Development Program, Loei Rajabhat University.

³ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Witch Maliton. Social Development Program, Loei Rajabhat University.

พบว่า ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการศึกษา เช่นระดมทุนเพื่อพัฒนาโรงเรียน สร้างกองทุน ออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา เป็นวิทยากรฝึกอบรมอาชีพการทอผ้า จักสาน 3) แนวทางการปฏิบัติ ตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคมนครหลวงพระบางแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว พบว่า 1) ควร ส่งเสริมการศึกษาต่อให้มากขึ้น 2) พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล 3) ส่งเสริมกิจกรรม การเรียนการสอนที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ 4) ส่งเสริมให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น 5) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามบริบทสังคม เศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อมของชุมชน

คำสำคัญ: การศึกษาสู่การพัฒนาสังคม, นครหลวงพระบาง

Abstract

This research objectives were : 1) to study the state of education policy implementation of Luang Prabang city, Luang Prabang province, Lao PDR 2) to identify the factors supporting the implementation of the education policy towards social development of Luang Prabang city Luang Prabang province, Lao PDR and 3) to propose guidelines for the implementation of educational policy towards social development Luang Prabang city, Luang Prabang province, Lao PDR by means of quantitative and qualitative study methods. The population included 296 government officials involving in education. The sample size was purposely selected to have 170 informants and 13 government officials involving in the implementation of educational policies. The tools used for data collection were questionnaires, interview issues, and group discussion issues. Statistics was percentage, mean and standard deviation and descriptive analysis of contents.

The research results were as follows: 1) The state of implementation of the education policy of Luang Prabang city, Luang Prabang province, Lao PDR, found support in the pursuit of education, teacher development, developing a model school, educational quality management, educational materials, sports equipment, teaching and learning supervision and evaluation, vocational trainings for villagers, budget management, the making of society as a learning community and responding to educational quality improvement guidelines. 2) The factors supporting the implementation of the education policy towards social development in Luang Prabang city, Luang Prabang province, Laos PDR found that the community took part in the development of education i.e. fund raising to help develop schools, developing saving funds for education, career trainings, for woven fabric and craft products. 3) Guidelines for the implementation of the education policy towards social development in Luang Prabang city, Luang Prabang province, Lao PDR, found 1) needs to pursue studies, development of teaching and learning support with evaluation and assessment, 3) improvement the quality of education for a better change and self-reliance 4) empowerment of community participation for education and 5) learning stimulation and self-

reliance 4) empowerment of community participation for education and 5) learning stimulation pertinent

Keyword : Education towards social development, Luang Prabang

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เพื่อการเสริมสร้างมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ได้สิ้นสุดลงตั้งแต่ พ.ศ.2558 และต่อมองค์การสหประชาชาติได้จัดทำเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อแก้ปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความยากจน ความไม่เท่าเทียม สภาวะโลกร้อนและสันติสุข รวม 17 ประการได้แก่ 1) การขจัดความยากจนทุกรูปแบบทุกสถานที่ 2) การขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน 3) การรับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน ทุกช่วงอายุ 4) การรับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน 5) การบรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนابทบาทสตรีและเด็กผู้หญิง 6) การรับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน 7) การรับรองการมีพลังงานที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ยั่งยืน ทนสมัย 8) การส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุม และยั่งยืนการจ้างงานที่มีคุณค่า 9) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนทั่วถึงและสนับสนุนนวัตกรรม 10) การลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ 11) การทำให้เมือง และการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึงพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน 12) การรับรองแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน 13) การดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ 14) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 15) การปกป้อง พื้นฟูและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน 16) การส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 17) การสร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จึงมีความสำคัญมากกับภารกิจรักษาและพัฒนาประเทศชาติตามแนว

ทางการเปลี่ยนแปลงใหม่ของพรรครัฐบาล ซึ่งได้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ทั้งมิติความมั่นคง มติเศรษฐกิจ มิติสังคมและมิติการบริหารจัดการภาครัฐ ได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะด้านการศึกษา จะมีการปรับปรุงนโยบายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อรับ ประกันให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาได้จัด ทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2559–2563) เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับทิศทางการปฏิบัติ งานของกระทรวง ศึกษาธิการและส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัด โดยได้นำหลักการ สร้างความเจริญให้กับบ้านเมืองที่เรียกว่า เวียงงาน 3 สร้าง มาใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อ สร้างผลผลิตและผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลาว ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2559–2563) เป็นแผนตามมติที่ ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 10 ของพรรครัฐบาล และแก้ไขวาระตกค้างของแผน 5 ปี ที่ผ่านมาให้ประสบผลสำเร็จ นอกนั้นยังเป็นแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ถึง พ.ศ.2568 และ

วิสัยทัศน์ ถึง พ.ศ.2573 เพื่อพัฒนาประเทศชาติ ให้พ้นจากสถานภาพความด้อยพัฒนา ใน พ.ศ. 2553 และก้าวไปสู่ประเทศกำลังพัฒนาระดับปานกลางถึงระดับสูงใน พ.ศ.2563 โดยการกำหนดนโยบายสู่การนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ให้เด็กในเกณฑ์อายุ 3-5 ปี ได้เข้าเรียนมากกว่า ร้อยละ 55 อัตราเข้าเรียนรวมของเด็กอายุ 5 ปี ให้ได้ร้อยละ 70 อัตราเข้าเรียนมากที่สุดที่ชั้น ประถมศึกษาให้ได้ร้อยละ 99 อัตราคงเหลือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้ได้ร้อยละ 90 อัตรา เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้ร้อยละ 85 และมัธยมศึกษาตอนปลายให้ได้ร้อยละ 75 ส่งเสริมให้นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าเรียนในสายวิชาชีพ ให้ครอบคลุมประมาณร้อยละ 30 ของ นักเรียนที่จบทั้งหมด และได้เรียน

ต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 60 มุ่งมั่นทำให้อัตรการรู้หนังสือของประชาชนในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ให้ได้ร้อยละ 99 และในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ให้ได้ร้อยละ 95 พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทุกคนในสังคม ได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ให้ได้ร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม โดยเฉพาะการวางพื้นฐานในการสร้างกำลัง แรงงานให้มีทักษะมีคุณภาพสูงสามารถแข่งขันและเชื่อมโยงกับภูมิภาคและสากล

รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยคณะผู้รับผิดชอบได้กำหนด นโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ซึ่งมีเจ้าแขวง เจ้าเมือง/เจ้านคร เป็นผู้กำกับการดูแลและปฏิบัติตามมติกรมการ เมืองศูนย์กลางพรรค เลขที่ 03/กมสพ ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เกี่ยวกับการจัดตั้งและขับเคลื่อน ของคณะบริหารหมู่บ้านและอีก 5 หน่วยงานหลัก ที่กระทรวงภายในได้กำหนดให้เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะ เวียงงาน 3 สร้างด้านการศึกษา มอบหมายให้แขวงการศึกษาธิการและกีฬาเป็นหน่วยงานกลางที่ รับผิดชอบในการจัดทำนโยบายเวียงงาน 3 สร้างด้านการศึกษา เพื่อวางแผนการส่งเสริมและประสานงาน การจัดการศึกษาเพื่อสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือยกระดับการศึกษาทั้งประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (เอกสารกอง ประชุมคณะนำเปิดกว้าง และถอดถอนบทเรียนการจัดตั้งปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง แขวงการศึกษาและกีฬา ,2557)

จากที่กล่าวมานครหลวงพระบางซึ่งเป็นเมืองสำคัญและเป็นเมืองหลักของแขวงหลวงพระบาง ที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นแบบอย่างของเมืองต่างๆ ภายในแขวงหลวงพระบาง โดยเฉพาะบ้านปากเซียง และบ้านเมืองชาย ซึ่งเป็นบ้านที่ถูกกำหนดให้เป็นบ้าน 3 สร้างของนครหลวงพระบาง ซึ่งจากการ ดำเนินงานตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้างของทั้งสองหมู่บ้านยังพบว่าปัญหาการดำเนินงานในการจัด การศึกษา ซึ่งยังไม่ประสบผลสำเร็จตามที่นโยบายได้กำหนดไว้ (วงเพ็ด อุดมลิขิต. สัมภาษณ์ 13 พฤษภาคม 2562) และเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้ ผู้วิจัยมีความ สนใจที่จะศึกษาด้านการจัดการศึกษาตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศตาม เป้าหมายที่จะหลุดพ้นจากความเป็นประเทศด้อยพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคมของหมู่บ้านปากเซียง และหมู่บ้านเมืองชาย นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาศูการพัฒนาศังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย ด้านการศึกษาศูการพัฒนาศังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
3. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาศูการพัฒนาศังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ คณะรับผิดชอบเวียงงาน 3 สร้าง จำนวน 13 คน ได้แก่

1.1 ผู้ปฏิบัติงานภายในแผนกศึกษาธิการ และกีฬาแขวง 6 คน ประกอบด้วย หัวหน้าหรือรองแผนกศึกษาธิการ และกีฬาแขวง หัวหน้าหรือรองห้องการบริหารแผนกศึกษาธิการ และกีฬาแขวง หัวหน้าแขนงสถิติแผนกและการร่วมมือต่างประเทศ หัวหน้าแขนงตรวจตราและประเมินผล หัวหน้าแขนงสามัญศึกษา

หัวหน้าศูนย์กานศึกษานอกโรงเรียนแขวง

- 1.2 ผู้ปฏิบัติงานภายในห้องการศึกษาธิการ

และกีฬานครหลวงพระบาง 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้าหรือรองห้องศึกษาธิการ และกีฬานครหลวงพระบาง

หัวหน้าหน่วยงานสถิติแผนกและการร่วมมือต่าง ประเทศ หัวหน้าหน่วยงานสามัญศึกษา

- 1.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์ของหมู่บ้าน 3 สร้าง 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์ปากเซียง ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์เมืองชาย

- 1.4 ผู้ใหญ่บ้าน 3 สร้าง 2 คน คือ ผู้ใหญ่หรือรองผู้ใหญ่บ้านปากเซียง ผู้ใหญ่หรือรองผู้ใหญ่บ้านเมืองชาย

การศึกษาเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนของบ้านปากเซียง จำนวน 154 คน และบ้านเมืองชาย จำนวน 142 คน รวมทั้งสิ้น 296 ครัวเรือน (ห้องการศึกษาธิการและกีฬา นครหลวงพระบาง, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี่ และมอร์แกน (Krejci and Morgan) ดังนี้ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนของบ้านปากเซียง 88 คน และหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนบ้านเมืองชาย 82 คน รวม 170 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายเวียง งาน 3 สร้าง ด้านการศึกษา สูการพัฒนาศังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาวเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้างด้าน
ศึกษาสู่การพัฒนาสังคม เช่น เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้างด้าน
ศึกษาสู่การพัฒนาสังคม จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 3 เสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านศึกษาสู่การพัฒนาสังคม
การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบาย
ด้านศึกษาสู่การพัฒนาสังคม

2. ร่างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

3. ปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ
ความถูกต้อง ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9

5. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษาเมืองปากอู จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.78

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองโดยการชี้แจงการตอบ
แบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้าน
การศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว วิเคราะห์ข้อมูลด้วย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.2 สถิติ ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษา
สู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ใช้สถิติพรรณนาบรรยายค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้างด้าน
การศึกษาสู่การพัฒนาสังคม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่บันทึกไว้ และ
สรุปข้อมูลโดยการสรุปเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ผลการศึกษา พบว่าการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคมของ
นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ได้แก่

1.1 สภาพการขยายโอกาสทางการศึกษา

การขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนในหมู่บ้านต่างๆ รวมถึงใน
ถิ่นทุรกันดารได้เรียนต่อเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเผ่าต่าง ๆ เข้าถึงการศึกษาทั้งเขตชนบทที่
ห่างไกล ให้ปรากฏผลเป็นจริง ปฏิบัตินโยบายในการยกระดับครูผู้สอนพร้อมทั้งจัดสรรพนักงานครูให้
เพียงพอสร้างโรงเรียนต้นแบบ ส่งเสริมการอ่าน และสนับสนุนอุปกรณ์การเรียน การสอนให้เพียงพอ

ปรับปรุงนโยบายการเลื่อนชั้นเรียนและนโยบายอื่น ๆ ต่อผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่เขตห่างไกลให้มีความเหมาะสม และส่งเสริม ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา และกีฬาให้มากขึ้นโดยเฉพาะขยายโรงเรียนอนุบาล ประถม มัธยม วิทยาลัย โรงเรียนวิชาชีพอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ให้มากขึ้น ปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน เอาใจใส่คุณภาพของครู อุกรณ์ หลักสูตร ห้องทดลองต่างๆ เพื่อสร้างศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในอนาคต

1.2 สภาพคุณภาพการจัดการศึกษา

การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีอุปกรณ์ การศึกษาอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การเรียนการสอน การปฏิบัติงานเหลือแผนงานได้ดำเนินไปตามแผนพัฒนาการศึกษา โดยการหมุนใช้เป็นแผน ประจำปีของ การศึกษา นโยบายของรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ ทุกภาคส่วนยึดเป็น แนวทางปฏิบัติให้ประชาชน 1) มีความอยู่ดีมีสุข สร้างสังคมสามัคคีปรองดอง 2) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และชุมชนรับผิดชอบในการพัฒนา 3) เปลี่ยนแปลงวิธีการพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ดัง จุดมุ่งหมายที่ว่า “ประเทศชาติมั่งคั่งเข้มแข็ง ประชาชนร่ำรวยมีความสุข สังคมมีประชาธิปไตย ยุติธรรม และศรัทธา”

1.3 สภาพการบริหารการศึกษา

การปรับปรุงการบริหารการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน การฝึกอบรมพัฒนาครู การเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา การฝึกอบรมวิชาอาชีพให้ชาวบ้าน การบริหารงบประมาณ เพื่อสร้างสังคม ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และตอบสนองต่อแนวทางพัฒนา คุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานเพื่อ กำกับและติดตามการจัดตั้งปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ชุมชนได้รับผิดชอบ ร่วม วางแผนและปฏิบัติตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ทันเวลา และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันรวมทั้ง ดำเนินการผลักดันและสร้างกระบวนการเวียงงาน 3 สร้าง โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ

2. ปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทัวไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง

ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม ของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.12 สถานภาพส่วนใหญ่ สมรส คิดเป็นร้อยละ 69.00 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.98

ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างแยกผลการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนก่อนการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง

ด้านการศึกษา และการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ รูปแบบการมีส่วนร่วมและขั้นตอนการมีส่วนร่วม คือ

1. ก่อนการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ได้แก่ ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมและขั้นตอน การมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 ผลการศึกษา ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.84) และความพึงพอใจในด้านขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.86) เมื่อแยกระดับความพึงพอใจจำแนกตามรายด้าน พบว่า การรับรู้ข่าวสารมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 37.06 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.12 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.95) การปรึกษาหารือมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 50.59 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 28.24 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.72) การประชุมรับฟังความคิดเห็น มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 42.94 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.59 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.72) การประชุมในระดับชุมชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 44.71 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.94 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.80) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 เมื่อพิจารณาภาพรวม รายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.78) การประชาสัมพันธ์ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.06 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.01 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.96) การร่วมในการตัดสินใจมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.95)

1.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.86) เมื่อแยกระดับความพึงพอใจจำแนกตามรายด้าน พบว่า การศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 42.94 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 69 คน เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.72) การร่วมคิดหา สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.94 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.85) การร่วมวางแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.06 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.89) การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 51.08 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.09 เมื่อพิจารณาภาพรวม รายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.96)

1.3 สภาพการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาในปัจจุบัน พบว่า ความพึงพอใจในด้านรูปแบบการมีส่วนร่วม ในภาพรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.70) และความพึงพอใจในด้านขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.65) เมื่อแยกระดับความพึงพอใจจำแนกตามรายด้าน พบว่า

1.4 ผลการศึกษาภาพรวมความพึงพอใจในด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.70) เมื่อแยกระดับความพึงพอใจจำแนกตามรายด้าน พบว่า การรับรู้ข่าวสาร มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 42.94 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 37.06 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.76) การปรึกษาหารือ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.53 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.82) การประชุมรับฟังความคิดเห็น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 45.88 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 44.71 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.65) การประชุม ในระดับชุมชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 51.76 รองลงมาอยู่ในระดับมากจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.64) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.58) การประชาสัมพันธ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.82) การร่วมในการตัดสินใจ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.64)

1.4 ผลการศึกษาภาพรวมความพึงพอใจในด้านขั้นตอนการมีส่วนร่วมทั้งหมด พบว่า ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.65) เมื่อแยกระดับความพึงพอใจจำแนกตามรายด้าน พบว่า การศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 56.47 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.64) การร่วมคิดหา สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 42.35 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 39.41 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.73) การร่วมวางนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.60) การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.63)

3. เสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบาย ด้านการศึกษาศูการพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

การเสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาศูการพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ คณะรับผิดชอบเวียงงาน 3 สร้าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานภายในแผนกศึกษาธิการ และกีฬาแขวง จำนวน 6 คน ผู้ปฏิบัติงานภายในห้องการศึกษาธิการ และกีฬา นครหลวงพระบาง จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน

มัธยมสมบูรณ์ ของหมู่บ้าน 3 สร้าง จำนวน 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 สร้าง จำนวน 2 คน รวมทั้งหมดจำนวน 13 คน มีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยจะตั้งประเด็นสนทนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่มได้แลกเปลี่ยน และประกอบความคิดเห็น นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลออกมาในลักษณะของการเขียนสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) แล้วนำมาเสนอตามแนวทางกลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เชิงเหตุผลไม่ได้มุ่งเก็บเป็นตัวเลขมาทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปข้อมูลเกี่ยวกับ เวียกงงาน 3 สร้าง ทำการบันทึกไว้ในเอกสารไปตามข้อมูลที่ ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวทางที่จะปฏิบัติตามนโยบายเวียกงงาน 3 สร้างด้านการศึกษาศึกษาสู่การพัฒนาสังคม

3.1 การขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ต้องมีการวางแผน การเรียน การสอนอย่างชัดเจนในการให้ทุนการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อการส่งเสริมให้นักเรียนในหมู่บ้านต่าง ๆ ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ครู อาจารย์ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านอาชีพ การเพิ่มรายได้และพ่อแม่ประชาชนหมู่บ้าน 3 สร้างให้มีวิชาอาชีพ ปลูกพืชสวนครัว เพื่อผลิตเป็นสินค้า และมีรายได้เสริม รวมถึงในถิ่นทุรกันดารได้เข้าเรียนต่อเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการยกระดับการศึกษา ก่อให้เกิดความรับผิดชอบขึ้นในแต่ละชั้น ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ครู อาจารย์ และพ่อแม่ประชาชนภายในหมู่บ้าน 3 สร้างให้มีวิชาอาชีพ ปลูกพืชผักสวนครัวและผลไม้ตามฤดูกาลเพื่อส่งขายเป็นสินค้า และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น การพัฒนาพื้นฐานโครงสร้างต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายที่จะหลุดพ้นจากความเป็นประเทศด้อยพัฒนา การยกระดับการ ศึกษาให้แก่ชุมชนได้แบ่งความรับผิดชอบแต่ละชั้นเป็นต้น การก่อสร้างพื้นฐานโครงสร้าง การบรรจุซบซ้อนนักเรียนไปเรียนต่อภายในประเทศ และต่างประเทศ การบรรจุซบซ้อนเข้าเป็นรัฐกรครู การเสนอแต่งตั้งผู้บริหาร และยกย้ายพนักงานในแต่ละแขนงการต่างๆ การค้นคว้าอยู่ชั้นของตนมีความรับผิดชอบและสนองอุปการตามวัตถุประสงค์ ตำรา แบบเรียน อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรีวรรณคดี ให้โรงเรียนเป้าหมายอย่างทั่วถึง

3.2 การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ต้องดำเนินการตามหลักการเรียนรู้ การสอน มีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีอุปกรณ์การศึกษาอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การเรียน การสอน และการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีอุปกรณ์การศึกษาอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การเรียน การสอน ยกกระดับวุฒิการศึกษาตามรายวิชาให้เพิ่มมากขึ้น จัดแบ่งตัวเลขเข้าบรรจุให้ทั่วถึงตามความต้องการ การจัดการบริหารงบประมาณ จัดส่งพนักงานครู อาจารย์ไปฝึกอบรม และเลื่อนขั้นเลื่อนครุ วิชาการ ครูชำนาญการตามความเหมาะสม และทำการปลูกพืชผักสวนครัว และผลไม้ตามฤดูกาลเพื่อส่งขายเป็นสินค้าสามารถสร้างเป็นรายได้มากขึ้น

3.3 การปรับปรุงการบริหารการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการปรับปรุงการบริหารการศึกษา ได้แก่ ต้องมีการดำเนินงานอย่างชัดเจน ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ความสำคัญของกระบวนการการพัฒนา โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในบริบทของชุมชนทุกด้านสามารถรู้เท่าทันและจัดการกับประโยชน์จากภายนอกชุมชนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการเมือง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ ในชุมชน ทำให้ชุมชน สังคม และสถาบันการศึกษาน่าอยู่ สร้างแผนงบประมาณการสนองอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการ การพัฒนาครูผู้สอน การฝึกอบรมพัฒนาครู การเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา การฝึกอบรมวิชาอาชีพให้ชาวบ้าน การบริหารงบประมาณ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารการศึกษามีการดำเนินงานอย่างชัดเจน การพัฒนาครูผู้สอน การฝึกอบรมพัฒนาครู การเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา การพัฒนา โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ตอบสนองการดำรงชีวิตความต้องการของชุมชน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนโดยสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของชุมชน จัดฝึกอบรมวิชาอาชีพให้ชาวบ้านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาหมู่บ้าน และโรงเรียนให้มีความสงบสุขประชาชนมีรายได้เพิ่มในการทำสวนปลูกพืชผักสวนครัว และผลไม้ตามฤดูกาลเพื่อส่งขายเป็นสินค้าและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ในการบริหารงบประมาณ และสรุปรายงานประจำเดือน ประจำปี มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาการศึกษา

อภิปรายผล

1. สภาพการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาศูการพัฒนาลังคม ของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ผลการศึกษา พบว่า สภาพการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาศูการพัฒนาลังคม ของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ได้แก่ การขยายโอกาสทางการศึกษา การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงการบริหารการศึกษา ที่เป็น เช่นนี้ อภิปรายได้ว่าการปฏิบัติตามนโยบายเวียง งาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาศูการพัฒนาลังคมของนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ในขณะเดียวกัน การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ในหมู่บ้าน 3 สร้าง ตลอดถึงครู อาจารย์และนักเรียน ในชุมชนท้องถิ่นให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น มีโรงเรียนเพียงพอ นักเรียนได้เรียนจบชั้นมัธยม และศึกษาต่อวิชาชีพอได้อย่างทั่วถึง การดำเนินงานส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็ง ในการพัฒนาตนเอง และนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพตนเองได้อย่างต่อเนื่องและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ความสำคัญของกระบวนการการพัฒนาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในบริบท ของชุมชนทุกด้านสามารถรู้เท่าทันและจัดการกับประโยชน์จากภายนอกชุมชนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการเมือง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ ในชุมชน ทำให้ชุมชน สังคม และสถาบันการศึกษาน่าอยู่สร้างแผนงบประมาณ การสนองอุปกรณ์การศึกษาให้

เพียงพอกับความต้องการ การพัฒนาครูผู้สอนการฝึกอบรมพัฒนาครู การเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา การฝึกอบรมวิชาอาชีพให้ชาวบ้าน การบริหารงบประมาณ ประชาชนในชุมชนสามารถช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ได้ เกิดชุมชนเรียนรู้ ชุมชนเข้มแข็งมีความรู้ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และคนในสังคมเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไปและในอนาคต และเมื่อสำรวจความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจในด้านขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.86) และมีความพึงพอใจในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า ปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.86) สอดคล้องกับ Lin (2011 : 4-30) ได้ศึกษาเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในการศึกษาระดับสูงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ขบวนการขององค์กรแห่งการเรียนรู้ และมหาวิทยาลัยรวมทั้งต้องการเปิดเผยมุมมองของเจ้าหน้าที่ ตัวแปรต้น คือ การตอบสนองของเจ้าหน้าที่ ที่อยู่ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เจ้าหน้าที่ ที่มีการพัฒนาตนเองสูงกว่าการตอบสนองความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ออม สายใจ,(2556) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งผู้บริหารโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านความคิดเชิงระบบ ด้านแบบแผนความคิด และอันดับสุดท้ายคือด้านความรอบรู้แห่งตน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองสระแก้วจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งผู้บริหารโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านแบบแผนความคิด ด้านความคิดเชิงระบบ และสุดท้าย คือ ด้านความรอบรู้แห่งตน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวม และหลายด้านแตกต่างกัน

2. ปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินเวียงงาน 3 สร้าง ซึ่งแสดงออกในการพัฒนาด้านการศึกษา ส่งเสริมบุตรหลานของตนให้ได้เข้าเรียนตามเกณฑ์อายุ ช่วยระดมทุน หาแหล่งทุน เข้าหมู่บ้าน ครู อาจารย์ และพ่อ แม่ประชาชนได้สมทบทุนกันสร้างประตูรั้วโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์ปากเซียง และสร้างกองทุนพัฒนาภายในหมู่บ้าน ออมทรัพย์ ให้ประชาชนกู้ยืมได้โดยมีดอกเบี้ย 3 % ต่อเดือนของจำนวนเงินกู้สำหรับสมาชิกในกองทุน และมีส่วนร่วมในการจัดตั้งปฏิบัติ เวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาช่วยระดมพ่อ แม่ ผู้ปกครองนักเรียนมีความเข้าใจต่อเวียงงานการศึกษาและส่งลูกหลานของตนได้เข้าเรียนตามเกณฑ์อายุที่ได้กำหนดไว้ จัดการฝึกอบรมชาวบ้านให้มีอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์ ทำการทอผ้าจักรสาน เพื่อผลิตเป็นสินค้าสร้างรายได้เข้าหมู่บ้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ Wheeler (2003 : 24-38) ได้ทำการศึกษการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้กรณีศึกษาประสบการณ์ของชาวอเมริกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเปิดเผยการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปจนถึงการประยุกต์ใช้องค์กรแห่งการเรียนรู้ในอเมริกัน โดยใช้แนวคิดของเซงเก้ (Senge : 90-93) ซึ่งประกอบด้วยวินัย 5 ประการ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญส่วนบุคคล การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสร้างแบบแผนทางความคิด และการคิดเชิงระบบโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลด้านคุณภาพใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การทบทวนเอกสาร การพูดคุย และแสดงความคิดเห็นผลจากการ

วิจัยพบว่า 1) ครูมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การประยุกต์ใช้หลักวินัย 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ต้องมีการอบรมเพื่อพัฒนา และมีการออกแบบผลลัพธ์ของแผนปรับปรุงโรงเรียน 3) การวิจัยจะเน้นในหลักวินัย 5 ประการโดยครูต้องทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนอย่างเป็นทีม สรุปได้ว่าหลักในการศึกษาเกี่ยวกับการที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ครูจะทำการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาความสำเร็จในการทำงานของบุคคล และการเรียนรู้ของนักเรียน

3. เสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษาศูการพัฒนาลังคม นครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

แนวทางการพัฒนาตามนโยบายเวียงจันทน์ 3 สร้างด้านการศึกษาดังต่อไปนี้ 1) การส่งเสริมอุปกรณ์การเรียน การสอน สมุดแบบเรียน กระดานดำ โต๊ะเก้าอี้นักเรียน 2) การติดตามผลการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป้าหมาย 3) การปรับปรุงการเรียน การสอนและการประเมินเลื่อนชั้น 4) การประเมินนักเรียนเรียนดีและนักเรียนเก่ง 5) การดูแลและส่งเสริมนักเรียนอ่อนและนักเรียนเก่ง 6) การฝึกอบรมและพัฒนาครูสอน ครูอนุบาล ครูประจำการและครูศึกษานิเทศก์ พัฒนาความรู้และทักษะ 7) การฝึกอบรมวิชาชีพให้ประชาชนและแนะแนววิชาชีพ 8) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 9) การสนับสนุนงบประมาณสอดคล้องกับการศึกษาของ วิวัฒน์ พัฒนกุลชัย และสุรีย์มาศ สุขกลี (2557: 52) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาคือ สนับสนุนให้มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการปฏิบัติงานสนับสนุนให้บุคลากรได้ใช้เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้บุคลากรได้ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ Wheeler (2003 : 24-38) ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ครูมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การประยุกต์ใช้หลักวินัย 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการอบรมเพื่อพัฒนา และมีการออกแบบผลลัพธ์ของแผนปรับปรุงโรงเรียน 3) การวิจัยจะเน้นในหลักวินัย 5 ประการโดยครูต้องทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนอย่างเป็นทีม สรุปได้ว่าหลักในการศึกษาเกี่ยวกับการที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ครูจะทำการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาความสำเร็จในการทำงานของบุคคล และการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอจากการวิจัย

1.1 ด้านการศึกษา ได้แก่ การขยายโอกาสทางการศึกษา การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงการบริหารการศึกษา ควรมีการวางแผนดำเนินงานในการพัฒนาสังคมให้ควบคุมทุกประเด็นที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ

1.2 การพัฒนาสังคม ส่งเสริมบุตรหลานของตนให้ได้เข้าเรียนตามเกณฑ์อายุ ช่วยระดมทุน หาแหล่งทุนเข้าหมู่บ้าน ครู อาจารย์ และพ่อแม่ประชาชนได้สมทบทุนกันสร้างประตูรั้วโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์ปากเชียง และสร้างกองทุนพัฒนาภายในหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 ควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น การจัดส่งพนักงานลงปฏิบัติงานในการพัฒนาหมู่บ้าน 3 สร้าง ตลอดจนต้องยึดหลักประชาธิปไตย หลักคุณธรรม

และหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาได้รับการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ตามฐานอาชีพต่างๆ เหลือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร แหล่งเรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ด้านด้านการศึกษา และความเป็นชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถพึ่งพาอาศัยตนเองได้จะทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ เป็นชุมชนเรียนรู้ ชุมชนเข้มแข็ง และเป็นตัวเมืองเล็กในชนบท

2.3 เสนอเพิ่มงบประมาณให้แก่งานการศึกษาในการลงปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง ในเขตห่างไกล ทุรกันดาร เสนอให้เพิ่มตัวเลขบรรจุครูผู้สอนให้ครบตามสายวิชาต่างๆ และครูผู้สอนต้องมีถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงกับโรงเรียน

3. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย มีสภาพการปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคมที่หลากหลาย

3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาสังคมของเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ต้องพัฒนาเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมต่อไป

3.3 เสนอแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเวียงงาน 3 สร้าง ด้านการศึกษาสู่การพัฒนาสังคมนครหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับการเสนอหาแนวทางด้านต่างๆ เพื่อให้ชุมชนเกิดองค์ความรู้มีแนวทางในการพัฒนาสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2558). **แผนพัฒนาการศึกษาและกีฬา 2559–2563**. นครหลวงเวียงจันทน์ : แผนกพัฒนาการศึกษาและกีฬา.
- แผนกการศึกษาและกีฬา. (2557). **เอกสารกองประชุมคณะนำเปิดกว้าง และถอดถอนบทเรียนการจัดตั้งปฏิบัติเวียงงาน 3 สร้าง**. นครหลวงเวียงจันทน์ : แผนกพัฒนาการศึกษาและกีฬา.
- วีรวัดน์ พัฒนกุลชัย และ สุรีย์มาศ สุขกสิ. (2557). **รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : เอ็กชเปอร์เน็ท.
- อมร สายใจ. (2556). **เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองสระแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Wheeler. (2003). **Active Learning to Improve Student Performance in Remedial Mathematics**. In Paper Present at the annual meeting of the Mathematical Association of America. Retrieved June 18, 2008, from <http://www.allacademic.com/one/www/research>.
- Senge, P. M. (1990). **The fifth discipline :The art and practice of the learning organization**. London : Century Pre

ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

Hemp legal status issues in the Narcotics Act, B.E. 2522

Received: March 9,2021

Revised: May 19,2021

Accepted: June 7,2021

อรอุมา ชัดเจนกิจ¹, เอกพงษ์ สารน้อย²
Onuma Chatjenkit, Egkapong Sarnnoi

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกัญชง โดยศึกษามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือเทียบเคียงกับกัญชง มาใช้วิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันกัญชงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษในแต่ละประเทศ และมีหลายประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนา กัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจและใช้ในทางการแพทย์ โดยแต่ละประเทศได้มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ในกัญชง ซึ่งมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ดังกล่าวนั้นต้องอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานของภาครัฐ สำหรับประเทศไทยกัญชงถือว่าเป็นสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 บุคคลหรือหน่วยงานที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การนำบทบาทของภาครัฐในการควบคุมสังคมและการควบคุมทางด้านเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมยาสูบมาปรับใช้กับกัญชง เพื่อการพัฒนา กัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจเช่นเดียวกับยาสูบโดยชอบด้วยกฎหมายต่อไป

คำสำคัญ: กัญชง, กัญชา, กฎหมาย

Abstract

This research aimed to study concepts and theories related to hemp. The study was conducted by reviewing the international legal measures, international law, and the legal measures of Thailand that has related or comparable to hemp. The data has been analyzed and compared with the legal measures related to the legal status of hemp and provides suggestions to solve the aforementioned issues.

The study found that at present, hemp has the status of a narcotic drug in each country. Many countries have focused on the development of hemp as an economic

---

¹ นักศึกษานิติศาสตรบัณฑิต, หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม
e-mail : onuma_wa@hotmail.com

² ดร.ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม

crop and for medical use. Each country has criteria and measures to control the THC volume extracted from hemp. The aforementioned measure used for controlling THC content must be under the control of government agencies.

For Thailand, hemp is considered a narcotics category 5 as stated in the Narcotics Act B.E 2522. Any person or agency who wants to produce, import, export, distribute or have in possession of hemp must have legitimate authorization only.

The suggestions for this research included applying for the government roles in social control and economic control of the tobacco industry to be applied with hemp for further development of hemp to be an economic crop same as tobacco.

Keywords: Hemp, marijuana, Low

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทความนี้เป็นการศึกษาพืชชนิดหนึ่งที่ชื่อว่า กัญชง มีชื่อสามัญว่า Hemp (เฮมพ์) และมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Cannabis sativa* L. subsp. *Sativa* เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา คือ Cannabaceae ซึ่งกัญชงและกัญชาจะมีสารชนิดเดียวกันคือ สาร Tetra Hydro Cannabinol หรือที่เรียกว่า THC และสาร Canabidiol หรือที่เรียกว่า CBD ซึ่งสาร THC เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพมีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะตลอดเวลา สำหรับประเทศไทยมีหลายคนมักเข้าใจผิดคิดว่า ต้นกัญชงก็คือต้นกัญชา แต่แท้จริงแล้วต้นกัญชงแค่มีสลักษณะคล้ายคลึงกับต้นกัญชาในด้านลักษณะทางพฤกษศาสตร์เท่านั้น ไม่ใช่พืชที่เป็นสารเสพติดเหมือนกัญชา เพียงแต่ต้นกัญชงเป็นพืชที่นิยมนำมาแปรรูปทำเป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการถักทอ นอกจากนี้กัญชงมีประโยชน์หลากหลายและปัจจุบันมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาและส่งเสริมให้ปลูกกัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ เพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและในเชิงอุตสาหกรรม โดยเส้นใยแห่งของกัญชงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทอเป็นผ้าใยกัญชง ทำหัตถกรรมพื้นบ้าน ฉนวนกันความร้อน สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมกระดาษ และสำหรับสารสกัดจากเมล็ดกัญชงยังใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ความงามและดูแลสุขภาพ เมล็ดกัญชงมีคุณค่าทางโภชนาการสูง จึงมีการนำไปทำเป็นอาหาร เช่น นมจากเมล็ดกัญชง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Hemp seed oil) เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำไปใช้ปลูกบ้านสร้างเรือน และทำพลาสติกชีวภาพ เป็นต้น กองควบคุมวัตถุเสพติด (2562)

นอกจากกัญชงจะมีประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรมต่างๆแล้ว กัญชงยังมีสรรพคุณในด้านการรักษาโรค ซึ่งนิยมใช้กัญชงเป็นยาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรคแบบพื้นบ้าน ดังนี้

ดอกของกัญชง ใช้รักษาอาการ ดังนี้

1. อาการคลื่นไส้ – สำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งในขณะที่ได้รับเคมีบำบัดและผู้ป่วยเอดส์ กัญชงเป็นที่นิยมมากกว่าการใช้ยา THC ในรูปแบบเม็ดเนื่องจากมันทำงานได้เร็วขึ้นและผู้ป่วยสามารถให้ยาได้แม่นยำกว่า

2. ความดันในลูกตา – สำหรับโรคต้อหิน กัญชงบรรเทาความดันในดวงตาของพวกเขาที่นำไปสู่การตาบอด

3. การชัก – กัญชงช่วยปรับปรุงสภาพของผู้ป่วยที่มีภาวะชัก

4. ปวด – สำหรับผู้ป่วยจากอาการปวดหัวไมเกรน, ปวดหลังปวดประจำเดือน, ปวดกล้ามเนื้อ, เส้นโลหิตตีบและสมองพิการ, กัญชงช่วยลดกล้ามเนื้อกระดูกและแรงสั่นสะเทือนและช่วยให้พวกเขาหลีกเลี่ยงยาบรรเทาที่มีผลข้างเคียงที่ร้ายแรง

5. อาการซึมเศร้า – สำหรับผู้ป่วยที่ไม่ตอบสนองหรือต้องการหลีกเลี่ยงผลข้างเคียงของยาอื่น ๆ

6. โรคหอบหืด – กัญชงขยายทางเดินของหลอดลม

จะเห็นได้ว่า กัญชงมีประโยชน์หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรมต่างๆ หรือนำมาใช้ในการรักษาโรค แต่ในปัจจุบันสำหรับประเทศไทยกัญชงถือว่าเป็นพืชยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เช่นเดียวกับกัญชา ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เนื่องจากกัญชงและกัญชามีสารสำคัญที่มีอยู่ในพืชกลุ่มนี้ที่ถือว่าเป็นยาเสพติด คือ สาร tetrahydrocannabinol (THC), Cannabinol (CBN) และ Cannabidiol (CBD) ซึ่ง THC เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพมีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะตลอดเวลา ส่วนสาร CBD เป็นสารต้านการออกฤทธิ์ของสาร THC ซึ่งในกัญชงนั้นจะมีปริมาณของสาร THC ต่ำมาก และมีปริมาณของสาร CBD สูงกว่าสาร THC ส่วนกัญชานั้นจะมีปริมาณของสาร THC สูง (ประมาณ 1-10%) และปริมาณของสาร THC ก็ยิ่งมากกว่า CBD อีกด้วย ประกอบกับประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกและเข้าลงนามผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร 1972 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2518 (ค.ศ. 1975) ซึ่งมีเนื้อหาของอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับกัญชงว่าเป็น คือ การที่อนุสัญญามีการแก้ไขเพิ่มเติมในปีใน ค.ศ. 1990 ให้คำจำกัดความของคำว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใดๆ ในตระกูลกัญชา ดังนั้น จากคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากัญชงที่เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชาย่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วยเช่นกัน แต่อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 ได้ยินยอมให้ใช้กัญชาทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ได้ โดยมีข้อกำหนดให้รัฐที่อนุญาตให้มีการผลิตหรือใช้กัญชาทางการแพทย์จะต้องดำเนินการโดยใช้ระบบอนุญาต (Licensing System) เพื่อให้มั่นใจว่าตลาดกัญชาของรัฐภาคีนั้นๆ จะมีปริมาณกัญชาที่ไม่เกินความต้องการใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ได้ จะเห็นได้ว่า องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา กัญชาเพื่อใช้ทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์ หากเป็นเช่นนี้ก็เท่ากับว่า อนุสัญญานี้ได้ยินยอมให้ใช้กัญชงทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ได้เช่นกันตามคำจำกัดความของกัญชาในอนุสัญญานี้ด้วย

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมพืชยาสูบโดยมีหน่วยงานของภาครัฐควบคุมกำกับดูแล ซึ่งอุตสาหกรรมพืชยาสูบถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นแหล่งรายได้สำคัญของภาครัฐในรูปแบบการจัดเก็บภาษี จากการสำรวจพบว่ารายได้จากอุตสาหกรรมบุหรี่ยุคก่อนสามารถสร้างอาชีพและรายได้จำนวนมากให้กับชาวไร่ยาสูบและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศปีละหลายล้านบาท โดยใช้ส่วนของใบยาสูบนั้นจะนำมาผลิตบุหรี่ยิ่งซึ่งเป็นสินค้าที่มีอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบเนื่องจากบุหรี่ยิ่งมีสารนิโคตินถือว่าเป็นสารเสพติดที่ทำให้ผู้สูบเกิดภาวะพึ่งพาประกอบกับควันบุหรี่ยิ่งทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้สูบและคนรอบข้างด้วย แต่ภาครัฐก็สามารถควบคุมการบริโภคบุหรี่ยิ่งให้มีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุล โดยภาครัฐได้มีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมบุหรี่ยิ่ง คือ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2555 ให้มีการจำกัดพื้นที่การใช้บุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่, การจำกัดสถานที่ขายบุหรี่ เช่น บริเวณสถานศึกษา การห้ามโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ เป็นต้น ดังนั้น หากนำมาตรการอุตสาหกรรมพืชยาสูบมาปรับใช้กับกัญชงโดยให้หน่วยงานของภาครัฐเข้ามาควบคุมกำกับดูแล ทั้งการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปของกัญชง ก็จะสามารถพัฒนากัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ ไทยเช่นเดียวกับยาสูบได้

บทความนี้จึงได้ศึกษาสภาพปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เพราะในตัวบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ไม่ได้บัญญัติคำว่า “กัญชง” ให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติแต่อย่างใด แต่หากมีการเสพ ผลิต นำเข้าหรือส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ก็จะมีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความชัดเจนในการตีความตามกฎหมายอาญาที่ยึดหลักว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” ประกอบกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 ได้ยินยอมให้ใช้กัญชาหรือกัญชงในทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ได้ และที่ต่างประเทศบางประเทศอนุญาตให้มีการปลูกต้นกัญชงได้อย่างถูกกฎหมาย แต่ต้องควบคุมไม่ให้พืชที่ปลูกมีสารเสพติด THC สูงกว่าปริมาณที่กำหนด อย่างในประเทศทางยุโรปจะกำหนดให้มีสาร THC ในกัญชงได้ไม่เกิน 0.2% ส่วนในประเทศแคนาดากำหนดให้มีไม่เกิน 0.3% และในประเทศออสเตรเลียกำหนดให้มีไม่เกิน 0.5-1% เป็นต้น แต่สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่มีเกณฑ์หรือมาตรการควบคุมการปลูกต้นกัญชงให้ถูกกฎหมายอย่างเป็นทางการ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาว่า กัญชง ควรมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือไม่อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 รวมถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน และสภาพปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของกัญชง
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือเทียบเคียงกับกัญชง
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันกัญชงถือว่ามีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ถึงแม้ว่าในตัวบทกฎหมายไม่ได้บัญญัติคำว่า “กัญชง” ให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่หากมีการเสพ ผลิต นำเข้าหรือส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง ก็จะมีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความชัดเจนในการตีความตามกฎหมายอาญาที่ยึดหลักว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” อีกทั้งกัญชงไม่ใช่พืชที่เป็นสารเสพติดเหมือนกัญชา เพราะในกัญชงมีสาร THC (Tetrahydrocannabinol) ในปริมาณน้อยกว่ากัญชามากจึงไม่มีผลทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือเสพติด และกัญชงยังมีประโยชน์ในด้านการแพทย์และด้านอุตสาหกรรม

อื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมก่อสร้าง เป็นต้น ดังนั้น หากมีการถอดถอนหรือปลดล็อคกัญชงให้ออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 แต่ให้กัญชงอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับยาสูบนั้น การวิจัยนี้จึงได้เสนอการออกกฎกระทรวงควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปของกัญชง โดยศึกษามาตรการกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกัญชงและยาสูบมาเป็นแนวทางในการแก้ไขสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และนำมาตรการอุตสาหกรรมพืชยาสูบมาปรับใช้กับกัญชงเพื่อเป็นแนวทางการออกกฎกระทรวงควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปกัญชงเช่นเดียวกับยาสูบ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางกฎหมายของกัญชง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเอกสาร เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและความสำคัญ แนวคิดทฤษฎี ซึ่งศึกษาจากกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา และศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับกัญชง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ซึ่งจะทำการศึกษามาตรการทางกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางกฎหมายของกัญชงตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา โดยจะศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความ กฎกระทรวง เอกสารทางวิชาการ รายงานการศึกษา วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างๆ ในรูปแบบอื่นๆ เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 รวมถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน และสภาพปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของกัญชง
2. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือเทียบเคียงกับกัญชง
3. ทำให้ทราบปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
4. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง

2. ผลการศึกษา

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของกัญชง และสภาพปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชงในประเทศไทย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการใช้ประโยชน์จากกัญชง และมีมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชงที่เหมาะสมกับประเทศไทย โดยการศึกษามาตรการกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย เพื่อมาเป็นแนวทางในการแก้ไขสถานะทางกฎหมายของกัญชง ให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และศึกษาการนำมาตรการอุตสาหกรรมพืชยาสูบมาปรับใช้กับกัญชงเพื่อเป็นแนวทางการออกกฎกระทรวงควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปกัญชงเช่นเดียวกับยาสูบ

2.1 หลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมายอาญา

เนื่องจากกฎหมายอาญานั้นเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองบุคคลและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และมุ่งหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ของบุคคล ดังนั้น การตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษรโดยยึดหลักว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” จะตีความโดยขยายความเพื่อลงโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดไม่ได้ ในกรณีที่มีความสงสัยต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิด (จำเลย หรือผู้ต้องหา) ดังจะเห็นได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคแรกที่บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ดังนั้น การตีความกฎหมายอาญานั้นจึงต้องตีความโดยเคร่งครัดจะนำจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น หรือกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งหรือหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับไม่ได้ เมื่อมีข้อเคลือบคลุมหรือสงสัยจะนำมาตรา 4 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ไม่ได้ ดังนั้น หลักเกณฑ์การตีความกฎหมายอาญาจึงสรุปได้ดังนี้

1. เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษ ฉะนั้นจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติว่าการกระทำหรืองดเว้นกระทำการใดเป็นความผิด ก็ต้องตีความว่าเฉพาะการกระทำหรือการงดเว้นกระทำที่ระบุไว้เท่านั้น ที่กฎหมายมุ่งหมายจะให้เป็นการผิดการกระทำหรืองดเว้นกระทำอื่นนอกจากนั้นหาเป็นความผิดไม่

2. จะตีความกฎหมายอาญาในทางขยายความให้เป็นการลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำให้หนักขึ้นไม่ได้

3. ในกรณีเป็นที่สงสัยศาลต้องตีความให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหาว่าไม่ได้กระทำความผิด แต่ทั้งนี้ต้องระลึกเสมอว่าศาลไม่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้กระทำความผิด และศาลไม่มีหน้าที่พยายามหาทางตีความในทางที่ว่าการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นการกระทำความผิด ศาลจะตีความไปในทางที่เป็นผลดีแก่ผู้กระทำความผิดก็ต่อเมื่อถ้อยคำของตัวบทเป็นที่สงสัยซึ่งอาจตีความว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดก็ได้ ไม่เป็นความผิดก็ได้ หรือจะให้เป็นอย่างใดก็ได้ เฉพาะในกรณีเช่นว่านี้เท่านั้น ศาลจึงจะตีความให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา หยุด แสงอุทัย, (2548)

2.2 แนวคิดการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalisation)

การลดทอนความเป็นอาชญากรรมตามความหมายขององค์การสหประชาชาติ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายเพื่อให้การกระทำบางอย่างที่เป็นอาชญากรรมถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นการให้ความหมายอย่างกว้าง การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalisation) หมายถึง การถอดถอนการกระทำผิดที่ไม่ร้ายแรงออกจากความผิดทางอาญาโดยใช้มาตรการอื่นลงโทษแทน เช่น การปรับ โดยการลดทอนความเป็นอาชญากรรมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมุมมองของสังคมและศีลธรรม โดยสังคมนั้นอาจมองว่าการกระทำผิดบางอย่างอาจไม่ร้ายแรงจนถึงขั้นต้องได้รับการลงโทษทางอาญา แต่บางกรณีอาจจะต้องบังคับใช้กฎหมายอาญา โดยทั่วไปแล้วการลดทอนความเป็นอาชญากรรมส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ในคดีที่มีความผิดไม่ร้ายแรง เช่น การเสพยาเสพติด การครอบครองยาเสพติดเพื่อใช้เสพส่วนตัวหรือเพื่อความบันเทิง การทำแท้ง เป็นต้น อย่างไรก็ตามหากนำการลดทอนความเป็นอาชญากรรมมาใช้ในคดียาเสพติดจึงหมายถึง การลดทอนหรือถอดถอนการกระทำที่ถือว่าผิดกฎหมายยาเสพติดโดยเฉพาะในกรณีของผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดที่ครอบครองยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยเพื่อเสพส่วนตัว โดยได้รับทางอาญาน้อยลงหรือไม่ต้องรับโทษทางอาญาด้วยการใช้มาตรการทางเลือกอื่น

การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) หมายถึง การลดทอนความผิดทางอาญาหรือบทลงโทษโดยรัฐซึ่งการลงโทษนั้นจะใช้วิธีการอื่นที่แทนลงโทษด้วยการจำคุกในความผิดที่ไม่ร้ายแรง หลักการนี้อยู่ระหว่างหลักการห้ามปรามมิให้กระทำ (Prohibition) กับหลักการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization) ซึ่งแนวคิดนี้มีที่มาจากแนวคิดการทำให้ถูกต้องกฎหมายโดยทำให้การกระทำผิดในคดียาเสพติดกลายเป็นการกระทำที่ไม่ละเมิดกฎหมายและแนวคิดการลดการลงโทษจำคุก (Depenalization) กล่าวคือผู้ติดยาเสพติดยังคงมีความผิดแต่ลงโทษด้วยวิธีการอื่น เช่น การปรับ การลงบันทึกประจำวันของตำรวจ การคุมประพฤติ เช่น หลักการนี้มาใช้ปรับทัศนคติความผิดฐานเสพยาเสพติดว่าผู้กระทำผิดคือผู้ป่วยมิใช่อาชญากรกล่าวคือเมื่อใดที่บุคคลใดถูกตีตราว่าเป็นอาชญากรแล้วสังคมจะมองบุคคลนั้นในบริบทของการเบี่ยงเบนเสมอและบุคคลนั้นจำต้องยอมรับสภาพเช่นนี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดตัวตนของบุคคลนั้นและนำไปสู่การเบี่ยงเบนอย่างถาวรซึ่งจะทำให้ผู้เสพยาเสพติดกลายเป็นอาชญากรโดยถาวร

โดยทั่วไปการลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติดที่ได้ผลดีจะต้องใช้ควบคู่กับแนวคิดอื่นร่วมด้วย เช่นการหันเหคดี (Diversion) ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในทุกขั้นตอนก่อนการจับกุม ระหว่างพิจารณาคดี และหลังการพิจารณาคดี และแนวคิดการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) คือ นโยบายที่มีเป้าหมายในการลดผลเสียต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากการใช้ยาเสพติดโดยเน้นการให้บริการสาธารณสุขโดยลดผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดและป้องกันอันตรายจากการใช้ยาเสพติด เช่น การให้ผู้ใช้สารเสพติดมารับการบำบัดหรือมารับการบำบัดที่ถูกต้องในสถานพยาบาลหรือสถานบำบัดของรัฐ (Public Health) ซึ่งทำให้การติดเชื้อ HIV จากการใช้เข็มฉีดยาลดลง เป็นต้น วัตถุประสงค์ของหลักการลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติด (Decriminalization) คือ เป็นแนวทางที่มุ่งหมายให้ทัศนคติต่อตัวผู้ติดยาเสพติดว่าเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากร แต่การที่จะนำหลักการดังกล่าวมาใช้จะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายมารองรับตามทฤษฎีตีตราที่ผู้ติดยาเสพติดได้รับคือการที่สังคมมองว่าเป็นอาชญากรเนื่องจากการที่กฎหมายกำหนดไว้

2.3 ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ของความเป็นยาเสพติดเบื้องต้นของกัญชง พบว่าองค์การสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก และตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากัญชงเป็นพืชที่ให้สารเสพติดเช่นเดียวกับกัญชา คือ สารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล ซึ่งเป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งทำให้เกิดภาวะพึ่งพา แต่กัญชงมีปริมาณสารดังกล่าวน้อยกว่ากัญชาจึงทำให้ผู้เสพไม่นิยมเสพยาเสพติด

2.3.1 สถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ

อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 กำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติด เพราะได้จำกัดความหมายของคำว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใดๆ ในตระกูลกัญชา ดังนั้น จากคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากัญชงที่เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา ย่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วยเช่นกัน ตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 ได้จัดกัญชาอยู่ในยาเสพติดให้โทษประเภทสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีโทษไม่รุนแรงต่อมนุษย์ และอนุญาตให้ปลูกและนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เพื่อมุ่งหมายทางวิทยาศาสตร์ หรือวิจัยเท่านั้น และหากประเทศภาคีจะอนุญาตให้ปลูกพืชกัญชาเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์กัญชาหรือยางกัญชาจะต้องปฏิบัติตามข้อ 23 มาบังคับใช้

2.3.2 สถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกายังคงให้กัญชงเป็นยาเสพติดภายใต้กฎหมายยาเสพติดของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา (Controlled Substance Act) แต่ได้ผ่อนคลายนโยบายและมาตรการทางกฎหมายลง รวมทั้งได้ออกระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ หากมลรัฐใดจะกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชงจะต้องมีองค์ประกอบตามที่รัฐบาลกลางได้กำหนดไว้

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีกฎหมายยาเสพติด (Narcotic Drugs Act 1967) ซึ่งจำกัดการใช้ การครอบครองกัญชารวมถึงกัญชง และเป็นประเทศที่อนุญาตให้ปลูกกัญชงเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรม สิ่งที่สำคัญในการใช้ประโยชน์จากกัญชง คือ ภาครัฐจะต้องออกกฎหมายควบคุมด้วยการออกใบอนุญาตสำหรับการเพาะปลูกและการอนุญาตสำหรับการวิจัย โดยกำหนดปริมาณสารเสพติด (THC) ที่อยู่ในต้นกัญชงให้ต่ำกว่าร้อยละ 0.5 อย่างไรก็ตามปริมาณสารเสพติดหรือสารที่เอชซีจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศในแต่ละพื้นที่

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศที่มีประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากกัญชงในเชิงอุตสาหกรรม และกำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติดตามกฎหมาย คือ Controlled Drug and Substances แต่ภาครัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของกัญชงว่ามีศักยภาพที่พัฒนาในเชิงอุตสาหกรรมได้ และสำหรับผู้ประสงค์จะปลูกกัญชง (Industrial Hemp) ในทางอุตสาหกรรมของแคนาดาโดยให้ความหมายของ Industrial Hemp ไว้ว่าคือพืชและทุกส่วนของต้นในวงศ์ Cannabis รวมถึงใบและช่อดอกซึ่งมีสารที่เอชซี (THC) ไม่เกิน 0.3% รวมทั้งสิ่งที่ได้จากต้นกัญชงดังกล่าวแต่ไม่รวมถึงเปลือกของต้นที่ลอกแล้วหรือเส้นใยที่ผลิตจากเปลือกของลำต้นที่ลอกแล้ว และกำหนดหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลคือ กระทรวงสาธารณสุข

2.3.3 สถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามมาตรฐานกฎหมายประเทศไทย

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ว่า มาตรา 5 “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ความเป็นกฎหมายสูงสุด หรือ Supremacy of Law หมายถึง สถานะสูงสุดของกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นสถานะของกฎหมายนั้น ๆ ว่าอยู่ในลำดับสูงเหนือกฎหมายอื่นใดทั้งปวง และมาตรา 25 ได้ให้ความหมายของคำว่า สิทธิ และ เสรีภาพ หมายถึง บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรานั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เห็นได้ว่า การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนั้น หากไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ก็สามารถใช้อิทธิและเสรีภาพในการนั้นๆได้ และนอกจากนี้ประเทศไทยยังมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นประเด็นปัญหาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข การป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติด เป็นประเด็นภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยแผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง กำหนดเป้าหมายเพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจังให้หมดไปในที่สุด (ภายใน 10 ปี)

สรุปได้ว่า ประเทศไทยไม่ได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติดให้โทษอย่างชัดเจน เนื่องจากกัญชงมิได้จัดเข้าอยู่ในยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ถึงประเภท 5 เช่นเดียวกับกัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น แต่กัญชงได้ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เพราะกัญชงเป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกับกัญชา การปลูกกัญชงโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ในประเทศไทยจึงถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และการขออนุญาตเกี่ยวกับกัญชงจะต้องมีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เห็นได้ว่า ในปัจจุบันกัญชงยังคงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษในแต่ละประเทศ และหลายๆประเทศได้ให้ความสนใจในการพัฒนากัญชงไปทางพืชเศรษฐกิจและในทางการแพทย์ โดยแต่ละประเทศก็ได้มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ในกัญชง และหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC นั้น ต้องอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

3. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

3.1 สรุป

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 พบว่า กัญชงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษ เพราะคำจำกัดความหมายของคำว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใดๆ ในตระกูลกัญชา ดังนั้น จากคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากัญชงที่เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา ย่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วยเช่นกัน อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 ได้อนุญาตให้ปลูกและนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เพื่อมุ่งหมายทางวิทยาศาสตร์หรือวิจัยเท่านั้น โดยประเทศภาคีใดจะอนุญาตให้ปลูกพืชกัญชาเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์กัญชาหรือยางกัญชา ก็จะต้องนำระบบการควบคุมในเรื่องต้นฝิ่นตามมาตรา 23 มาบังคับใช้

ส่วนกฎหมายต่างประเทศพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายควบคุมยาเสพติดหลัก คือ Controlled Substance Act ซึ่งกำหนดให้การใช้กัญชงผิดกฎหมาย ในปัจจุบันรัฐบาลกลางได้เปิดโอกาสให้มลรัฐออกระเบียบเพื่อให้ใช้ประโยชน์จากกัญชงในเชิงอุตสาหกรรมเพื่อการศึกษาวิจัย ได้เรียกว่า “ฟาร์มบิล” (Farm Bill) ซึ่งในบางรัฐ เช่น วอชิงตัน กำหนดให้กัญชงหมายถึงส่วนประกอบของพืช กัญชา (Cannabis) รวมทั้งใบดอก ลำต้น ก้านเมล็ดและยาง (Resin) โดยทั่วไปกัญชง หมายถึง กัญชา (Marijuana) แต่ได้ให้คำนิยามคำว่า Industrial Hemp หมายถึง กัญชง (Hemp) ที่มีสารทีเอชซี ร้อยละ 1 หรือน้อยกว่า รวมทั้งยังมีการแก้ไขกฎหมายบางมาตราเพื่อให้สอดคล้องกับคำจำกัดความข้างต้น และยกเว้น Industrial Hemp ออกจากการเป็นสารเสพติดตามกฎหมาย Controlled Substance เป็นต้น อย่างไรก็ตามการออกกฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชงในระดับมลรัฐจะต้องวางหลักเกณฑ์ การควบคุมไว้ภายใต้เงื่อนไขของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (DEA) ของรัฐบาลกลาง

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่อนุญาตให้ปลูกกัญชงเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรม สิ่งที่สำคัญในการใช้ประโยชน์จากกัญชง คือ ภาครัฐจะต้องออกกฎหมายควบคุมด้วยการออกใบอนุญาตสำหรับการเพาะปลูกและการอนุญาตสำหรับการวิจัย โดยกำหนดปริมาณสารเสพติด (THC) ที่อยู่ในต้นกัญชงให้ต่ำกว่าร้อยละ 0.5 อย่างไรก็ตามปริมาณสารเสพติดหรือสารทีเอชซีจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น รัฐบาลอาจกำหนดปริมาณสารทีเอชซีเกินกว่าร้อยละ 0.5 ได้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่นั้นๆ

ประเทศแคนาดา มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลคือ กระทรวงสาธารณสุข และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติดให้โทษ คือ กฎหมาย Controlled Drug and Substances Act ต่อมาได้ออกระเบียบแนบท้ายกฎหมายว่าด้วย Industrial Hemp Regulations โดยกำหนดให้ Industrial Hemp หมายถึง พืชตระกูล Cannabis หรือส่วนของต้น ได้แก่ ใบและดอกที่มีสารทีเอชซี (THC) ไม่เกินร้อยละ 0.3 รวมทั้งสิ่งที่ได้จากต้นดังกล่าวแต่ไม่รวมถึงเปลือกของต้นที่ลอกแล้วหรือเส้นใยที่ผลิตจากเปลือกของลำต้นที่ลอกแล้ว

สำหรับประเทศไทยไม่ได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติดให้โทษอย่างชัดเจน เนื่องจากกัญชงมิได้จัดเข้าอยู่ในยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ถึงประเภท 5 เช่นเดียวกับกัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น แต่กัญชงได้ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เพราะกัญชงเป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา การปลูกกัญชงโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ในประเทศไทยจึงถือ

ว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และการขออนุญาตเกี่ยวกับกัญชงจะต้องมีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เห็นได้ว่า ในปัจจุบันกัญชงยังคงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษในแต่ละประเทศ และหลายๆประเทศได้ให้ความสนใจในการพัฒนากัญชงไปทางพืชเศรษฐกิจและในทางการแพทย์ โดยแต่ละประเทศก็ได้มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ในกัญชง และหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC นั้น ต้องอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

3.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว พบว่า กัญชงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย และมีหลายประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนากัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ ดังนั้น หากประเทศไทยจะถอดถอนหรือปลดล็อกกัญชงออกจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับกัญชง เช่น ประกาศจากกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเพาะปลูกต้นกัญชง เพราะอุตสาหกรรมพืชยาสูบถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นแหล่งรายได้สำคัญของภาครัฐ และอุตสาหกรรมบุหรี่ยังสามารถสร้างอาชีพและรายได้จำนวนมากให้กับชาวไร่ยาสูบและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศปีละหลายล้านบาท ผู้เขียนเห็นว่า หากนำกรณีบทบาทของภาครัฐในการควบคุมสังคมและการควบคุมทางด้านเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมยาสูบซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจไทยมาปรับใช้กับกัญชงก็น่าเป็นผลดีในการพัฒนากัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจเช่นเดียวกับยาสูบ โดยกำหนดประเด็นที่สำคัญในมาตรการกฎหมายดังนี้

- 1) ผู้ที่ขออนุญาตเกี่ยวกับการปลูกกัญชงต้อง ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษาวิจัยและพัฒนา
- 2) ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม สถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมาย ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ
- 3) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตผลิตกัญชง ปฏิบัติดังต่อไปนี้
  - 1) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตแสดงว่าเป็นสถานที่ผลิต ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - 2) จัดให้มีการวิเคราะห์กัญชงที่ผลิตขึ้นก่อนนำออกจากสถานที่ผลิต โดยต้องมีการวิเคราะห์ทุกครั้ง และมีหลักฐานแสดงรายละเอียดซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - 3) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับกัญชง หรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาษาชนหรือหีบห่อบรรจุกัญชงที่ผลิตขึ้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
  - 4) จัดให้มีการแยกเก็บกัญชง เป็นสัดส่วนจากยาหรือวัตถุอื่น และเก็บในที่ซึ่งมั่นคง แข็งแรงและมีกุญแจใส่ไว้ หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน
  - 5) ในกรณีที่กัญชง ถูกโจรกรรม สูญหาย หรือถูกทำลาย ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

เอกสารอ้างอิง

- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 19 ก, 18 กุมภาพันธ์ 2562.
- “พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522”,ราชกิจจานุเบกษา. 22 เมษายน 2522.
- “พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2560”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก, 26 กรกฎาคม 2560.
- “พระราชบัญญัติยาสูบ พุทธศักราช 2509”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 83 ตอนที่ 117, 29 พฤศจิกายน 2509.
- “ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 73 ตอนที่ 95/ฉบับพิเศษ, 13 พฤศจิกายน 2499.
- หยุด แสงอุทัย. (2548). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2562). *คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแลซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เฉพาะเฮมพ์ (Hemp)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ จังหวัดตาก. (2563) *มารู้จัก "กัญชง" กันเถอะ*. สืบค้น 10 กรกฎาคม 2563, จาก www.tak.doae.go.th.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554). *สวยปัง! ด้วย "กัญชงจากกัญชา"*. ผลงานวิจัย จากทีมนักวิจัยจากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้น 10 กรกฎาคม 2563, จาก www.manager.co.th.

ผลของ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ต่อระบบกฎหมายและการเมืองภายหลัง
การรัฐประหาร พ.ศ. 2549

The effect of "Thai Rule of Law" on the legal and political
systems after the 2006 coup.

Received: March 29,2021

Revised: April 23,2021

Accepted: June 7,2021

จาตุรงค์ สุทรวาน¹, พีรพล สิมมา²

Jaturong Sutawan¹, Peerapol Simma²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ผลของ”หลักนิติธรรมแบบไทย”ต่อระบบกฎหมายและการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ.2549 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยเป็นข้อมูลที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปของเอกสารและข้อมูลที่เผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ผลการวิจัยพบว่า หลักนิติธรรมแบบไทยมีลักษณะมีการขับเคลื่อนประวัติศาสตร์กฎหมายไทย ด้วยวิธีวิทยาตามความเคยชินของนักกฎหมายที่ยึดโยงกับชนชั้นนำ โดยไม่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์ประวัติศาสตร์กฎหมาย แต่หลักการดังกล่าวให้ความสำคัญกับบทบาทของวงการกฎหมายที่มีการยึดโยงกับชนชั้นปกครอง จนส่งผลให้ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยถูกครอบงำด้วยประวัติศาสตร์นิพนธ์แบบราชานิตินิยมซึ่งมีส่วนสำคัญให้เกิดสภาวะยกเว้นกฎหมายหลากหลายรูปแบบ กฎหมายจึงกลายเป็นเพียงเครื่องมือของผู้มีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง จนทำให้หลักนิติธรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบกฎหมายนั้นมีลักษณะเฉพาะ ส่วนในด้านผลกระทบที่เกิดจากหลักนิติธรรมในระบบกฎหมายไทยที่มีต่อระบบการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 มีลักษณะตามแนวคิดดังต่อไปนี้คือ (1) หลักนิติธรรมแบบไทย เอื้อให้เกิดการผลักดันให้สถาบันชนชั้นนำเป็นอำนาจหนึ่งในเหนือระบบการเมืองไทย (2) หลักนิติธรรมทำให้แนวคิดนิติศาสตร์ไทยถูกเชิดชูในฐานะอันสูงส่งเกินจริง และการตรวจสอบถ่วงดุลกระทำได้อย่างยากลำบาก

คำสำคัญ: หลักนิติธรรม, กฎหมาย , การรัฐประหาร

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
โทร 082-529-5514 email : jaturong23032529@gmail.com

² ประธานหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
โทร 085-582-9264 email : johnny31@gmail.com

Abstract

This research has the objective To study Effects of the "Thai Rule of Law" on the legal and political system after the 2006 coup. This research is a qualitative research. It is a descriptive research study using documentary research, which is published in the form of documents and information published in electronic format.

The results of the research were as follows: The Thai rule of law is characterized by driving the history of Thai law. With a methodology according to the traditions of lawyers that are linked to the elite without giving priority to critique of legal history but this principle emphasizes the role of the legal community in connection with the ruling class. Until sending the history of Thai law to be dominated by the history of Royalism. Which play an important role in creating a wide range of legal exemption conditions Law has therefore become the only tool of the person who has the power to govern the country. Until it makes the rule of law that is an essential element of the legal system that is unique As for the impact of the rule of law in the Thai legal system on the political system after the coup of 2011 2006 is characterized by the following concepts: (1) Thai rule of law It facilitates the urge for elite institutions to be one on top the powers in the Thai political system (2) The rule of law in Thai law has been exaggerated as an exalted position. And the checks and balances were difficult to perform.

Keywords: Rule of Law, Law, Coup d'etat

บทนำ

เกือบตลอดช่วงประวัติศาสตร์ของมนุษยชาตินั้น ผู้ปกครองและกฎหมายคือสิ่งเดียวกัน โดยอีกนัยหนึ่งก็คือ “กฎหมายเป็นเพียงเจตจำนงของผู้ปกครองนั่นเอง” ก้าวแรกที่น่าพามนุษย์ชาติให้หลุดพ้นจากการกดขี่ดังกล่าว คือแนวความคิดที่ว่าผู้ปกครองก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและปกครองประเทศอย่างมีคุณธรรมด้วยวิถีทางของกฎหมาย ระบอบประชาธิปไตยไปไกลกว่านั้นด้วยการสถาปนา หลักนิติธรรม แม้ว่าไม่มีประเทศใดหรือระบอบการปกครองใดในโลกที่ปราศจากซึ่งปัญหา ซึ่งหลักนิติธรรมจะทำหน้าที่ปกป้องสิทธิพื้นฐานด้านการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ และเตือนเราว่าระบอบทรราช และ ภาวะไร้ชื่อแปะไม่ใช่ทางเลือกเพียงประการเดียวของมนุษยชาติ

หลักนิติธรรม เป็นหนึ่งองค์ประกอบสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ความสำคัญของหลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งนี่คือการให้ความหมายโดยทั่วไปของนักกฎหมายไทยส่วนใหญ่ การแปลความหมาย The Rule of Law ว่า ‘หลักนิติธรรม’ อย่างที่มักทำกันทั่วไปในขณะนี้ ไม่ใช่คำแปลที่ตรงไปตรงมา แต่เป็นการสร้างคำที่แฝงอคติทางการเมือง ดังที่ ธงชัย วินิจจะกุล ได้อธิบายไว้คือ

“การปกครองของกฎหมาย” (Rule of Law) เป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้สำหรับการสร้างประชาธิปไตย เพราะจะต้องมีระบบกฎหมายที่ยุติธรรมให้เข้มแข็งควบคู่กันไป หากแยกขาดจากกันก็จะล้มเหลวทั้งคู่” (ธงชัย วินิจจะกุล, 2563)

เราในฐานะสมาชิกสังคมไทยคง “รู้สึก” ได้ไม่ยากกว่าความไว้วางใจของสาธารณชนต่อวงการกฎหมายอยู่ในระดับที่ย่ำแย่อย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอื้อฉาววินาศกรรมของผู้พิพากษา (คณากร เพียรชนะ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดยะลา ที่เคยก่อเหตุยิงตัวเองได้รับบาดเจ็บในห้องพิจารณาคดี ที่ศาลจังหวัดยะลาเมื่อวันที่ 4 ต.ค. 2562 หลังจากออกมาร้องเรียนและกล่าวหาบุคคลในสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค 9 ว่ามีพฤติกรรมแทรกแซงคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถูกนำส่งโรงพยาบาลแมคคอร์มิค) การหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยของ ผู้เห็นต่างทางการเมือง การรุมทำร้ายนักกิจกรรมทางการเมือง และอภินิหารทางกฎหมาย ฯลฯ ชวนให้พิจารณาว่าสังคมไทยปัจจุบันเป็นสภาวะที่อภิสิทธิ์ชนปราศจากความรับผิดชอบทางกฎหมาย สภาวะยกเว้นปราศจากความรับผิดชอบในระบบกฎหมายในปัจจุบัน ชวนให้ระลึกถึง การแสดงปาฐกถาพิเศษ ป่วย อึ้งภากรณ์ ครั้งที่ 17 ของธงชัย วินิจจะกุล โดยมีเนื้อหาสาระที่ เขย่าวางฐานแห่งองค์ความรู้นิติศาสตร์ไทย และเป็นการใช้วิธีวิทยาทางประวัติศาสตร์มาวิพากษ์และทาคความเข้าใจระบบกฎหมายไทยอย่างสำคัญ ในชื่อเรื่อง “นิติรัฐอภิสิทธิ์ และราชานิติธรรม: ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของ Rule by Law แบบไทย” ด้วยถ้อยคำของ ธงชัย วินิจจะกุล ว่า “นิติธรรม” อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่านิติธรรมกลับมิได้รับความใส่ใจจากวงการนิติศาสตร์มากนัก ผลของปาฐกถานี้ นอกจากจะเพื่อแสดงให้เห็นพลังของวิธีวิทยาข้ามศาสตร์ และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับวิธีวิทยาทางนิติศาสตร์แล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุด คือการเพิ่มพูนความรู้ดังกล่าวย่อมมีส่วนทำให้ “นิติธรรม” กลายเป็นสิ่งล้ำสมัยจนสูญพันธ์ในสังคมการเมืองไทยเสียที (กฤษณ์พชร โสมณวัตร , 2563)

กฤษณ์เพชร โสมณวัตร ได้อธิบายว่า พรหมแดนความรู้ของวิชาประวัติศาสตร์และวิชากฎหมาย พยายามทำความเข้าใจซึ่งกันและกันอยู่แล้วในปริบทแห่งสาขาวิชาตน ในทางกฎหมาย โดย ร.แสงกาด ได้พยายามวางรากฐานของวิชาประวัติศาสตร์กฎหมายไทย นักวิชาการทางกฎหมายอย่างเช่น แสวง บุญเฉลิมวิภาส กิติ กิตติศักดิ์ ปกรติ กิติ ก็พยายามเดินบนเส้นทางนี้เช่นกัน แม้แต่นักกฎหมายอาชีพอย่าง ม.ร.ว. เสनीย์ ปราโมช หรือธานินทร์ กรีวิเชียร ก็มีบทบาทสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์นิพนธ์กฎหมายไทย ซึ่งผู้เขียนเรียกว่า “ประวัติศาสตร์กฎหมายฉบับราชานิตินิยม” กล่าวคือ แนวคิดนี้ที่เสนอโดย ธงชัย วินิจจะกูล ในทศวรรษที่ 2540 เป็นการสร้างคำเพื่ออธิบายแนวคิด “ชาตินิยม” และ “กษัตริย์” ภายใต้ความแข็งแกร่งของอุดมการณ์ “ราชาชาตินิยม” ภายใต้การสั่งสมบารมีของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาประวัติศาสตร์และศาสตร์สาขาอื่นๆ ในสายมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นบทบาทของพระมหากษัตริย์ และสถาบันพระกษัตริย์ต่อสังคมไทย อันมีส่วนสำคัญในเชิงการประกอบสร้างความทรงจำร่วมเกี่ยวกับรัฐและกฎหมายของสังคมไทย แม้แต่ (วิษณุ เครืองา, 2558) ก็ได้ลงมือลงแรงพยายามร่วมถกทอตาข่ายความทรงจำเกี่ยวกับกฎหมายผ่านนวนิยายอิงประวัติศาสตร์อีกด้วย ส่วนทางด้านประวัติศาสตร์ ความรู้ทางกฎหมายมักถูกใช้ในฐานะที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการตอบปัญหาทางประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์แต่ละคนมีความสนใจ เช่น (สายชล สัตยานุรักษ์, 2558) ใช้กฎหมายตราสามดวงอธิบายบทบาทของผู้หญิงในประวัติศาสตร์สังคมไทยช่วงต้นรัตนโกสินทร์ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2558) ใช้ฎีกาข้อร้องทุกข์ในการศึกษาบรรยากาศก่อนการปฏิวัติสยามใน พ.ศ. 2475 เป็นต้น

หากจะอธิบายถึง “ตัวแสดง” ที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยที่นอกเหนือจากทหารแล้ว เราไม่อาจปฏิเสธบทบาทของนักกฎหมายไปได้เลย ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองพุทธศักราช 2475 นอกจากปรีดี พนมยงค์ จะเป็นแกนนำคณะราษฎรเข้าทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แล้ว เขายังเป็นผู้ร่างคำประกาศคณะราษฎรฉบับที่ 1 และรับผิดชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยอีกด้วย (กมลวรรณ ชื่นชูใจ, 2563)

ปิยบุตร แสงกนกกุล เคยให้ความเห็นว่า วงการกฎหมายมีกำแพงที่สูงและหนาในการรับฟังความคิดเห็นต่อกฎหมายของนักวิชาการในด้านอื่นและประชาชน เพราะคนนอกเหล่านั้นมิได้เป็นผู้รู้ทางกฎหมาย จึงไม่จำเป็นต้องรับฟัง (ปิยบุตร แสงกนกกุล, 2560) สภาวะในวงการกฎหมายดังกล่าวส่งผลกระทบอย่างสำคัญต่อปฏิกริยาที่นักเรียนกฎหมายมีต่อข้อเสนอของธงชัย วินิจจะกูล แม้ว่าเขาจะได้เสนอคำอธิบายสำคัญเกี่ยวกับรากฐานของวิชานิติศาสตร์สมัยใหม่ของไทยก็ตาม ด้วยเหตุนี้การกล่าวถึงมายาคติระหว่างสาขาวิชาระหว่างนิติศาสตร์กับประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญ (กฤษณ์เพชร โสมณวัตร, 2563)

ประเด็นสำคัญในข้างต้นสอดคล้องกับ ปีแอร์ บูดีเยอร์ นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ที่ว่า การให้ความสำคัญถึงประเด็นความคิดของนักกฎหมายจะมีแต่เพียงเล็กน้อย ก็อาจเป็นด้วยวัฒนธรรมจารีตบางประการของแวดวงกฎหมายที่ถูกมองว่าสูงส่ง การตรวจสอบ และการเข้าถึง กระทำได้อย่างลำบาก ซึ่ง ปีแอร์ บูดีเยอร์ ได้สร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับ “สนามกฎหมาย” (Champ juridique) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า เกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดของนักกฎหมายว่า “การสร้างสนามของนักกฎหมาย ซึ่งเป็นสนามที่เป็นพื้นที่ของตนเอง ถ้ามีคนในแวดวงอื่นที่พยายามล้ำเข้ามาในสนามกฎหมาย ก็จะมีแต่นักกฎหมายเท่านั้นที่ “เสียงดัง” (ปีแอร์ บูดีเยอร์, 1995)

นับจากวิกฤตการณ์การเมืองโดยการรัฐประหารปี 2549 เป็นต้นมา บทบาทของสถาบันตุลาการ และองค์กรอิสระด้านความยุติธรรมที่ควรทำหน้าที่เป็นกรรมการ แต่กลับกลายเป็นผู้เล่นทางการเมืองคนสำคัญจนส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายและการเมือง (ประมุข บัณฑิตกุล และศิวัช ศรีโกคางกุล, 2560) บทบาทความยุติธรรมเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แม้กระทั่งการเกิดเหตุ-การณ์การยุบพรรคการเมืองทั้งก่อนก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง ถึงขนาดที่คณาจารย์และนิสิต นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจากทั่วประเทศต้องแสดงออกในการต่อต้านเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างถึงที่สุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อวิกฤติความเชื่อถือนในระบบกฎหมายและกระบวนการตุลาการอย่างรุนแรงและยังคงต้องอาศัยเวลาฟื้นฟูแก้ไขเป็นเวลานานไม่ต่างจากวิกฤติในระบอบรัฐสภาและระบบการเมืองเช่นเดียวกัน

ปัญหาดังกล่าวได้กลายเป็นประเด็นสำคัญของระบบกฎหมายและการเมือง โดยปัญหาดังกล่าวมิใช่มีเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ว่ารัฐบาลว่าใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรม โดยถูกมองว่าเป็นสองมาตรฐานหรือไร้มาตรฐาน ซึ่งการวิจารณ์ในลักษณะนี้เป็นเรื่องที่คุณคนส่วนใหญ่ต่างมีตระหนักในการรับรู้ดีอยู่แล้ว แต่ประเด็นในการศึกษา เป็นการตั้งคำถามว่า “หลักนิติธรรม หรือ Rule of Law” ในบริบทประเทศไทยมีลักษณะอย่างไรบ้าง หรือว่า ในประเทศไทยไม่เคยมี The Rule of Law เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมเลย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น ก็อาจสร้างให้เกิดคำถามในมุมของภาพกว้างว่า ในระบบกฎหมายและนิติศาสตร์ของไทยในระบบการเมืองมีลักษณะที่แท้จริงอย่างไร เหตุใดจึงถูกตั้งคำถามว่า อาจมีส่วนเอื้ออำนวยต่อความยุติธรรมในสังคม ซึ่งสังคมได้สร้างประเด็นคำถามจากการศึกษาวิจัยมากมายในบริบทการศึกษาในทางกฎหมายและการเมือง โดยนักนิติศาสตร์ไทยในบริบทการเมืองการเมืองส่วนใหญ่หลายท่านมักกล่าวว่า

“ระบบกฎหมายของไทยค่อนข้างดีอยู่แล้ว แต่ปัญหาอยู่ที่การใช้อย่างผิดเพี้ยนเป็นกรณีๆ หรืออยู่ที่คนใช้ยังไม่ดีพอ เราต้องหาทางให้ได้คนดีเป็นผู้บังคับใช้ ชัดแจ้งแล้วว่าคุณค่าตอบนี้ไม่ น่าพอใจอีกต่อไป เพราะความยุติธรรมดาษตื่นทุกวันนี้ก็ด้วยฝีมือ ‘คนดี’ ทั้งนั้น”(ธงชัย วินิจจะกุล , 2563)

คำตอบในลักษณะนี้พบได้ทั่วไปในสังคมไทยรวมทั้งจากนักนิติศาสตร์ คำตอบลักษณะนี้ยังฟ้องว่าระบบและสถาบันทางกฎหมายอ่อนแอ จนไม่สามารถจำกัดความเสียหายอันเกิดจากคำกล่าวอ้างที่ว่า

“คนไม่ดีหรือจน กระทั่งคนไม่ดีที่ครองอำนาจสามารถปู้ยี่ปู้ยำกระบวนการยุติธรรมจนละเทะ ”
(ธงชัย วินิจจะกุล , 2563)

ผลที่ได้จากสภาพแวดล้อมทางความรู้ดังกล่าวคือ สังคมไทยมีความทรงจำและประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการระบอบยุติธรรมอยู่น้อยมาก และเท่าที่มีอยู่จากงานของนักประวัติศาสตร์ก็มิได้ตั้งใจตอบคำถามของนักกฎหมาย อีกส่วนก็เป็นประวัติศาสตร์กฎหมายของนักกฎหมายที่เขียนขึ้นโดยขาดหลักวิชาทางประวัติศาสตร์และทัศนวิพากษ์ จึงกลายเป็นการผลิตซ้ำความรู้ชุดเดิมอย่างซ้ำซาก ที่หนักหนาที่สุดคือประวัติศาสตร์กฎหมายไทยถูกครอบงำด้วยวิธีการเขียนประวัติศาสตร์อย่างมีกุศโลบายทางการเมืองแบบนิติรัฐอภิสิทธิ์และราชนิติธรรมอย่างเด่นชัด ซึ่งนำไปสู่สภาวะ “นิติธรรม” ยิ่งขึ้นกว่าเดิม ”(ธงชัย วินิจจะกุล , 2563)

คำถามสำคัญที่นักกฎหมายร่วมสมัยควรไตร่ตรองให้ดี คือวิชาชีพที่ถูกก้าวข้ามได้ด้วยอิทธิฤทธิ์ของชนชั้นนำ ทั้งทุนเศรษฐกิจและการเมืองจะยังเป็นวิชาชีพได้อย่างไร และปัญหาว่าอะไรคือ เงื่อนไขที่ทำให้การปกครองของกฎหมาย (the Rule of Law) กลายเป็นการปกครองโดยกฎหมาย (the Rule by Law) อย่างโจ่งแจ้งจนแทบตาในสังคมนี้ ทั้งสองเป็นคำถามที่ธงชัย วินิจจะกุล ตั้งไว้และได้พยายามตอบโดยประสานเอาทั้งองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และองค์ความรู้ทางกฎหมาย ตลอดจนความพยายามช่วงชิงพื้นที่ของประวัติศาสตร์กฎหมายให้รับรู้ถึงความทรงจำของสามัญชนเสียบ้าง เพื่อเปิดเผยที่มาที่ไปของความอยุติธรรมในสังคมไทย อีกทั้งน่าจะทำให้เกิดประเด็นต่อไปว่า ระบบและสถาบันด้านกฎหมายเองเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยแก่ความผิดเพี้ยนจนเกิดความเสียหาย ดังนั้น ความตระหนักในปัญหาจึงต้องร่วมกันขบคิดหาคำอธิบายในแง่ของระบบหรือในแง่สถาบัน ไม่ใช่พอใจกับคำตอบแบบลักษณะง่ายๆ ของหลักนิติธรรมแบบไทยๆ อีกต่อไป (กฤษณ์พชร โสมณวัตร , 2563)

จากประเด็นในข้างต้น จึงน่าจะทำการศึกษาค้นคว้าได้ว่า ความอยุติธรรมผิดเพี้ยนนั้นมีรากฐานมาจากแวดวงนิติศาสตร์ และหลักนิติธรรมในระบบกฎหมายสมัยใหม่ของไทยที่มีใช้ “The Rule of Law หรือการปกครองของกฎหมาย” อย่างที่เกิดคำถามกันอยู่ ซึ่งในความเป็นนิติศาสตร์แบบบรรทัดฐานในสากลโลกที่เกิดขึ้นยังคงมีอาจเทียบเคียงระบบกฎหมายแบบประวัติศาสตร์ของยุโรปและแบบอเมริกัน (Ran Hirschl, 2008) แต่นิติศาสตร์สมัยใหม่ของไทยบังเกิดและพัฒนาขึ้นในบริบททางประวัติศาสตร์ของไทย ซึ่งมีความแตกต่างออกไปอย่างมาก ผลก็คือ เราได้ระบบกฎหมายที่มีคุณสมบัติผิดแผก แตกเพี้ยนไปจาก The Rule of Law แบบบรรทัดฐานหลายประการ ซึ่งงานวิจัยยังเป็นส่วนน้อยที่ศึกษาคุณสมบัติที่ผิดแผกของระบบกฎหมายไทยที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองภายหลังการรัฐประหารในปี 2549 (ธงชัย วินิจจะกุล, 2563)

ในประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงควรค่าต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำประโยชน์จากการวิจัยดังกล่าวพัฒนาขบวนการประชาธิปไตยที่เราต้องการให้ประเทศนี้มีสันติธรรม ต้องการให้ประเทศนี้มีระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงก้าวหน้า เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ประชาชนมีพื้นที่ของตัวเอง รัฐสภาเป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างสำหรับความหลากหลายทางการเมือง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และประเทศนี้เป็นของประชาชน โดยสร้างความเชื่อมั่นและไม่ละทิ้งความตั้งใจอันดีงามต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงลักษณะของหลักนิติธรรมในระบบกฎหมายไทยภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549
2. เพื่อทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากหลักนิติธรรมในระบบกฎหมายไทยที่มีต่อระบบการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยในระดับนี้มุ่งศึกษาเรื่อง ผลของ”หลักนิติธรรมแบบไทย”ต่อระบบกฎหมายและการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบเฉพาะเจาะจง โดยเป็นการศึกษาลักษณะ”หลักนิติธรรมแบบไทย”ในการปาฐกถาเรื่อง “นิติรัฐอิทธิฤทธิ์และราชานิติธรรมประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของ Rule by Law แบบไทย” เพื่อเป็นการแสดงออกถึงการตั้งคำถามหลักนิติธรรมต่อระบบกฎหมายไทยภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 เป็นหลัก และอยู่ในขอบข่าย

ระยะเวลาที่อยู่ในปรากฏการณ์ทางการเมืองภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 โดยเน้นศึกษา ลักษณะแนวความคิดในแวดวงทางกฎหมาย ผ่านผลงานทางวิชาการ หนังสือ และบทสัมภาษณ์ชิ้นสำคัญใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2549 ที่เป็นของการ ปรากฏขึ้นของวิกฤตการณ์ โดยมีการกล่าวเกริ่นนำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางกฎหมายเพื่อทำความเข้าใจ ลักษณะความเป็นมาบริบทการเมืองไทย ไปจนถึงการเกิดขึ้นของในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญจาก การที่สังคมไทยได้เริ่มการตั้งคำถามเกี่ยวกับแวดวงทางกฎหมายเช่นกรณี การอื้อวิบัติกรรมของผู้ พิพากษา และการหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยของผู้เห็นต่างทางการเมือง ตลอดจนการรุมทำร้ายนักกิจกรรม ทางการเมือง เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาและวิจัยในเรื่องของ ผลของ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ต่อระบบกฎหมายและการเมือง ภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 ใช้กรอบแนวคิดด้วยวิธีการศึกษาแบบ “กฎหมายคือการเมือง” ที่ สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์หรืออิทธิพลบางอย่างที่ถูกแฝงไว้ในบทเรียน ตำราทางกฎหมาย หรือ การแสดง ความเห็นทางกฎหมายของนักกฎหมายเอง ผ่านทฤษฎีของ ฮันท์ เคลเซน (Hans Kelsen) ที่อธิบายว่า ลักษณะกฎหมายที่เป็นอยู่และลักษณะกฎหมายที่ควรจะเป็น ควรแยกออกจากกัน เช่น การแยกกฎหมาย ออกจากศีลธรรม เพราะทั้งสองอย่างมีจุดร่วมกันเพราะต่างเป็นบรรทัดฐานของสังคม ทั้งสองอย่างจึงทับ ซ้อนกัน โดยส่งผลในการสร้างแนวคิดที่ว่า “กฎหมายไม่มีหน้าที่ไปสร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการ ปกครอง เพราะความเป็นธรรมของระบอบการปกครองคือหน้าที่ของศีลธรรม” แสดงให้เห็นถึงทฤษฎี กฎหมายบริสุทธิ์ต้องถูกตรวจสอบและสามารถทำการวิพากษ์ได้ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2564)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ต่อระบบ กฎหมายและการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ วารสาร รวมไปถึงวิเคราะห์ข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ใกล้ชิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องเหตุการณ์ และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญใน ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องอีกด้วย หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะหลักนิติธรรมแบบไทยที่ส่งผลต่อระบบกฎหมายและการเมือง ภายหลังการ รัฐประหาร พ.ศ. 2549

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า หลักนิติธรรมแบบไทย คือ การผสมผสานรูปแบบลักษณะอันซ้ำรุดทุดโทรมของ ระบบกฎหมายจากการสืบทอดมรดกของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่เคร่งครัดต่อการบังคับใช้กฎหมาย เฉพาะเมื่อรัฐและผู้เกี่ยวข้องกับรัฐได้ผลประโยชน์ กับการที่ใช้หลักนิติรัฐในรูปแบบที่ละทิ้งกฎหมายลาย ลักษณะอักษร แต่สนับสนุนอำนาจของกฎหมายที่คลุมเครือ โดยยึดโยงกับชนชั้นปกครอง ดังนั้น หลักนิติ ธรรมไทย จึงรับเอาแนวคิดในทางกฎหมายจากสำนักกฎหมายบ้านเมืองในตัวบทโดยเคร่งครัดต่อการใช้อำนาจ

โดยอีกนัยหนึ่งตามแนวคิดของธงชัย วินิจจะกุล ก็คือหลักนิติธรรมเป็นการประสานกันของความ เป็นเผด็จการโดยกฎหมายและเผด็จการโดยธรรม เมื่อประชาชนลุกขึ้นมาท้าทายอำนาจรัฐ พวกเขาจึงถูก กระทำทั้งจากการดำเนินการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด และ รวมไปถึงการตราหน้าในเชิงจริยธรรมทาง สังคมว่าเป็นพวก “ซังชาติ” บ้าง “ล้มเจ้า” บ้าง “คอมมิวนิสต์” บ้าง “ซ้ายจัดต็ดจริต” บ้าง สุดแล้วแต่จะ จินตนาการกัน ซึ่งการที่ “หลักนิติธรรมแบบไทย” มีสถาบันแบบศักดินานิยมเป็นศูนย์กลางของประเด็น ความยุติธรรมทั้งปวง ทำให้หลักนิติธรรมแบบไทยนั้นเกิดสภาวะยกเว้นหลักการทางกฎหมายได้ง่าย เพราะ ความมั่งคั่งของระบบยุติธรรมอยู่ที่ชนชั้นปกครอง แต่ปัญหาคือ ชนชั้นปกครองเองก็ทรงเป็นศูนย์กลางของ อำนาจทางการเมืองด้วย

ทั้งนี้ ธงชัย วินิจจะกุล (2563) ยังกล่าวสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวเพิ่มเติมว่า

“ปัญหาที่สำคัญคือเมื่อการรักษาอำนาจกลายเป็นเรื่องเดียวกันกับการรักษาความยุติธรรม หลักนิติ ธรรมแบบไทยจึงเต็มไปด้วยสภาวะยกเว้น ซึ่งก่อให้เกิดผลประหลาดวิปลาสอย่างยิ่ง ในทานองว่านัก กฎหมาย ผู้นิยมหลักนิติธรรมแบบราชานิติธรรมโดยไม่รู้ตัวนี้ จึงคัดค้านอำนาจของทหารเผด็จการในสมัย หนึ่ง เพราะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม แต่เมื่อสังคมไทยเริ่มเอียงไปทางซ้าย “นักกฎหมายราช นิติธรรม” (ธงชัย วินิจจะกุล, 2549) ไทยกลับเห็นว่าสามารถพักเรื่องหลักนิติธรรมไว้ก่อนได้ ยิ่งเมื่อตอน กลายเป็นรัฐธรรมาธิปไตยด้วยแล้วก็ละเลยหลัก นิติธรรมที่ตนกลายอ้างเสียไม่มีชิ้นดี”

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Jackson, Peter A. ว่า

“การที่สังคมไทยพยายามปรับปรุงนิติศาสตร์สมัยใหม่ขึ้นมา โดยรับเอาทั้งคติของระบบประมวล กฎหมาย ระบบกฎหมายจารีตประเพณี สำนักกฎหมายบ้านเมือง และสำนักกฎหมายธรรมชาติ แต่จนถึง ที่สุดแล้วดูเหมือนสังคมไทยจะรับหลักการเหล่านี้เข้ามาเพียงเพื่อประดับตกแต่งระบบกฎหมายให้ดู สอดคล้องกับสมัยนิยมเท่านั้น นักกฎหมายไทยละทิ้งองค์ประกอบสำคัญที่ดีที่สุดของทั้งสำนักกฎหมาย บ้านเมืองและสำนักกฎหมายธรรมชาติ แต่กลับเอาลักษณะที่บกพร่องชำรุดของสำนักความคิดทางกฎหมาย ทั้งสองมาประติดประต่อดยเพื่อฝัน โดยสร้างภาพ “นิติรัฐ-นิติธรรม” แบบปากว่าตาขยิบ ซึ่งวัฒนธรรมไทย ค้นเคยดีอยู่แล้ว (Jackson, Peter A. , 2004)

โดยมีตัวอย่างจากงานวิจัยของ กฤษณ์เพชร โสมณวัตร ในการสนับสนุนแนวคิดที่ว่า เช่น การแทรก พระราชศาสตร์ลงโดยปะปนกับพระธรรมศาสตร์ในกฎหมายตราสามดวง , การตั้งศาลพิเศษขึ้นให้ดูเหมือน คดีกบฏ จะได้รับการพิจารณาโดยองค์กรตุลาการในสมัยคณะราษฎร การจะโฆษณาชวนเชื่อเรื่องสหรัฐฯ และความชั่วร้ายของคอมมิวนิสต์ แต่กลับอ้างถึงหลักแห่งกฎหมาย เป็นต้น

ในด้านผลกระทบที่เกิดจากหลักนิติธรรมในระบบกฎหมายไทยที่มีต่อระบบการเมืองภายหลังการ รัฐประหาร พ.ศ. 2549 มีลักษณะตามแนวคิดดังต่อไปนี้คือ

(1) หลักนิติธรรมแบบไทย เอื้อให้เกิดการผลักดันให้สถาบันชนชั้นปกครองเป็นอำนาจหนึ่งเหนือใน ระบบการเมืองไทย โดยภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ.2549 มีกลุ่มพลังต่างๆได้พยายามนำสถาบันชน ชั้นปกครองเข้ามาตัดสินปัญหาทางการเมือง หรือการใช้อำนาจตุลาการโดยอ้างสถาบันชนชั้นปกครองเพื่อ ความชอบธรรม เช่น การนำพระราชดำรัสสนับสนุนให้องค์กรตุลาการเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ทางการเมืองหรือที่เรียกกันว่า “ตุลาการภิวัตน์” โดยมีใจความว่า

“พระราชดำรัสที่จะให้คณะผู้พิพากษาเป็นผู้แก้ปัญหาวิกฤตของชาติเป็นการมองอำนาจศาลอย่าง กว้างขวาง โดยเป็นแนวทางที่ประเทศทางยุโรปเรียกว่า กระบวนการตุลาการภิวัตน์ของระบอบการ

ปกครอง (judicialization of politics) และสหรัฐอเมริกาเรียกการตรวจสอบฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติโดยบุคลากรตุลาการ ซึ่งคือการที่อำนาจตุลาการเข้าตรวจสอบการออกกฎหมาย การใช้อำนาจทางการเมืองอย่างเข้มงวดจริงจัง” (ธีระยุทธ บุญมี, 2549)

ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการผลักดันให้สถาบันชนชั้นปกครองเป็นอำนาจหนึ่งเหนือในระบบการเมืองไทย

ประกอบกับอีกหนึ่งแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการผลักดันอำนาจของสถาบันชนชั้นปกครองเพื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับเมือง ดังจะยกตัวอย่างในกรณีต่อไปนี้

“ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์นั้น หากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องสงวนรักษาระบอบการปกครองและความสงบสุขของราชอาณาจักรไว้ พระมหากษัตริย์ทรงยอมใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางศาลได้ตามรัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) มาตรา 3 ดังที่ทรงมีพระราชดำรัสแก่ประธานศาลปกครองสูงสุดและประธานศาลฎีกาเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2549 ดังนั้นการปฏิบัติภารกิจของศาลตามที่ได้รับใส่เกล้าใส่กระหม่อมมา จึงเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ” (ชาญชัย ลิขิตจิตถะ, 2549)

ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงฐานคติที่แตกต่างในเรื่องของอำนาจอธิปไตยว่า เป็นของประชาชนหรือเป็นของสถาบันทางการเมืองใดการเมืองหนึ่ง

(2) หลักนิติธรรมทำให้แวดวงนิติศาสตร์ไทยถูกเชิดชูในฐานะอันสูงส่งเกินจริง และการตรวจสอบถ่วงดุลกระทำได้อย่างยากลำบาก

หลักนิติธรรมแบบไทยยังเป็นการสร้างความตึงเครียดระหว่างชนชั้นในระยะยาว เพราะโดยสภาพของนิติธรรมนั้นเป็นสภาวะยกเว้น และการยกเว้นนั้นเป็นปฏิบัติการสองมาตรฐานไปในตัวที่ขัดแย้งต่อความเสมอภาค ความเสมอภาคนั้นมีหลายมิติทั้งในความสัมพันธ์ทางการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา เพศ เศรษฐกิจ ฯลฯ เช่น บางครั้งความเสมอภาคระหว่างเพศเกิดขึ้นยากเพราะศาสนาวัฒนธรรม บางครั้งความเสมอภาคระหว่างเชื้อชาติภาษาก็ผูกพันอยู่กับการบริการจัดการของภาครัฐ ส่วนความเสมอภาคทางเศรษฐกิจก็ผูกพันกับระบบเศรษฐกิจและระบอบทรัพย์สิน เป็นต้น เหตุที่ยกความเสมอภาคหลากหลายมิติขึ้นมาอภิปรายเป็นเพราะผู้เขียนเห็นว่า ความเสมอภาคกัน ต่อหน้ากฎหมายเป็นกรณีที่เรียบง่ายและควรเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่สุดของชีวิตทางสังคม แต่หลักนิติธรรมแบบไทยยังคงกีดกันไม่ให้สามัญชนเข้าถึงคุณค่าพื้นฐานของสังคมนี้อย่างชัดเจน ซึ่งสภาวะ เช่นว่านั้น เป็นอันตรายต่อความเป็นสังคมที่สร้างสรรค์ มั่งคั่ง และยุติธรรม (ธงชัย วินิจจะกุล, 2563) ประเด็นดังกล่าวแสดงถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างแวดวงนิติศาสตร์กับแวดวงอื่นๆ เช่น ความรู้สึกของผู้พิพากษาที่มีต่อชุดครุยตุลาการของตน ดังข้อความว่า

“เครื่องแบบเป็นสัญลักษณ์ของหมู่เหล่า บอกถึงความเป็นระเบียบ บอกถึงการควบคุมบังคับบัญชา บอกถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานรับใช้ประชาชนและเป็นการสะดวกต่อสาธารณะที่จะทราบว่าผู้นั้นเป็นใคร... เครื่องแบบเป็นสื่อสากลที่ก่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์และระเบียบสังคม ดังนั้นจึงเป็นที่มาของเสื้อครุยตุลาการ”

ในระบบการศึกษาในบริบทสังคมไทย กล่าวว่า “อำนาจอธิปไตย คืออำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย มีสถาบันที่ใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 แทนประชาชน ก็คือ อำนาจอธิปไตยอันได้แก่ รัฐสภาทำหน้าที่ตรากฎหมายขึ้นใช้ในประเทศ อำนาจบริหาร อันได้แก่ คณะรัฐมนตรี (รัฐบาล) ทำหน้าที่บริหารประเทศ และอำนาจตุลาการ อันได้แก่ ศาลทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี โดยสถาบันทาง

การเมืองทั้งสามฝ่ายต่างมีความเป็นอิสระจากกันในการปฏิบัติงาน แต่ก็มีกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน”

ความสำคัญก็คือความคิดฝังหัวที่ว่าองค์กรตุลาการหรือคณะบุคคลในแวดวงกฎหมายนั้น คือองค์กรอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ที่เราไม่ควรก้าวล่วงและวิพากษ์วิจารณ์ บวกรวมไปกับ ‘เรื่องเล่า’ ทั้งหลายที่เรามักได้ยินและรับรู้มาว่าผู้ใช้อำนาจตุลาการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติเหมาะสม เราจะไม่พบผู้พิพากษาในสถานบันเทิงเรีงรมย์ หรือแม้กระทั่งการคบค้าสมาคมกับคนทั่วไป วิถีของการเป็นตุลาการ ผู้พิพากษา มักจะต้องโดดเดี่ยวออกจากสังคมที่อาจจะมีผลทำให้ความ ‘ยุติธรรม’ เอนเอียงไปได้ ไม่ว่าจะด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัว ความสนิทชิดเชื้อ หรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์นั้นๆ จนดูเหมือนว่าชีวิตของการเป็นตุลาการ ผู้พิพากษา คล้ายกับนักบวชที่ต้องถือครอง ‘ศีล’ เพื่อรักษาสถานะบางอย่างทางสังคม ซึ่งทำให้สถานะของตุลาการ ผู้พิพากษา มีความศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งมากขึ้นไปอีก

สถานะความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจตุลาการที่เกิดขึ้นโดยโครงสร้างสังคมนี้เป็นการประกอบสร้างระหว่าง ประวัติศาสตร์ทางกฎหมายในแบบราชาชาตินิยมกับอุดมการณ์ผู้คนในแวดวงนิติศาสตร์ที่มีลักษณะยึดโยงกับชนชั้นนำ ซึ่งเป็นที่มาว่าทำไมสถาบันตุลาการถึง ‘ไม่อาจถูกวิพากษ์วิจารณ์’ ได้ ดังเช่นสถาบันอื่นๆ ในขณะที่หากเปรียบเทียบกันระหว่างสามสถาบันที่ใช้อำนาจอธิปไตยในระนาบเดียวกันแล้ว จะพบว่า อำนาจนิติบัญญัติ โดยรัฐสภา และอำนาจบริหาร โดยคณะรัฐมนตรี (หรือรัฐบาล) นั้นกลับเป็นสถาบันที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้มาโดยตลอด ภายใต้กรอบของกฎหมาย แต่ทำไมสถาบันตุลาการถึงได้อยู่นอกเหนือไปจากบริบทนี้

สิ่งที่เกิดขึ้นมาภายหลังเหตุการณ์รัฐประหารในปี 2549 ชี้ให้เห็นว่าการใช้อำนาจตุลาการและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันมาโดยตลอด แม้จะมีการกล่าวหาว่าอำนาจตุลาการเป็นอิสระจากสิ่งอื่นๆ แต่ก็ควรถูกตรวจสอบเช่นเดียวกับอำนาจอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

อภิปรายผล

“หลักนิติธรรม” ในบริบทการเมืองไทยหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบันเป็นได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางหลังจากเกิดในการปาฐกถาเรื่อง “นิติรัฐอภิสิทธิ์และราชานิติธรรม ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของ Rule by Law แบบไทย” โดยธงชัย วินิจจะกุล

การตั้งประเด็นคำถามว่าหลักนิติธรรมเป็นเพียงหลักการที่ห่อหุ้มของความเป็นนิติศาสตร์แบบไทย ในทางการเมือง เป็นการอำพรางนิติศาสตร์แบบอำนาจนิยมให้ดูน่าเชื่อถือด้วยกฎหมายและการใช้ธรรมะเพื่อเอื้อประโยชน์ทางการเมือง หลักนิติธรรมแบบไทยส่งผลต่อระบบกฎหมายและการเมืองอย่างมาก ความเฟื่องฟูของหลักการดังกล่าวในทศวรรษหลัง มีผลต่อระบอบรัฐของไทยเพราะทำให้สถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญกับการเมือง รวมไปถึงกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมีความเปลี่ยนไปในทางที่ทำให้เกิดคำถาม ก่อให้เกิดลักษณะของหลักนิติธรรมแบบไทยที่มีลักษณะเฉพาะ หลักนิติธรรมแบบไทย ได้กลายเป็นการผสมผสานรูปแบบลักษณะอันชำรุดทรุดโทรมของระบบกฎหมายจากการสืบทอดมรดกของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่เคร่งครัดต่อการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะเมื่อรัฐและผู้เกี่ยวข้องกับรัฐได้ผลประโยชน์ (1) หลักนิติธรรมแบบไทย เอื้อให้เกิดการผลักดันให้สถาบันชนชั้นนำเป็นอำนาจหนึ่งในระบบการเมืองไทย (2) หลักนิติธรรมทำให้แวดวงนิติศาสตร์ไทยถูกเชิดชูในฐานะอันสูงส่งเกินจริง และการตรวจสอบถ่วงดุลกระทำได้อย่างยากลำบาก

ผลกระทบที่เกิดจากการเดินบนเส้นทางนิติธรรมที่เห็นได้ชัด คือการใช้อำนาจรัฐจะมีแนวโน้มเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะต่อบุคคลผู้อยู่ในสถานะรอง (subaltern) และบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นศัตรูต่อความมั่นคงของชาติ ตัวอย่างเช่น การรีไทร์ที่อยู่อาศัยของประชาชนไม่ว่าจะในป่า การที่นักกิจกรรมถูกรุมทราวยโดยไม่สามารถหาผู้กระทำความผิด การอุ้มหายครั้งแล้วครั้งเล่า ฯลฯ ทั้งหมดทั้งหมดสัมพันธ์กับปัญหาใหญ่ที่สำคัญที่สุดคือ เมื่อเลือกบนทางเดินนิติธรรม สังคมไทยจะปราศจากกลไกในการจำกัดอำนาจรัฐให้มีมาตรฐาน จนทำให้สิทธิของประชาชนถูกคุกคามได้ง่าย

ลักษณะดังกล่าวอาจกลายเป็นตรรกะที่ย้อนแย้งว่าระบบกฎหมายของไทยได้มาตรฐานสากลแล้ว แต่ปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้ ทำให้รัฐธรรมนูญจึงเขียนอย่างสง่างามแต่ให้ความหมายที่กันตรงข้ามกับความเป็นจริง ซึ่งอาจมองในแง่ที่อาจคิดว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐหรือไม่ หรืออาจเป็นการพูดอย่างทำอย่าง (hypocrisy) จนกลายเป็นลักษณะทางกฎหมายและการเมืองประจำชาติ หรือเป็น Doublespeak หมายถึงศัพท์สำนวนที่มีความหมายตรงข้ามกับตัวอักษร เช่น การปกป้องรัฐธรรมนูญหมายถึงการรัฐประหารฉีกรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ต่อระบบกฎหมายและการเมืองภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 โดยเป็นการศึกษาลักษณะ “หลักนิติธรรมแบบไทย” ในการปาฐกถาเรื่อง “นิติรัฐอภิสิทธิ์และราชานิติธรรม ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของ Rule by Law แบบไทย” เพื่อเป็นการแสดงออกถึงการตั้งคำถามหลักนิติธรรมต่อระบบกฎหมายไทยภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 ที่ให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ทางชนชั้น และมิติทางอุดมการณ์ โดยเป็นการตั้งประเด็นทางการศึกษาในมุมมองทางรัฐศาสตร์ที่ต้องการตั้งคำถามกับลักษณะเฉพาะในบางแง่มุมของแวดวงนิติศาสตร์ โดยไม่ได้ต้องการรื้อถอนความศักดิ์สิทธิ์ในทางนิติศาสตร์แต่อย่างใด และไม่ได้เป็นงานที่ตั้งประเด็นที่วิเคราะห์เชิงเทคนิคทางกฎหมาย ดังนั้นถ้างานที่เป็นในลักษณะมุมมองที่เป็นข้อโต้แย้งในด้านอื่นๆ เช่น การช่วงชิงพื้นที่ทางความคิดในทางประวัติศาสตร์ของของนักกฎหมายในแต่ละอุดมการณ์ น่าจะช่วยค้นพบข้อคิดเห็น และจะช่วยเติมเต็มประเด็นในการวิจัยในครั้งต่อไปได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์เพชร โสมณวัตร. “การประกอบสร้างอำนาจตุลาการในสังคมไทยสมัยใหม่.” ดุษฎีนิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2562.
กมลวรรณ ชื่นชูใจ. (2563) **ความคิด “ปีศาจ”: นิติราษฎร์, พรรคอนาคตใหม่, กับการสร้างการเมือง
แห่งความหวัง**: CMU Journal of Law and Social Sciences. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (2020):
กรกฎาคม - ธันวาคม 2563
- ธงชัย วินิจจะกุล.(2563) ปาฐกถาพิเศษ ป่วย อังภากรณ์ ครั้งที่ 17 **เรื่องนิติรัฐอภิสิทธิ์ ราชนิติธรรม
ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา rule by law** วันที่ 9 มีนาคม 2563 ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต.
- ประมุข บัณฑิตกุล และศิวัช ศรีโศคางกุล.(2560).**บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญท่ามกลางความขัดแย้งทาง
การเมือง.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- ปิยบุตร แสงกนกกุล.(2562).**ศาลรัฐประหาร : ตุลาการ ระบอบเผด็จการ และนิติรัฐประหาร**:
กรุงเทพฯ.ฟ้าเดียวกัน
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์.(2558).**ด้วยกฎหมายและอุดมการณ์**.กรุงเทพฯ.shine publishing.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2564) **ประวัติศาสตร์ความคิดนิติปรัชญา**. กรุงเทพฯ. อานกกฎหมาย
- Jackson, Peter A. “The Thai Regime of Image.” *Sojourn: Journal of Social Issues in
Southeast Asia* 19, no. 2 (October 2004): 181-218.
- Bourdieu, P. (1995). **Outline of a Theory of Practice**. (R. Nice Trans.). Cambridge: Cambridge
University. (Original work published 1977)
- Ran Hirschl, “The New Constitution and the Judicialization of Pure Politics
Worldwide,”*Fordham Law Review* 75, 2 (2006) :721-53; Ran Hirschl, The
Judicialization of Mega-Politics and the Rise of Political Courts,” *Annual Review of
Political science* 11 (2008) :93-118

กฎหมายกับการควบคุมมาตรฐานผู้ขนส่งสินค้าทางราง

Legal standards to control the transport of rail. Transport Vehicles

Received: March 8,2021
Revised: May 19,2021
Accepted: June 7,2021

พีรพล สิมมา¹, วสันต์ สิงห์ดา², นิมิต วุฒิอินทร์³
Peerapol Simma¹, Wasant Singhada², Nimit Wuttiin³

บทคัดย่อ

ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟและกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟมีความสำคัญกับ การขนส่งสินค้าทางรถไฟมีบทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมากและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว ยิ่งในปัจจุบันประเทศไทยและประเทศบนภาคพื้นทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่เส้นทางรถไฟที่มีการรวมกลุ่มประเทศเพื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันทำให้แต่ละประเทศต่างเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศตนให้ทันสมัยและสามารถใช้ประโยชน์ได้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญนั้น ได้แก่ โครงสร้างด้าน การคมนาคมทางรถไฟ เนื่องจากสามารถเคลื่อนย้ายทรัพยากร สามารถนำเข้าหรือส่งออกสินค้าต่างๆทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมถึงสร้างความเชื่อมโยงประเทศสมาชิกจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศได้ปลอดภัยมากกว่า การขนส่งทางถนน สามารถขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักได้ในปริมาณมากต่อการขนส่งหนึ่งครั้ง ต้นทุนในการขนส่งสินค้ามีราคาต่ำกว่าการขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ หรือ ทางถนนไม่ว่าอย่างไรก็ตามเมื่อการเดินรถไฟถูกใช้ไปในลักษณะของการขนส่งสินค้าทั้งการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศและภายในประเทศจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์กำกับกับการขนส่งสินค้าทางรถไฟที่มีความแน่ชัดสำหรับการบังคับใช้ และหนึ่งในกฎเกณฑ์ที่สำคัญสำหรับการขนส่งสินค้าทางรถไฟก็คือ กฎเกณฑ์ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างประเทศ เพราะในการขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างประเทศในแต่ละครั้งนั้นอาจเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือเหตุสุดวิสัย หรือการกระทำโดยประมาท เลินเล่อของผู้ขนส่งสินค้าหรือผู้ส่งสินค้าเองก็ตาม ที่อาจทำให้สินค้าที่อยู่ในระหว่างการขนส่งเสียหายสูญหาย หรือส่งมอบชกช้า ซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่ผู้ส่งสินค้า หรือผู้รับสินค้า จนทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ขนส่งสินค้า ผู้ส่งสินค้า หรือผู้รับสินค้าขึ้น

คำสำคัญ: กฎหมาย , การกำกับดูแล , ผู้ขนส่งสินค้าทางราง

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

² พ.ต.อ.ดร.อาจารย์ (สบ.4) ภาควิชากฎหมาย กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6

³ หัวหน้าภาควิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Abstract

The liability of the rail carrier and the rules of liability of the rail carrier are important to Railway freight plays a very important and important role in the economy and international trade and is a part of the economy that has rapidly expanded. Today, Thailand and Southeast Asian countries, which are regarded as railroad areas, are grouped together to open up the ASEAN Economic Community with the aim of mutual economic benefits, causing each country to accelerate development. The infrastructure of the country is up to date and can be utilized equal to other countries. The main structures include the Railway transportation Because resources can be moved Can import or export various products both domestically and internationally Including creating a safer link between member countries from one country to another than road transport Able to transport heavy goods in a large quantity per shipment The cost of shipping is lower than water, air, or road transportation. Is used in the form of freight transportation, both international and domestic freight, so it is necessary to specify rules and regulations for rail transportation that are clear for enforcement. And one of the important rules for rail transport is Liability rules for international rail freight shippers Because in the international transportation of goods by train at each time there may be unexpected events Or force majeure Or negligence Carelessness of the carrier or the carrier itself Which may cause damage to the goods in the process of transportation Or delay delivery Which caused damage to the shipper Or product receiver Until causing a dispute between the carrier, the shipper or the receiver

Keyword; Law, Supervision , Rail carrier

บทนำ

การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการรวมกลุ่มของประเทศบนภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีจุดประสงค์เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน เป็นการสร้างอำนาจต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า มีเป้าหมายในการเปิดตลาดและฐานการผลิตร่วมกันสำหรับการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน การท่องเที่ยว แรงงานฝีมือ เงินทุน อย่างเสรี เป็นการขยายตัวและการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้ประเทศไทยและประเทศสมาชิกในอาเซียนต่างเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศตนเองให้มีความทันสมัยและสามารถใช้ประโยชน์ได้ทัดเทียมนานาอารยประเทศ ตัวอย่างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในแต่ละประเทศ ได้แก่ โครงสร้างด้านการสื่อสาร ด้านพลังงานทรัพยากร ด้านการสาธารณสุขโรคและสำคัญที่สุด คือ ด้านการคมนาคมเนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจจะเติบโตได้ต้องอาศัยการเคลื่อนย้ายทรัพยากรระหว่างประเทศควบคู่กับการสร้างความเชื่อมโยงประเทศสมาชิกเข้าด้วยกัน

หนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานที่เกือบทุกประเทศในอาเซียนต่างให้ความร่วมมือสำหรับใช้ในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรระหว่างประเทศได้แก่ การคมนาคมทางรางที่จะเคลื่อนย้ายสินค้าการบริการ การ

ลงทุน การท่องเที่ยว แรงงานฝีมือ เงินทุน และทรัพยากรอื่น ๆ จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศได้ปลอดภัยมากกว่าการขนส่งทางถนน สามารถขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักได้ในปริมาณมากต่อการขนส่งหนึ่งครั้ง ต้นทุนในการขนส่งสินค้ามีราคาต่ำกว่าการขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ หรือทางถนนอีกด้วย

เห็นได้ว่าในอนาคตหลังจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความต้องการในการซื้อขายสินค้า การบริการ การท่องเที่ยวหรือการลงทุนระหว่างประเทศของประชากรบนภูมิภาคจะมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความต้องการในการซื้อขายสินค้าซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางการค้าและเป็นปัจจัยสำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอันจะทำให้บทบาทของผู้ขายสินค้า ผู้ซื้อสินค้า และผู้ขนส่งสินค้า มีความสำคัญมากขึ้น และในการซื้อขายสินค้าที่ต้องพึ่งพาการเคลื่อนย้ายทรัพยากรในรูปแบบของการขนส่งทางรถไฟจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศ หรือจากสถานีหนึ่งไปยังสถานีหนึ่งโดยใช้เส้นทางรถไฟสายนี้ เมื่อการเดินทางรถไฟถูกใช้ในลักษณะของการขนส่งสินค้าทั้งในการขนส่งระหว่างประเทศหรือระหว่างภายในประเทศ ในแต่ละครั้งของการขนส่งอาจเกิดเหตุการณ์หรือเหตุสุดวิสัย หรือการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของผู้ขนส่งสินค้า หรือผู้ส่งสินค้าเองก็ตาม ที่อาจทำให้สินค้าที่อยู่ในระหว่างการขนส่งเสียหาย สูญหาย หรือส่งมอบชกช้า ซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่ผู้ส่งสินค้าหรือผู้รับสินค้า จนทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ขนส่งสินค้า ผู้ส่งสินค้า หรือผู้รับสินค้าขึ้น ซึ่งในบางกรณีสถานะบุคคลของผู้ขนส่งสินค้า ผู้ส่งสินค้า ผู้รับสินค้าอาจเป็นคนต่างเชื้อชาติ เช่นนี้ประเด็นเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าและการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้ขนส่งสินค้า ผู้ส่งสินค้า หรือผู้รับสินค้าทางรางรถไฟในแต่ละประเทศย่อมมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ บทบัญญัติเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การกำหนดความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้า ข้อยกเว้นความรับผิด การชดใช้ค่าเสียหาย สิทธิในการฟ้องร้องผู้ขนส่งสินค้า การระงับซึ่งสิทธิฟ้องร้อง อายุความในการฟ้องร้องคดี เป็นต้น

เมื่อเกิดข้อพิพาทเช่นนี้ขึ้นจนกลายเป็นประเด็นปัญหากฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องของการเลือกกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อมาบังคับใช้กับข้อพิพาท และบทบัญญัติกฎหมายของประเทศใดที่จะสร้างความเป็นธรรมและมาตรฐานที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้แก่ผู้ขนส่งสินค้า ผู้ส่งสินค้า และผู้รับสินค้า ที่มีสถานะบุคคลต่างเชื้อชาติกันได้ดีที่สุด ด้วยเหตุนี้ ประเด็นปัญหาในการเลือกกฎหมายที่จะใช้บังคับเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าที่มีลักษณะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศจึงสามารถหาแนวทางแก้ไขได้โดยการศึกษาเกณฑ์ของกฎหมายในทวีปยุโรปที่ใช้บังคับกับเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อหลายประเทศกล่าวคือ อนุสัญญาการขนส่งทางรถไฟระหว่างประเทศ ค.ศ. 1999 หรือ C.O.T.I.F 1999 ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสัญญาการขนส่งของทางรถไฟระหว่างประเทศ (CIM) เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าและผลักดันให้มีการจัดทำ การกำหนดกฎหมายที่จะสามารถสร้างมาตรฐานในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างประเทศ

การขนส่งระบบรางในประเทศไทย

1.ความเป็นมาของการขนส่งระบบรางในประเทศไทย

การขนส่งทางรถไฟเกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ในรัชสมัยของพระเจ้าจุฬาลงกรณ์พระรามา 5 โดยรถไฟสายแรกเริ่มจากกรุงเทพไปยังจังหวัดสมุทรปราการระยะทาง 21 กิโลเมตร ต่อมาในปี 2429 ได้มีการเปิดให้บริการรถไฟสายกรุงเทพ - อยุธยาครอบคลุมระยะทาง 71 กิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 รัฐบาลสมัย จอมพล.ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาเห็นสมควรจัดตั้งกิจการรถไฟเป็นเอกเทศจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494 ต่อรัฐสภาและได้มีพระบรมราชโองการให้ตราเป็นพระราชบัญญัติขึ้นไว้ตามที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับลงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2494 กรมรถไฟหลวงจึงเปลี่ยนฐานะมาเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปการภายใต้ชื่อว่า “การรถไฟแห่งประเทศไทย” ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา โดยการดำเนินงานอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494

2.กฎเกณฑ์พื้นฐานความรับผิดชอบผู้ให้บริการขนส่งทางรถไฟ

ในเรื่องของกฎเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ให้บริการขนส่งสินค้าในภาคผนวก B ถูกบัญญัติอยู่ในส่วนที่ 3 มาตรา 23 ข้อ 1 ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าต้องรับผิดชอบต่อผลของการสูญหายหรือเสียหายทั้งหมดหรือบางส่วนของสินค้าซึ่งเกิดขึ้นในระยะเวลาระหว่างการขนส่งสินค้าหรือตั้งแต่ระยะเวลาในการรับมอบสินค้าจนถึงระยะเวลาการส่งมอบสินค้า และผลของการสูญหายหรือเสียหาย

ของสินค้าที่เกิดจากการส่งของเกินระยะเวลาที่กำหนดหรือส่งมอบช้ากว่าวันแต่จะเข้ากฎเกณฑ์ข้อยกเว้นตามอนุสัญญา กล่าวคือ

1) ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าต้องรับผิดชอบต่อผลของการสูญหายหรือเสียหายทั้งหมดหรือบางส่วนของสินค้าซึ่งเกิดขึ้นในระยะเวลาระหว่างการขนส่งสินค้าหรือตั้งแต่ระยะเวลาในการรับมอบสินค้าจนถึงระยะเวลาการส่งมอบสินค้า

ดังนั้น ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการขนส่งสินค้าจึงเริ่มต้นเมื่อผู้ให้บริการขนส่งสินค้ารับมอบสินค้า ณ สถานที่ที่มีชื่อตามใบตราส่งจากผู้ส่งสินค้า จนกระทั่ง ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้รับสินค้า ณ สถานที่ที่มีชื่อในใบตราส่งระบุให้เป็นสถานที่ส่งสินค้า หากในระหว่างช่วงเวลาให้ผู้ให้บริการขนส่งสินค้ามีความรับผิดชอบอยู่นั้น สินค้าเกิดการสูญหายหรือเสียหายทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งแตกต่างไปจากรายละเอียดที่ระบุในใบตราส่งซึ่งผู้ส่งสินค้าแจ้งไว้และการสูญหายหรือเสียหายไม่เข้าข้อยกเว้น ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น ประเทศไทยได้นำระบบราชการมาใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะของประเทศมานานแล้วตั้งแต่สมัยที่ยังไม่มีการแยกกิจการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนออกจากกัน จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงปฏิรูปการปกครองและการบริหารราชการ มีการแยกภารกิจของฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารออกจากกันอย่างชัดเจน และได้มีการปรับปรุงพัฒนาระบบราชการอย่างเป็นระบบโดยใช้หลักการสากลมาจนถึงปัจจุบัน

หลักการบริการสาธารณะจะต้องมีความสม่ำเสมอและต่อเนื่องนี้มิได้ใช้เฉพาะกับบริการสาธารณะที่จัดทำโดยรัฐเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการให้เอกชนผู้ได้รับมอบอำนาจจากฝ่ายปกครองให้จัดทำบริการสาธารณะแทนไม่ว่าจะเป็นการมอบอำนาจโดยผลของกฎหมาย หรือโดยสัญญาก็ตาม ซึ่งหากเอกชนผู้จัดทำบริการสาธารณะดำเนินการให้บริการสาธารณะไม่สม่ำเสมอหรือไม่ต่อเนื่อง เอกชนผู้จัดทำบริการสาธารณะนั้นก็จะต้องถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเช่นกัน สำหรับประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากบริการ

สาธารณชนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ฝ่ายปกครองจัดการแก้ไขบริการสาธารณะที่ขัดข้องนั้นให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างปกติ โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครองที่ต้องดำเนินการ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2553, น 358.)

การที่รัฐเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะนั้น รัฐมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการจัดทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน ดังนั้น กิจการใดที่รัฐจัดทำเพื่อบุคคลใดโดยเฉพาะจะไม่มีลักษณะเป็นบริการสาธารณะ

โดยหลักการนี้มาจากคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของประเทศฝรั่งเศส (Declaration des Droits de Homme et du Citoyen) ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 ประกอบกับแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด จนกระทั่งในปัจจุบันหลักดังกล่าวถือได้ว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่เรียกว่า “หลักว่าด้วยความเสมอภาค” (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2553, น 351.)

3. สิทธิของผู้บริโภคที่เป็นผู้โดยสาร

ในช่วงทศวรรษ 1960 ประชาชนในการคุ้มครองผู้บริโภคเปลี่ยนไป ความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจต่อรองของผู้บริโภคและผู้ประกอบการถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นสาเหตุหลักที่รัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง ได้มีการกล่าวถึง “สิทธิของผู้บริโภค” เป็นครั้งแรกในคำปราศรัยของประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี ที่สหประชาชาติ ในปี ค.ศ. 1962 สิทธิดังกล่าว ได้แก่ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2553, น 3-4.)

- 1) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ (The Right to Safety)
- 2) สิทธิที่จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนที่จำเป็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ (The Right to be Information)
- 3) สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้าและบริการได้อย่างอิสระ (The Right to Choose)
- 4) สิทธิที่จะร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรม (The Right to be Heard)

สืบเนื่องจากคำปราศรัยดังกล่าว ประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศได้ออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Law) เพื่อรับรองสิทธิของผู้บริโภค นอกจากนี้แล้วสมาคมผู้บริโภคในหลาย ๆ ประเทศ ได้รวมตัวกันจัดตั้งสหพันธ์องค์กรผู้บริโภคสากล ที่เรียกว่า Consumers International หรือ CI ซึ่งมีสถานภาพเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรมีสมาชิกอยู่ทั่วโลก และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ในปัจจุบันองค์กรนี้ประกอบด้วยสมาคมผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ กว่า 220 องค์กร จาก 115 ประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การคุ้มครองผู้บริโภคมีความครอบคลุมและแข็งแกร่งยิ่งขึ้น สหพันธ์ผู้บริโภค CI นี้ได้กำหนดสิทธิของผู้บริโภคเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในคำปราศรัยของประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี อีก 4 ประการ ได้แก่

- 1) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและค่าชดเชยความเสียหาย (The Right to Redress)
- 2) สิทธิที่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริโภค (The Right to Consumer Education)
- 3) สิทธิที่จะเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน (The Right to Basic Need) เช่น ยา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ การศึกษาและสุขภาพ

4) สิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย (The Right to Healthy Environ) มีข้อสังเกตว่าสิทธิของผู้บริโภค 2 ข้อสุดท้าย คือ นั้นจะแตกต่างกับสิทธิอื่น ๆ เพราะจะไม่ใช้สิทธิของผู้บริโภคในการซื้อขายสินค้า แต่เป็นสิทธิที่ผู้บริโภคในฐานะพลเมืองของประเทศพึงได้รับ

จึงเห็นได้ว่าสิทธิของผู้บริโภคตาม CI นั้นขยายขอบสิทธิของผู้บริโภคให้กว้างขึ้น จึงสรุปได้ว่าการคุ้มครองผู้บริโภคในระดับสากลได้มีการรับรองสิทธิผู้บริโภคไว้โดยสหพันธ์องค์กรผู้บริโภคสากล (Consumers International หรือ CI) ซึ่งมีความครอบคลุมในการคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่าสิทธิผู้บริโภคของไทย

4.กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานผู้ซ้หรือผู้ขนส่งทางรางของไทย

กิจการรถไฟในประเทศไทยเริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. 2398 โดยคณะราชทูตจากสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียหรือสมเด็จพระราชินีแห่งประเทศอังกฤษ ได้นำเครื่องราชบรรณาการและพระราชสาส์นมาถวาย พร้อมทั้งนำสนธิสัญญาฉบับแก้ไขใหม่มาแลกเปลี่ยนกับรัฐบาลไทย ส่วนหนึ่งของเครื่องราชบรรณาการที่นำมาถวายในครั้งนั้นเป็นรถไฟจำลองซึ่งย่อส่วนจากของจริง ประกอบด้วยรถจักรไอน้ำ และรถพ่วงครบขบวน สามารถแล่นบนรางด้วยแรงไอน้ำทำนองเดียวกับรถไฟใหญ่ที่ใช้อยู่ในเกาะอังกฤษ ปรากฏว่าเป็นที่สนพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้ทรงมีพระราชดำริที่จะสถาปนากิจการรถไฟขึ้นในประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2429 ซึ่งเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น รัฐบาลไทยได้อนุมัติสัมปทานแก่บริษัทชาวเดนมาร์ก เพื่อสร้างทางรถไฟสายแรกขึ้นในประเทศไทย ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2433 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมรถไฟ อยู่ในสังกัดกระทรวงโยธาธิการโดยมีพระเจ้าอนงยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์เป็นเสนาบดี และนาย เค เบธเก (K. Bethge) ชาวเยอรมัน เป็นเจ้ากรมรถไฟหลังจากการจัดตั้งกรมรถไฟขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้แยกกรมรถไฟออกเป็น 2 กรม คือ กรมรถไฟหลวงสายเหนือ และกรมรถไฟหลวงสายใต้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสะดวกในการก่อสร้าง ต่อมาในภายหลังได้มีการก่อสร้างทางรถไฟเพิ่มเติมในสายต่าง ๆ (โครงการสารนุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประวัติการรถไฟในประเทศไทย)

ปัจจุบันการดำเนินกิจการทางรถไฟในประเทศไทยจึงอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. 2464 และพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494 โดยหากแยกการพิจารณาจะพบว่าพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. 2464 เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการเป็นบรรทัดฐานและวางหลักการปกครองรถไฟ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งทางรถไฟ ใช้อำนาจบังคับสำหรับกรณีการขนส่ง, ขนคนโดยสารหรือ

5.ความรับผิดชอบของกรมรถไฟตามพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงพ.ศ. 2464

หลักการบังคับใช้กฎหมายที่ความรับผิดชอบของกรมรถไฟตามพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. 2464 ได้วางหลักไว้ในส่วนที่ 4 ว่าด้วยการบรรทุกส่ง มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัตินี้ คือ ข้อที่กรมรถไฟแผ่นดินจะต้องรับผิดชอบ ในการที่ผู้โดยสารต้องบาดเจ็บเสียหายก็ดี หรือว่าครุภาระห่อวัตถุหรือสินค้า ซึ่งรับบรรทุกนั้นแตกหักสูญหายก็ดี หรือว่าการบรรทุกส่งนั้น เข้าไปกีดกัน ท่านให้บังคับตามพระราชกำหนดกฎหมายส่วนแพ่ง ว่าด้วยการบรรทุกส่ง เว้นไว้แต่จะต้องด้วยบทมาตราดังกล่าวต่อไปในพระราชบัญญัตินี้ จึงให้ใช้บทมาตรานั้น ๆ บังคับ เห็นได้ว่า (มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2464.) กรณีที่มีประเด็นเรื่องความรับผิดชอบเกิดขึ้น หลักการเลือกกฎหมายในการพิจารณาเป็นเรื่องสำคัญกล่าวคือ การหยิบยกกฎหมายฉบับใดเพื่อใช้พิจารณาจึงถูกต้อง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามความในมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัตินี้จะพบว่า พระราชกำหนดกฎหมายส่วนแพ่งว่าด้วยการบรรทุกส่งหรือ

ปัจจุบันคือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะ 8 ว่าด้วยการรับขน ซึ่งในมาตรา 609 ได้วางหลักในเรื่องนี้คือ การรับขนของหรือคนโดยสาร ในหน้าที่กรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยาม ท่านให้บังคับตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับสำหรับทบวงการนั้นๆเมื่อพิจารณาบทบัญญัติทั้งสองมาตราของกฎหมายทั้งสองฉบับ จึงอาจสรุปได้ว่า มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง พ.ศ.2464 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเป็นกฎหมายเฉพาะที่จะนำบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในเรื่องความรับผิดชอบในการขนส่งทางรถไฟมาพิจารณาก่อน หากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องนั้นไม่ต้องตามความในพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง พ.ศ. 2464 จึงจะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะ 8 ว่าด้วยการรับขนมาใช้บังคับ

6. สิทธิในการฟ้องร้องและการระงับซึ่งสิทธิ

สิทธิในการฟ้องร้องและการระงับซึ่งสิทธิในการฟ้องร้องของผู้ส่งหรือบุคคลซึ่งมีสิทธิฟ้องร้องตามพระราชบัญญัตินี้ได้วางหลักไว้ในมาตรา 60 และมาตรา 61 ดังนี้

มาตรา 60 เมื่อผู้ที่จะรับของนั้นได้รับของที่บรรทุกนั้นไว้โดยไม่มีข้อโต้แย้งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะที่รับของนั้นแล้ว ท่านว่าจะเรียกร้องขอค่าเสียหายที่ของสูญหรือเสียหายไปหรือที่บรรทุกส่งเนิ่นช้าไปนั้นมีได้เลย (มาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2464)

มาตรา 61 ข้อความที่เขียนไว้ในใบรับของ ใบส่งของ หรือใบสำคัญอย่างอื่นที่กรมรถไฟแผ่นดินทำให้แก่ผู้ส่งของเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของกรมรถไฟแผ่นดินนั้น ท่านว่าเป็นโมฆะใช้ไม่ได้ตามกฎหมาย เว้นไว้แต่ผู้ส่งของนั้นจะได้ตกลงยินยอมตามข้อความที่ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบนั้นโดยแจ้งชัด (มาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2464.)

สรุปผล

สรุปและวิเคราะห์หลักเกณฑ์การควบคุมมาตรฐานผู้ขนส่งสินค้าทางรางตามพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวงพุทธศักราช 2464

1. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

หากพิจารณาพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง พ.ศ. 2464 พบว่าขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งสินค้า, คนโดยสาร, สัมภาระและสัตว์ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน รวมถึงการที่ไม่มีคำจำกัดความเกี่ยวกับการบังคับใช้กรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นไม่ว่าข้อพิพาทนั้นจะมีลักษณะนิติสัมพันธ์เป็นการภายในประเทศหรือระหว่างประเทศเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งนำสัญญาการขนส่งสินค้าทางรางซึ่งเป็นการขนส่งสินค้าโดยเส้นทางจากประเทศไทยไปยังมาเลเซีย เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นได้นำข้อพิพาทนั้นขึ้นสู่ศาลไทยกรณีเช่นนี้ศาลไทยมีอำนาจที่จะพิจารณาโดยเลือกใช้กฎหมายภายในประเทศตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นซึ่งอาจเกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลผู้นำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล หรือผู้ซึ่งมีสิทธิฟ้องร้อง ผู้ขนส่ง หรือบุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียขึ้นได้ และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง ที่มีการบัญญัติขึ้นมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2464 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพใช้มาอย่างยาวนาน ความเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษา สังคม ค่าเงิน และการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน ทำให้การปรับใช้พระราชบัญญัตินี้เกิดปัญหาหากกล่าวคือไม่สามารถปรับใช้ตัวบทกฎหมายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันได้อย่างสมเหตุสมผลและเป็นธรรม ตัวอย่างเช่น เรื่องจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทน ค่าราคาสัตว์ในการสูญหาย หรือค่าชดเชยอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้น เห็นควรว่าพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง พ.ศ. 2464 ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับโลกยุค

ปัจจุบัน

2. กฎเกณฑ์พื้นฐานความรับผิดและชดเชยวงเงินความรับผิดของผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางรถไฟ

เห็นได้ว่าในเรื่องของความรับผิดของกรรมรถไฟหรือในฐานะของผู้ขนส่งสินค้าตามพระราชบัญญัตินี้ มีการกำหนดกฎเกณฑ์เรื่องความรับผิดของกรรมรถไฟไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ กรณีที่การขนส่งสินค้านั้นได้มีการลงบัญชีประกันและออกใบรับสินค้าโดยพนักงานของกรรมรถไฟให้แก่ผู้ส่งสินค้าและเหตุแห่งการสูญหายเสียหาย หรือส่งมอบชักช้านั้นไม่เข้าชดเชยวงเงินความรับผิด 4 ประการตามที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ เหตุพลาดิภัย, เกิดแต่สภาพแห่งวัตถุนั้นเอง, เกิดจากการชำรุดที่มัดห่อวัตถุนั้นๆ หรือกรณีการเกิดอันตรายหรือสูญหายของสัตว์ที่ได้บรรทุกขนส่งซึ่งไม่ใช่สาเหตุที่เกิดจากความผิดของพนักงานรถไฟของกรรมรถไฟแผ่นดิน เช่นนี้ กรรมรถไฟจึงจะมีความรับผิดและต้องชดเชยค่าเสียหายรวมถึงค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียในสินค้า ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกฎเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเห็นว่า กฎเกณฑ์เรื่องความรับผิดและชดเชยวงเงินความรับผิดมีเพียงเท่าที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งถือว่ายังไม่เพียงพอกับการขนส่งสินค้าทางรางกับเหตุการณ์ปัจจุบันเนื่องจากการขยายตัวทางการขนส่งสินค้าที่ต้องเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ มีมากขึ้น ลักษณะของสินค้าที่มีความพิเศษมากกว่าสมัยก่อน ตัวอย่างกรณีสินค้าอันตราย ดังนั้นจึงทำให้กฎเกณฑ์ความรับผิดและชดเชยวงเงินไม่ครอบคลุมกับสินค้าในปัจจุบันและอาจส่งผลให้การนำพระราชบัญญัติฉบับนี้ มาบังคับใช้รวมถึงการตีความในข้อพิพาทยากขึ้นและไม่เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

3. การจำกัดความรับผิดและการคิดคำนวณค่าสินไหมทดแทน

ในเรื่องการจำกัดความรับผิดและค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้เห็นว่ากรณีที่สินค้าสูญหายเสียหาย หรือส่งมอบชักช้า ผู้ส่งของหรือสินค้านั้นได้ระบุแจ้งราคาไว้กับกรรมรถไฟก่อนการขนส่ง เมื่อมีการพิสูจน์ได้ว่าราคา จำนวน ที่ถูกแจ้งระบุไว้เป็นราคา จำนวนที่แท้จริง การชดเชยค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนโดยกรรมรถไฟจะเป็นไปตามราคาราคานั้นโดยจะไม่เกินกว่าราคาจำนวนที่มีการระบุแจ้งไว้ ดังนั้นหากไม่ใช่กรณีที่มีการระบุแจ้งราคา จำนวนไว้ กฎเกณฑ์การคำนวณค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจะถูกจำกัดตามที่กำหนด ตัวอย่างเช่น ค่าใช้จ่ายหรือค่าเสียหายในมูลค่าของของหรือสินค้าที่จัดส่ง กรรมรถไฟแผ่นดิน จะชดเชยค่าสูญหายเสียหายไม่เกินกว่าห่อละ 100 บาท, ราคาสัตว์ในการสูญหายค่าข้างเชือกหนึ่งไม่เกินกว่า 500 บาท, ค่ามัดตัวหนึ่งไม่เกินกว่า 100 บาท, ค่าลาล่อ หรือปศุสัตว์ชนิดที่มีเขาตัวหนึ่งไม่เกินกว่า 50 บาท เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกฎเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเห็นว่า การกำหนดราคาค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสมกับอัตราค่าเงินในปัจจุบันที่เพิ่มขึ้น และยิ่งในปัจจุบันการขนส่งทางรางเริ่มขยายตัว การเชื่อมต่อการขนส่งระหว่างประเทศมีมากขึ้น การที่พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวงพหุศักราช 2464 มีการบังคับใช้กฎเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้นเช่นนี้อาจเกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลซึ่งนำคดีข้อพิพาทขึ้นฟ้องร้องต่อศาลไทยและอาจทำให้ประเทศขาดความน่าเชื่อถือในระบบกฎหมาย

4. วิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของหลักเกณฑ์ความรับผิดของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟ

4.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

หลังจากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์กฎหมายแต่ละฉบับพบว่า พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงพหุศักราช 2464, กฎหมายการรถไฟแห่งประเทศไทยและพระราชบัญญัติรถไฟตามกฎเกณฑ์แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์บทที่ 263 มีขอบเขตการใช้บังคับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งทางรถไฟครอบคลุมทั้งการขนส่งคนโดยสาร สัมภาระ และสินค้า ซึ่งแตกต่างจากอนุสัญญา C.O.T.I.F 1999 ในส่วนของ ภาคผนวก B กฎเกณฑ์การรับขนส่งสินค้าทางรถไฟและพิธีการแก้ไข CIM ซึ่งจะบังคับใช้กฎเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าเท่านั้นเนื่องจากในส่วนของ คนโดยสารและสัมภาระ จะอยู่ในกฎเกณฑ์ข้อบังคับอื่น รวมถึงในเรื่องของการกำหนดเส้นทางในการขนส่งสินค้าทางรถไฟพบว่า พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงพหุศักราช 2464, กฎหมายการรถไฟแห่งประเทศไทยและพระราชบัญญัติรถไฟตามกฎเกณฑ์แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์บทที่ 263 ถูกนำมาใช้บังคับกับการขนส่งสินค้าทางรถไฟภายในประเทศและการขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างประเทศ โดยไม่ได้มีการแบ่งแยกหรือกำหนดความแตกต่างระหว่างการขนส่งสินค้าตามเส้นทางรถไฟภายในประเทศและเส้นทางระหว่างประเทศไว้โดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากอนุสัญญา C.O.T.I.F 1999 ในส่วนของ ภาคผนวก B กฎเกณฑ์การรับขนส่งสินค้าทางรถไฟและพิธีการแก้ไข CIM ที่กำหนดเส้นทางในการบังคับใช้กฎเกณฑ์ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าไว้โดยเฉพาะเส้นทางที่เป็นการขนส่งทางรางรถไฟระหว่างประเทศเท่านั้น ทั้งยังกำหนดให้ในการขนส่งสินค้าตามอนุสัญญาจะต้องเป็นนิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การเข้าเป็นรัฐภาคีของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

กฎเกณฑ์ความรับผิดและข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางรถไฟจากการศึกษาเรื่องความรับผิดและข้อยกเว้นของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟจากกฎหมายทั้งสี่ฉบับ พบว่า อนุสัญญา C.O.T.I.F 1999 ในส่วนของ ภาคผนวก B กฎเกณฑ์การรับขนส่งสินค้าทางรถไฟและพิธีการแก้ไข CIM มีเงื่อนไขที่จะทำให้ความรับผิดแก่ผู้ให้บริการขนส่ง คือ ความรับผิดจะต้องเกิดในช่วงระยะเวลาที่มีการขนส่งสินค้าหรือเกิดขึ้นจากการส่งสินค้าเกินระยะเวลาที่กำหนดหรือส่งมอบช้าโดยต้องไม่เข้าข้อยกเว้นความรับผิดซึ่งมี 15 ประการตามตารางเปรียบเทียบ ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงพหุศักราช 2464 ที่กำหนดเงื่อนไขสำหรับการเกิดความรับผิดของผู้ขนส่งไว้ กล่าวคือ ต้องมีการลงบัญชีประกันและมีการออกใบรับประกันไปเป็นสำคัญก่อนการขนส่งและต้องไม่เข้าข้อยกเว้นความรับผิด 4 ประการ อันได้แก่ เหตุพลาตัสัย, เหตุจากสภาพแห่งวัตถุ, เหตุจากการชำรุดที่มัดห่อวัตถุและการบรรทุกส่งสัตว์โดยไม่ใช้ความรับผิดของพนักงานหรือกรรมรถไฟแผ่นดิน

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ได้วางหลักความรับผิดของผู้ให้บริการขนส่งที่จะเกิดขึ้นต่อเมื่อเป็นความรับผิดกรณีการส่งมอบสินค้าเกินระยะเวลาที่กำหนด, กรณีความสูญหายหรือเสียหายของสินค้า, ความรับผิดตามใบตราส่ง และกรณีการบรรจุสินค้าและการขนส่งสัตว์มีชีวิต โดยจะต้องไม่เข้าข้อยกเว้นความรับผิด 3 ประการ กล่าวคือ กรณีเหตุสุดวิสัย, กรณีคุณสมบัติตามธรรมชาติของสินค้า หรือการบรรจุพัสดุหรือสัมภาระหรือความสึกหรออันเกิดตามธรรมชาติ และกรณีเป็นความผิดที่เกิดจากผู้ส่งสินค้าหรือผู้รับสินค้า รวมถึงเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อกำหนดความรับผิดและข้อยกเว้นของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟตามกฎหมายการรับขนส่งสินค้าทางรถไฟของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งกำหนดความรับผิดของผู้ให้บริการขนส่งโดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับการกระทำของตัวแทนหรือพนักงานของกระทรวงรถไฟเช่นความประมาทหรือการกระทำโดยมิชอบและการทำใบประกันราคาสินค้าเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับข้อยกเว้นความรับผิด 4 ประการที่เน้นการกระทำโดยไม่จงใจหรือไม่ได้เกิดจากความประมาท

การประพุดมีขอบของพนักงานหรือบุคคลภายใต้การบริหารงานของกระทรวงรถไฟ และคำอธิบายที่เป็นเท็จหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงในการลงบันทึกสาระสำคัญในบัญชีสินค้าหรือใบประกันราคาสินค้า

ข้อเสนอแนะ

การกำหนดแนวทางความตกลงระดับภูมิภาคที่กำหนดกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างประเทศ เห็นว่าควรนำหลักกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ภายใต้อนุสัญญา C.O.T.I.F 1999 ในส่วนของ ภาคผนวก B กฎเกณฑ์การรับขนส่งสินค้าทางรถไฟและพิธีการแก้ไข CIM ตามอนุสัญญา C.O.T.I.F 1980 แก้ไขโดยพิธีสาร Vilnius 1999 มาเป็นต้นแบบสำหรับกำหนดแนวทางความตกลงให้มีความเหมาะสมกับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟ ตัวอย่างเช่น

1. ในเรื่องของการกำหนดขอบเขตการบังคับใช้ที่ชัดเจนสำหรับกรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟเฉพาะการขนส่งสินค้าเท่านั้นให้อยู่ภายใต้ความตกลงฉบับเดียวกัน ซึ่งแยกออกจากความรับผิดชอบของผู้ขนส่งคนโดยสารและสัมภาระทางรถไฟ

2. ในเรื่องของการกำหนดกฎเกณฑ์พื้นฐานความรับผิดชอบและข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างประเทศ ควรกำหนดความรับผิดชอบและข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขนส่งสินค้าให้ชัดเจนและครอบคลุมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดช่วงระยะเวลาการขนส่งสินค้าที่มีระยะเวลาไกลซึ่งอาจนำข้อยกเว้นความรับผิดชอบ

3. ในเรื่องของการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดความรับผิดชอบและวิธีการคำนวณค่าสินไหมทดแทนให้เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับสถานการณ์และโลกปัจจุบัน ควรมีการตกลงเรื่องหลักเกณฑ์การจำกัดความรับผิดชอบที่มีบทสรุปตรงกันและเหมาะสมกับทุกประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกำหนดหลักการในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนโดยกำหนดค่าเงินมาตรฐานเดียวกัน เช่น อาจเลือกใช้ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐสำหรับคิดคำนวณค่าสินไหมทดแทนในข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยระบุหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการคิดคำนวณ ไว้ในความตกลงที่จะจัดทำขึ้นอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2559).

ประวัติการรถไฟในประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=4&chap=7&page=t4-7-infodetail03.html>.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2552.

สรียา กาฬสินธุ์. รายงานฉบับสมบูรณ์: การศึกษาทบทวนสถานการณ์การเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2556

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วัตถุประสงค์เพื่อเป็นฐานเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

โดย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้จัดพิมพ์เป็นวารสารราย 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม) บทความได้รับการตรวจทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 2 ท่าน เป็นอย่างน้อย ก่อนลงตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ทั้งนี้ บทความที่เสนอเพื่อตีพิมพ์จะต้องไม่เคยถูกตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ในระหว่างกระบวนการพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์ของวารสารอื่นใดกองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ผู้เสนอผลงานต้องอ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนและสมบูรณ์

การเตรียมต้นฉบับ

ผู้เสนอผลงานจะต้องจัดวางรูปแบบตามคำแนะนำนี้อย่างเคร่งครัด บทความใดมีรูปแบบไม่ถูกต้อง ทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร โดยมีรูปแบบการเตรียมต้นฉบับมีดังนี้

1. ประเภทบทความที่ตีพิมพ์ได้นั้น

- 1) บทความวิจัย
- 2) บทความวิชาการ ได้แก่ บทความวิชาการทั่วไป บทความพิเศษ บทความปริทรรศน์ บทความวิทยานิพนธ์ (ระดับปริญญาเอก/โท) เป็นต้น
- 3) บทความวิจารณ์หนังสือ

2. สาขาเนื้อหาของบทความที่รับตีพิมพ์

- 1) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
- 2) สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
- 3) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- 4) สาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5) สาขาวิชาภาษาไทย
- 6) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
- 7) สาขาวิชาดิจิทัลอาร์ต
- 8) สาขาวิชาทัศนศิลป์

- 9) สาขาวิชาดุริยางคศิลป์
- 10) สาขาวิชานิติศาสตร์
- 11) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- 12) สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา
- 13) สาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 14) สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
- 15) สาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3. การเตรียมต้นฉบับ

ภาษา	ผู้เสนอผลงานสามารถเขียนบทความได้ทั้งบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ แต่หากเป็นบทความภาษาอังกฤษแล้ว ควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านไวยากรณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ บทความภาษาอังกฤษควรมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย เว้นแต่ในกรณีเขียนภาษาอังกฤษเพื่ออธิบายศัพท์ทางเทคนิคแต่ให้ใส่วงเล็บด้วย
รูปแบบการเขียน	ผู้เสนอผลงานต้องพิมพ์ต้นฉบับด้วยโปรแกรม Microsoft word เท่านั้น ใช้ขนาดกระดาษ A4 (210 มม. x 297 มม.) หรือ (21 ซม. x 29.7 ซม.) หรือ (8.27 นิ้ว x 11.69 นิ้ว) และตั้งค่าน้ำกระดาษดังนี้ ด้านบน ห่างจากขอบกระดาษ 3.81 เซนติเมตร (1.5 นิ้ว) ด้านล่าง ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว) ด้านขวา ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว) ด้านซ้าย ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว)
จำนวนหน้า	ทุกประเภทบทความ ควรมีความยาวทั้งเรื่อง รวบรวมอ้างอิง (APA Style) และบรรณานุกรมแล้ว ควรอยู่ในระหว่าง 10-15 หน้ากระดาษ
การย่อหน้า	ย่อหน้า ให้เริ่มห่างจากขอบเนื้อเรื่อง 1.25 เซนติเมตร ส่วนรายการอ้างอิง (APA Style) และบรรณานุกรมให้ห่างจากขอบเนื้อเรื่อง 1.25 เซนติเมตร
ลำดับหน้า	ลำดับหน้า ให้พิมพ์เลขหน้ากำกับทุกหน้าไว้ที่มุมด้านบนของกระดาษ โดยเริ่มนับหน้าที่ 1 ในหน้าแรกของบทความ เฉพาะหน้าแรกของบทความไม่ให้ใส่ตัวเลขกำกับไว้แต่ให้พิมพ์คำว่า หน้า 2 ในหน้าถัดไป และไล่ลำดับเลขหน้าจนจบเนื้อหาของบทความ
ลำดับเนื้อเรื่อง	ลำดับเนื้อเรื่อง ให้ใช้เลขกำกับบทหน้าเป็นหัวข้อหมายเลข 1 และส่วนหัวข้อย่อยให้ใช้เลขระบบทศนิยมกำกับหัวข้อย่อย แต่ไม่ควรเกิน 3 จุดเลขทศนิยม เช่น 1.1 , 1.1.1 เป็นต้น และหัวข้อย่อยลำดับถัดไปให้ใช้วงเล็บกำกับ เช่น 1) , 1.1) เป็นต้น และลำดับถัดไป เช่น (1), (2) เป็นต้น

รูปแบบการเขียน	<p>คำภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH thaisarabunPSK และมีรูปแบบการเขียนดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ชื่อเรื่อง ขนาดอักษร 18 รูปแบบอักษร ตัวหนา • ชื่อผู้เขียน ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา • บทคัดย่อ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา • คำสำคัญ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา • ชื่อหัวข้อต่างๆ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวหนา • เนื้อหาทั้งหมด ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา • บรรณานุกรม ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตามคำแนะนำการเขียน • รายการอ้างอิง ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตามคำแนะนำการเขียน
-----------------------	---

4. ส่วนประกอบของบทความ

4.1 บทความวิจัย

1) **ชื่อเรื่อง:** ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2) **ชื่อผู้เขียนบทความ:** ชื่อผู้เขียนบทความให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้เสนอผลงาน

3) **บทคัดย่อ :** เป็นการกล่าวถึงเนื้อความที่ศึกษาทั้งเรื่องโดยย่อ ซึ่งเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนผลของการศึกษาสรุปผลการศึกษา วิเคราะห์และตีความ และบทสรุปของการศึกษา โดยให้มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) **คำสำคัญ :** คำที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในบทความ ซึ่งจะระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ ให้มีคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และไม่ควรมีคำสำคัญเกิน 5 คำ

5) **บทนำ:** ประกอบด้วย

5.1) **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา:** เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตลอดจนเหตุผลอันมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้

5.2) **วัตถุประสงค์:** เป็นการกล่าวถึงเหตุผลและจุดมุ่งหมายอันนำมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้
ทั้งนี้ วัตถุประสงค์จะต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา

5.3) **สมมติฐาน (ถ้ามี) :** เป็นการกล่าวถึงคำตอบสมมติในประเด็นปัญหาของเรื่องที่ทำการศึกษา ซึ่งผู้ทำการศึกษาได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล เพื่อตอบจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ทำการศึกษา

5.4) **ขอบเขตการวิจัยหรือการศึกษา:** เป็นการกล่าวถึงขอบเขตของเรื่องที่ทำการศึกษาหรือทำการศึกษา โดยจะต้องมีการระบุขอบเขต เช่น เชิงพื้นที่ เชิงปริมาณ เป็นต้น

5.5) ระเบียบวิธีการวิจัยหรือศึกษา: เป็นการกล่าวว่าการวิจัยหรือการศึกษาในเรื่องนี้ใช้รูปแบบใด มีการอธิบายและวิเคราะห์วิธีการวิจัยหรือการศึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5.6) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ: เป็นกล่าวถึงว่าผลของการเสนอผลงานในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใดและในด้านใด

6) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง : เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโจทย์การศึกษา โดยอ้างถึงหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานที่ศึกษา

7) ผลการศึกษา: เป็นการกล่าวและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนรายงานผลการศึกษาอย่างเป็นลำดับ ชัดเจน และได้ใจความ

8) อภิปรายผล เป็นการประเมินผลการวิจัย เพื่อให้เหตุผลยืนยันว่าผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือถูกต้อง เป็นจริง

9) สรุปผลและข้อเสนอแนะ: เป็นการกล่าวให้เห็นว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และกล่าวถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ควรมีประเด็นคำถามเพื่อเป็นแนวทางสานต่อการศึกษาต่อไป

10) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี): เป็นการกล่าวว่างานที่ศึกษาในเรื่องนี้ ได้รับการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากบุคคลใด อย่างไร

11) บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง: รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

4.2 บทความวิชาการ

1) ชื่อเรื่อง: ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2) ชื่อผู้เขียนบทความ: ชื่อผู้เขียนบทความให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้เสนอผลงาน

3) บทคัดย่อ: เป็นการกล่าวถึงเนื้อความที่ศึกษาทั้งเรื่องโดยย่อ ซึ่งเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนผลการศึกษาและบทสรุปของการศึกษา โดยให้มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) คำสำคัญ: คำที่ถูกระบุขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในบทความ ซึ่งจะระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ ให้มีคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และไม่ควรมีคำสำคัญเกิน 5 คำ

5) บทนำ: เป็นการกล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา ตลอดจนเหตุผลอันนำมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้ รวมถึงข้อมูลเชิงวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6) **เนื้อหา:** เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาที่ทำการศึกษาอย่างเป็นลำดับ ชัดเจน และได้ใจความ

7) **สรุปผลและข้อเสนอแนะ:** เป็นการกล่าวให้เห็นว่าผลการศึกษตรงกันวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และในกรณีที่มีข้อเสนอแนะ ให้กล่าวถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

8) **บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง:** รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

1) **ชื่อผู้วิจารณ์:** ชื่อผู้วิจารณ์ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้วิจารณ์

2) **ชื่อหนังสือที่วิจารณ์:** ให้วิจารณ์หนังสือเป็นภาษาไทย

3) **บทวิจารณ์หนังสือ:** เป็นการกล่าวถึงข้อดีและข้อบกพร่องของเรื่องที่วิจารณ์ โดยชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยอย่างได้ใจความ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการวิจารณ์หนังสือต้องเป็นการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

4) **บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง:** รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

ตัวอย่างการอ้างอิงท้ายบทความ (APA Style ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6)

หนังสือ

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์: /////สำนักพิมพ์.
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์: /////สำนักพิมพ์.

เช่น

อุมา สุคนธมาน. (2526). *การประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Apple, M. W. (2004). *Ideology and curriculum* (3rd ed.). Boston, MA: Routledge Kegan Paul.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/และชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์: /////พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 /////เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

ปรียานุช พิบูลสงคราม และ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2553). *ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

Certo S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic management: Concept and applications*. New York, NY: McGraw - Hill.

3) ผู้แต่ง 3-7 คน

ไทย ชื่อ/สกุลผู้แต่ง1./ชื่อ/สกุลผู้แต่ง2(3,4,5,6),/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่ง7./(ปีพิมพ์)/
ชื่อ////////เรื่อง (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง1./สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง2(3,4,5,6)/&/สกุล,/อักษร////////
ย่อชื่อผู้แต่ง7./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง./(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สถานที่
////////พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

หิรัญ หิรัญประดิษฐ์, สุขวัฒน์ จันทรปรณิก และ เสริมสุข สลักเพชร. (2540). *เทคโนโลยีการผลิต
ทุเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

John, J.A., Whitaker, D., & Johnson, D. G. (2001). *Statistical thinking for managers*.
Boca Raton, FL: Chapman & Hall/CRC.

4) ผู้แต่ง 8 คนขึ้นไป

ไทย ชื่อ/สกุลผู้แต่ง1./ชื่อ/สกุลผู้แต่ง2(3,4,5,6),/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนสุดท้าย/(ปี////////
พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง1./สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง2(3,4,5,6)/&/สกุล,/อักษร
////////ย่อชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง./(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/
////////สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

นพรัตน์ เศรษฐกุล, เอกชัย เอกทัฬหี, พงศ์ธร บรรณโสภิชฐ์, ชยุตม์ สุขทิพย์, ปรีชา วิทยพันธ์ุ, จีร
ศักดิ์ แสงศิริ, ...ดาริน รุ่งกลิ่น. (2552). *ระบบสารสนเทศทั้งภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำปาก
พวง: การจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำปากพวงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบ
นิเวศ*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

Mercer, D. W., Kent, A., Nowiki, S. D., Mercer, D., Squier, D., Choi, W., ...Morgan, C.
(2004). *Beginning PHP5*. Indianapolis, IN: Wiley.

บทความบรรณาธิการ

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อ/สกุลบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อหนังสือ/
////////(น./เลขหน้า)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./In/ตัวย่อชื่อ./สกุล/(Ed. หรือ Eds.),/
////////ชื่อหนังสือ/(p./ หรือ pp./เลขหน้า)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2540). การวิจัยอนาคตแบบ EDFR. ใน ทิศนา แคมมณี และ สร้อยสน
สกลรัตน์ (บ.ก.), *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*
(น. 1-18). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Pianta, R. C., Rimm-Kaufman, S. E., & Cox, M. J. (1999). Introduction: An ecological
approach to kindergarten transition. In R. C. Pianta & M. J. Cox (Eds.),
The transition to kindergarten (pp. 3-12). Baltimore, MD: Paul Brookes.

วารสาร

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า.

เช่น

มานะ สีนธวงษานนท์. (2549). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 115-116.

Chawla, L. (1994). Editor's note. *Children's Environment*, 2(11), 3.

หนังสือพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์,/น./เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน/วัน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์,/p/ หรือ
////////pp./เลขหน้า.

เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2548, 13 ธันวาคม). แผนพัฒนา
คุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553). *มติชน
รายวัน*, น. 6.

Thianthongdee, K. (2011, April 26). Online marketing for hotels and tourism. *The
Nation*, p. 64.

วิทยานิพนธ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หรือ
/////วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต),/ชื่อสถาบัน,/สถานที่พิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ชื่อเรื่อง/(Doctoral dissertation หรือ master's thesis)./
/////ชื่อสถาบัน,/สถานที่พิมพ์.

เช่น

มนต์ชัย มั่นวศิน. (2552). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตร
นารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

Sukharomana, R. (1998). *Willingness to pay for water quality improving: Difference
between contingent valuation and averting expenditure model*
(Doctoral dissertation). University of Nebraska Lincoln. USA.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./สืบค้น/วัน/เดือน/ปี,/จาก/URL
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./Retrieved/เดือน/วัน/ปี,/
/////from/URL

เช่น

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2557). *แผนยุทธศาสตร์ทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2556 – 2559*.
สืบค้น 9 มิถุนายน 2559, จาก

[http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&
task=view&id=2084&Itemid=183](http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=view&id=2084&Itemid=183)

University of Wisconsin System. (1985). *Patent policy (G34)*. Retrieved June 9, 2017,
from [http://www.uwsa.edu/fadmin/
gapp/gapp34.htm](http://www.uwsa.edu/fadmin/gapp/gapp34.htm)

การสัมภาษณ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือน)/[วิธีการสื่อสาร]/สัมภาษณ์โดยชื่อ/สกุล./
////////ตำแหน่ง(ถ้ามี),/สถานที่.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน/วัน)/[Tape recording]/Interviewed by/
////////อักษรย่อชื่อ./สกุล/[วิธีการสื่อสาร]/ตำแหน่งของผู้ถูกสัมภาษณ์,/ //////////สถานที่.

เช่น

พระมหาประสระ समाจาโร (สังขรัตน์). (2554, 16 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย

เอ็มอัชฌา วัฒนบูรานนท์. รองเจ้าอาวาสวัดสวนพลู, กรุงเทพมหานคร.

Smith, M. B. (1998, August 12). Interviewed by C. A. Kiesler. [Tape recording].

President's Oral History Project, American Psychological Association. APA
Archives, Washington, DC.

ตัวอย่างการอ้างอิงในบทความ (APA Style ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6)

การอ้างอิงในเนื้อหาจะใช้ระบบนาม-ปี โดยมีรูปแบบการเขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ	
ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)	อังกฤษ สกุล/(ปี)
ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ	
ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ (สกุล,/ปี)

เช่น

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2548) ได้วิจัยเรื่อง...

...และมหาวิทยาลัยตามแนวคิดของ Bernard and Krupat (1994) ประกอบ...

...และกำหนดระยะจบการศึกษา สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา (วีระศักดิ์ จันทร์ส่องแสง, 2546)

...ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต (Eker, Arkar, & Yaldiz, 2000) จึงเป็น...

ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองแหล่ง ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ	
ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/และ/ชื่อ/สกุล/(ปี)	อังกฤษ สกุล/(ปี)/and/สกุล/(ปี)
ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ	
ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี;/ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ (สกุล,/ชื่อ./ปี;/สกุล,/ชื่อ./ปี)

เช่น

...สอดคล้องกับผลการศึกษาของมานะ นาคำ (2549) และ สีลาภรณ์ บัวสาย (2548)...

...หรือถึงแก่ชีวิต (ศรีวรรณ มีคุณ, 2548; เพิ่มพูน แพนศรี, 2551)

ถ้าเป็นการอ้างอิงจากหนังสือเล่มอื่นอีกทอดหนึ่ง ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ	
ไทย ชื่อ/สกุล/(อ้างถึงใน/ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ สกุล,/ชื่อ./(cited in/สกุล,/ชื่อ,/ปี)
ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ	
ไทย (ชื่อ/สกุล,/อ้างถึงใน/ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ (สกุล,/ชื่อ./,cited in/สกุล,/ชื่อ./,ปี)

เช่น

...ซึ่ง Sobahle (อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)...

ถ้ามีการนำข้อความหรือคำพูดของผู้เขียนมาทั้งหมดโดยไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน ให้ทำการใส่เครื่องหมายคำพูด (“ ”) และใส่เลขหน้าดังตัวอย่าง

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 3 หน้า 1-2 กล่าวไว้ว่า “ให้ยกเลิกความในบทนิยาม...” หรือ

“...คืบแกโรงเรียนนั้น” (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ฉบับที่ 2, 2554, หน้า 7)

สำหรับการสัมภาษณ์ ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ

ไทย ชื่อ/สกุล/(สัมภาษณ์,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ ชื่อ/สกุล/(personal communication [วิธีการสื่อสาร (ถ้ามี)],/เดือน/วัน,/ปี)

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ

ไทย (ชื่อ/สกุล,/สัมภาษณ์,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ (ชื่อ/สกุล,/(personal communication [วิธีการสื่อสาร (ถ้ามี)],/เดือน/วัน,/ปี)

เช่น

ชัยฤทธิ์ ยนต์เปี่ยม (สัมภาษณ์, 26 กรกฎาคม 2549)

T. K. Lutes (personal communication, April 18, 2001)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Journal of Humanities and Social Loei Rajabhat University

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อรับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....

สถานะผู้ส่งบทความ

อาจารย์/นักวิจัย บุคคลทั่วไป ตำแหน่ง.....สังกัด.....

นิสิต/นักศึกษา ชื่อปริญญา.....

หน่วยงาน

.....
.....

ขอส่ง บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความวิจารณ์หนังสือ

อื่นๆ(ระบุ).....

สาขาของบทความ.....

ชื่อบทความ (ไทย).....

.....
(อังกฤษ).....
.....

ชื่อผู้เขียนร่วม 1. ....

2. ....

3. ....

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อไป.....

E-mail : .....

Facebook : ..... Line : .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ไฟล์ Microsoft ไฟล์ PDF CD อื่นๆ(ระบุ).....

/ข้าพเจ้าขอรับรอง...

ข้าพเจ้าขอรับรองบทความที่เสนอตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังนี้

1. บทความที่เสนอตีพิมพ์ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ มาก่อน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. บทความที่เสนอตีพิมพ์ไม่ได้อยู่ระหว่างการนำเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารใดๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. เนื้อหาของบทความ ทั้งข้อความ รูปภาพ ทั้งหมดที่ปรากฏขอรับรองว่าเป็นผลงานของข้าพเจ้า ในกรณีที่มีการอ้างอิงผลงานจากผู้อื่น ข้าพเจ้าได้ดำเนินการตามจรรยาบรรณทางการวิจัยทุกประการ กรณีมีการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

4. ข้าพเจ้ายอมรับเงื่อนไขการพิจารณาบทความ และยินยอมปรับแก้บทความตามคำแนะนำ

ผู้ทรงคุณวุฒิหรือตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร

5. ข้าพเจ้าขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ให้แก่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ลงนามผู้เขียนคนที่ 1 .....

(.....)

วันที่ .....

ลงนามผู้เขียนคนที่ 2 .....

(.....)

วันที่ .....

หมายเหตุ: โปรดระบุชื่อทุนวิจัย (ถ้ามี) .....

สำหรับเจ้าหน้าที่

เอกสารประกอบการพิจารณาบทความ

บทความ 3 ชุด (2 ชุดไม่มีชื่อผู้เขียนและหน่วยงาน และ 1 ชุดมีข้อมูลครบ)

แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อเผยแพร่ 1 ชุด

รับบทความจากผู้เขียน วันที่..... ผู้รับ.....

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
234 ถนนเลย - เชียงคาน ตำบลเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.0-04283-5230 ต่อ 43100